

Biblioteca Științifică a Universității de Stat "Alecu Russo"

<http://libruniv.usb.md:7000/>

Confluente bibliologice

ISSN: 1857-0232

Nr.3, 2006

Confluente bibliologice

Revistă de biblioteconomie și știința informării
a Bibliotecii Științifice

a Universității de Stat "Alecă Russo"

Nr. 3. 2006

Adresa: str. Pușkin 38, Bălți, R. Moldova

Telefon: 23362

E-mail: libruniv@usb.md

Web: <http://libruniv.usb.md>

Director: Elena HARCONIȚA

Redactor – șef: Anatol MORARU

Colegiul redacțional: Valentina TOPALO,
Elena STRATAN, Silvia CIOBANU

Viziune grafică / tehoredactare:

Silvia CIOBANU

Lector: Elena HARPAILĂ

SUMAR

EDITORIAL

Anatol Moraru
Istoria și istoricii _____ 5- 6

CARTEA DE VIZITĂ

Liuba SURLARU
O plonjare în amintiri _____ 7- 8
Elena SCURTU
Două decenii de ascensiune _____ 9- 11
Anișoara NAGHERNEAC
Bibliografierea activității științifice
universitare _____ 11-15

SERVICIUL LITERATURII ÎN LIMBI STRĂINE LA 20 DE ANI

Larisa ROȘCA
Sfidarea clepsidrei _____ 16-18
Liuba POHILĂ
Poeți basarabeni
traduși în limbi străine _____ 18-19

Lilia MELNIC
Destinul ți-l făurești singur _____ 20-21
Angela CĂLĂRAȘ,
Ecaterina NICULCEA
Alte ode _____ 21-22

OFICIUL DOCUMENTE MUZICALE LA 30 DE ANI

Elena ȚURCAN,
Ariadna MUSTEAȚĂ
Incursiuni
în biografia unui oficiu _____ 23-26
Ion GAGIM
Cartea – un alt instrument
al muzicianului _____ 27-28
Vladimir BABII,
Irina CIUBARĂ,
Tatiana BULIGA
Melodii în cuvinte _____ 28-29

ISSN - 1857 - 0232

FILMUL COLECȚIEI

Adela CUCU

Autori notorii în versiune română _____ 30-32

Angela HĂBĂȘESCU,

Natalia BALAN

**Expozițiile de carte – o modalitate
eficientă de promovare a colecțiilor** 32-33

FORMARE PROFESIONALĂ

Un moment al devenirii _____ 34-35

Elena STRATAN

Managementul instruirii _____ 36-38

Elena CRISTIAN

Comunicarea în situațiile de conflict 39-43

OMAGIERI

Maria FOTESCU la 60 de ani _____ 44

STRATEGII ALE COLABORĂRII

Valentina TOPALO

Biblioteca Științifică

și comunitatea universitară:

un parteneriat durabil _____ 45-50

Cristina STRATAN

Literaturile lumii în

Biblioteca Națională _____ 51-52

VIA EUROPA

Elena HARCONIȚA

Bibliotecile din Polonia -

un model de integrare europeană __ 53-60

PAGINI DE ISTORIE

Iulius POPA

O medalie – AMINTIRE DE LA

SFINȚIREA CATEDRALEI _____ 61-62

Radu MOȚOC

Alfabetul și tiparul GLAGOLITIC ____ 63-64

Vasile SECRIERU

Presa bisericească din Basarabia:

revista *Misionarul* _____ 65-66

Radu MOȚOC

EX LIBRIS _____ 67-68

Vasile SECRIERU

Revista *ARHIVELE BASARABIEI* __ 69-71

RAFTUL DE SUS...

Eugen PLOHOTNIUC

O monografie despre metodele

de cercetare ale ionosferei _____ 72-74

Nicolae ENCIU

Imposibilul *Tratat de Uniune*

reevaluat _____ 74-77

Lidia PĂDUREAC

Ispita istoriei _____ 77-79

Elena SCURTU

Destine dăruite studenților _____ 79-80

Alexandru BALANICI

Prima revistă științifică

de profil fizico – tehnic _____ 81-82

Anatol MORARU

***BiblioPolis*, nr.3, 2006** _____ 82-83

Natalia IVASIȘEN

***SEMN*, nr.2, 2006** _____ 83-84

***SEMN*, nr. 3, 2006** _____ 84-85

***CRENGUȚA*, nr. 1, 2006** _____ 85-86

SUMMARY

EDITORIAL

Anatol Moraru
The history and historians _____ 5-6

Vladimir BABII
Irina CIUBARĂ
Tatiana BULIGA
Melodies in words _____ 28-29

VISITING CARD

Liuba SURLARU
Wrapped in memories _____ 7-8
Elena SCURTU
Two decades in progress _____ 9-11
Anna NAGHERNEAC
**Bibliografing scientific
university activities** _____ 11-15

LITERATURE IN FOREIGN LANGUAGES DEPARTMENT – 20 years

Larisa ROȘCA
Defiance of clepsydra _____ 16-18
Liuba POHILĂ
**Basarabian poets translated
in foreign languages** _____ 18-19
Lilia MELNIC
**We are the masters of our
own destiny** _____ 20-21
Angela CALARAȘ,
Ecaterina NICULCEA
Other odes _____ 21-22

MUSICAL DOCUMENTS OFFICE – 30 years

Elena ȚURCAN, Ariadna MUSTEAȚĂ
**Incursions in the biography
of one service** _____ 23-26
Ion GAGIM
**The books - another
instrument for musicians** _____ 27-28

COLLECTION MOVING

Adela CUCU
**Well known authors
in Romanian version** _____ 30-32
Angela HĂBĂȘESCU
Natalia BALAN
**Books exhibitions – efficient method
of collection promotion** _____ 32-33

PROFESSIONAL DEVELOPMENT

A moment of becoming _____ 34-35
Elena STRATAN
Educational management _____ 36-38
Elena CRISTIAN
**Communication in the conflict
situations** _____ 39-43

REGARDS

Maria FOTESCU – 60 years _____ 44

STRATEGIES of COOPERATION

Valentina TOPALO
**Scientific Library
and university community:
a sustainable partnership** _____ 45-50
Cristina STRATAN
**World Literatures
in the National Library** _____ 51-52

VIA EUROPE

Elena HARCONIȚĂ
**The libraries from Poland – a model
of European integration** _____ 53-60

THE PAGES OF HISTORY

Iulius POPA
**A medal – remembrance from
cathedral's christening** _____ 61-62
Radu MOȚOC
GLAGOLITIC alphabet and printing _____ 63-64
Vasile SECRIERU
**Church press:
the magazine MISIONARUL** _____ 65-66

Radu MOȚOC
EX-LIBRIS _____ 67-68
Vasile SECRIERU
**The magazine
ARHIVELE BASARABIEI** _____ 69-71

UPPER SHELF...

Eugen PLOHOTNIUC
**Dynamic processes in Ionosphere –
methodes of invetigations** _____ 72-74
Nicolae ENCIU
**Revaluation of
Imposible UNION TREATY** _____ 74-77
Lidia PADUREAC
Historical temptation _____ 77-79
Elena SCURTU
Destinies sacrificed for students _____ 79-80
Alexandru BALANICI
**The first scientific magazine:
Phisics and Technics** _____ 81-82
Anatol MORARU
BiblioPolis no. 3 , 2006 _____ 82-83
Natalia IVASIȘEN
SEMN no. 2, 2006 _____ 83-84
SEMN no. 3, 2006 _____ 84-85
CRENGUȚA no. 1, 2006 _____ 85-86

Bibliological confluences

*Librarianship and Information Science magazine
of the Scientific Library of the State University
“Alecru Russo”.*
Nr. 3. 2006

Adresa: str. Pushkin 38, Bălți,
Republic of Moldova

Telefon: 23362

E-mail: libruniv@usb.md

Web: <http://libruniv.usb.md>

Headmaster: Elena HARCONIȚĂ

Editor in Chief: Anatol MORARU

Editorial board: Valentina TOPALO,
Elena STRATAN, Silvia CIOBANU

Design by / Design / Cover:
Silvia CIOBANU

Special Adviser: Elena HARPAILĂ

Istoria și istoricii

Anatol MORARU, redactor - șef

Faptul că bibliotecarul iubește cărțile este o axiomă. Dar trebuie să le aprecieze necondiționat, fără discernământ, mă întreb? În conștiința mea, el nu are doar menirea, desigur nobilă, să păstreze cărțile pentru alte și alte generații de cititori. Mi-e greu să mi-l imaginez pe bibliotecar doar ca pe un individ care ia mecanic volumul de pe raft, îl oferă cititorului și, mai apoi, îl instalează la loc.

Evident că profesorul este cel mai în drept (și conform Regulamentului) să recomande studentului bibliografia și textele obligatorii pentru lectură la cursul său. Pe de altă parte, bibliotecarul are posibilitatea să fie la zi cu noile apariții editoriale, mai mult, în competența lui stă politica achizițiilor de carte făcute de bibliotecă. Și din aceste considerente, el trebuie să-i cunoască valoarea, să poată dezvălui beneficiarului mesajul ei cognitiv – instructiv - educativ, determinându-l pe acesta să facă opțiunea. Bibliotecarul își poate asuma astăzi plener calitatea completării colecției și din următorul motiv.

În vremurile sovietice, când statul susținea financiar editarea, achiziția și distribuția cărții, bibliotecarul nu putea (nu avea dreptul) să interzică intrarea unei cărți în colecție pe motiv că autorul abordează tendențios, împotriva adevărului, o problemă, o realitate sau pentru că un volum de proză sau de versuri era mediocru.

Astăzi, cum bine se știe, statul nostru se eschivează cum poate de la subvenționarea culturii, învățământului și a multor altor lucruri demne de realizat pentru viitorul acestei țări. Actuala guvernare, care se laudă non - stop, de au transpirat toate televizoarele din republică, cu performanțele extraordinare înregistrate de la 2001 încoace, nu a alocat nici un bănuț bibliotecilor pentru achiziționarea de carte. Colecțiile se completează din donații și din sursele financiare extrabugetare (insuficiente) ale instituțiilor de învățământ. Motivul *“ne-participării”* guvernării este desigur *“serios”* – nu ajung bani nici pentru salarii decente, nici pentru cumpărarea cărților de valoare.

Îmi permiteți să nu fiu de acord. A găsit doar guvernarea atîția bani pentru “noile” manuale de istorie integrată! Deși, conform Constituției R. Moldova, instituțiile de învățământ (preuniversitar și universitar) sînt în afara politicii, elevii și părinții acestora au rămas surprinși de decizia guvernării de a introduce de la 1 septembrie în școli și licee manuale de istorie în care adevărul istoric este trucat.

Să fim înțeleși corect: nu avem nimic împotriva istoriei integrate și a manualelor de alternativă. Dar cu o singură precizare, cînd sînt scrise cu competență și onestitate profesională. Or, noile manuale suferă, în majoritatea lor, tocmai de o atitudine preconcepută, parțială, autorii revendicîndu-și un

punct de vedere *personal* asupra istoriei Basarabiei. Desigur, opinia istoricului contează. Dar sînt istorici și istorici.

Lui Napoleon îi este atribuită definiția “obiectivității” istoricilor de curte. Se zice că împăratul și-a convocat mareșalii ca să decidă planul intervenției armatei franceze în Egipt. “Mon imperateur, ar fi intervenit unul dintre mareșali, dar cum vom motiva acest război, doar nu sînt pămînturile noastre”. “Voi cuceriți-le, iar eu voi găsi istorici care vor demonstra că ele au fost ale noastre și avem dreptul la ele”. Nu înzădar, în această campanie prin nisipuri, Napoleon a plasat asinii și istoricii în mijlocul armatei, ca să fie în siguranță.

Ceva similar se întîmplă astăzi la noi cu o parte din istorici. Guvernarea, din rațiuni înțelese, promovează ideea unei statalități moldovenești, interpretînd în felul ei testamentul lui Ștefan cel Mare: “*Moldova nu-i a mea, nu-i a voastră... ci a comunistilor*”. “*Noi avem statul nostru încă din 1359, afirmă un mare demnitar, de ce să învățăm istoria altui stat*”. “*În 1918, susține un alt demnitar, am fost ocupați de români și în 1940 am fost eliberați de Armata Sovietică*”. “*După 2001, intervine un al treilea, noi am început să trăim extraordinar de bine*”. Absolut “*întîmplător*” și autorii “*obiectivi*” ai manualelor de istorie integrată califică evenimentele și realitățile din sec XX într-o simetrie absolută. Ridicolul și dramatismul situației constă în faptul că aceste opinii “*obiective*” ne costă scump. Dacă au-

torii lor le-ar fi enunțat în cercul unor rude sau prieteni, le-ar fi pus în dezbateri la vre-un simpozion și, foarte important, ar fi făcut-o pe gratis, mai treacă-meargă, cine le-ar interzice? Și apoi, dacă regimul actual e conștient că a scos, după 2001, țara din impas, că economia se dezvoltă de prăpădenie, că PIB-ul crește precum aluatul în covată, de ce e nevoie să se cheltuiască sume importante pentru a băga obligator toate acestea în capul elevilor. Nu sînt de ajuns oare televiziunea, radioul și ziarele aservite puterii? Dacă lucrurile stau așa de strălucit, cum se trîmbițează neconținut, chiar poporul acesta, așa cum este el, nu ar fi capabil să observe, să simtă toate aceste succese, dacă ele ar exista?

Nu vom invoca sumele cheltuite pentru editarea manualelor și onorariile autorilor, vom spune doar că ar fi fost mult mai indicat ca ele să fi fost folosite pentru a cumpăra loturi importante de cărți de valoare sau pentru a majora salariile bibliotecarilor.

Bibliotecarul, repet, e obligat să fie expertul cel mai credibil, or, aidoma unui bun gospodar, el știe ce are mai de preț în gospodăria sa și care sînt lucrurile cele mai necesare pe care trebuie să le cumpere din banii adunați cu trudă. Un asemenea bibliotecar va renunța, cred, să achiziționeze manuale de istorie integrată comunismului, preferînd alte valori, imuabile.

O plonjare în amintiri

Liuba SURLARU,
șef Serviciu Organizarea și Conservarea Colecțiilor

Un eveniment deosebit în viața comunității universitare bălțene a avut loc 20 de ani în urmă: inaugurarea noului edificiu al Bibliotecii Științifice Universitare. Puțini universitari, cred, își amintesc că, în locul unde se înalță astăzi elegantul edificiu al Bibliotecii Științifice, se afla o clădire veche ce semăna mai degrabă a hambar și în care, la începutul anilor '80 ai secolului trecut, funcționa o sală de lectură a bibliotecii municipale. În spatele ei mai erau alte câteva case vechi, intrate pe jumătate în pământ.

Și iată în toamna lui 1986, în prezența unei numeroase asistențe: profesori, studenți, constructori și bibliotecari, noua clădire, care îmbina reușit rafinamentul arhitectural cu capacități funcționale deosebite, a fost dată în exploatare. A fost proiectată în anii '70, construită în perioada 1970 - 1986 și are o suprafață de 6000 m²). Conducerea Institutului Pedagogic *Alecu Russo*, prorectorul *Nicolae Filip*, și a Bibliotecii Științifice, directorul *Faina Tlehuçi*, s-au străduit ca instituția să aibă o Bibliotecă unică în felul ei. De la 1986 încoace, Bălțiul a devenit unicul oraș din republică care are o asemenea bibliotecă.

Aș dori să le povestesc colegilor mei mai tineri despre condițiile de lucru în fosta bibliotecă am-

plasată, atunci, la parterul și subsolul blocului 2. Colecțiile erau păstrate în câteva blocuri de studii, iar condițiile neadecvate (absența ventilației, întunericul din subsol, nivelurile de temperatură și umiditate ridicată, stocarea abuzivă) le expunea riscului degradării. Astfel că, noua clădire a bibliotecii a fost proiectată în așa fel ca să protejeze, în primul rând, colecțiile și să ofere condiții decente de activitate pentru bibliotecari și confort pentru studenți, să asigure accesul și punerea în valoare a patrimoniului. Au fost, desigur, și unele deficiențe în proiectare. Nereușită a fost ideea unui acoperiș

plat: apa adunată de la topirea zăpezii sau în urma ploilor torențiale pătrundea prin tavan, aducându-ne mari prejudicii. Acest defect a fost lichidat în ultimii ani.

Trebuie să spunem că actuala conducere a bibliotecii, susținută de rectorat, reușește să mențină edificiul în stare foarte bună, să modernizeze în permanență condițiile de lucru, reparațiile curente fiind efectuate cu regularitate. La fel, Biblioteca este completată în fiecare an cu echipament necesar (calculatoare, scanere, printere, televizoare, etc.). Instalarea în noul edificiu a presupus un volum uriaș de muncă din partea personalului bibliotecii și resurse financiare serioase pentru procurarea mobilierului. Printr-un efort de voință, dăruire, perseverență și competență, bibliotecarii au

reușit atunci, în 1986, într-un termen restrâns, să mute, ajutați de profesori și studenți, colecțiile de carte. În aproape cinci luni de zile, au fost mutate și așezate, conform prevederilor, sute și mii de cărți, mii de volume de periodice care, la acel moment, se păstrau, cum spuneam, în câteva blocuri de studii. Numirea mea în funcția de șef Serviciu Organizarea și Conservarea Colecțiilor a coincis cu acea perioadă fierbinte. Tot mie mi-a revenit misiunea creării unei noi structuri (fond principal, colecții speciale și colecții uzuale), precum și a creării catalogului topografic. La cei 20 de ani de după evenimentul memorabil, nu-mi place să privesc înapoi, or, continui să cred că tot ceea ce considerăm împliniri, seamănă mai degrabă cu niște începuturi. Lucrând aproape fără excepție pentru alții, bibliotecarul a înțeles că eforturile sale intelectuale și fizice pot rămâne neobservate, un-

deva în spatele succeselor obținute de cititori, dar el își asumă conștient "martirajul". Le datorăm un respect profund bibliotecarilor care au muncit de-a lungul deceniilor și a căror supremă creație este Biblioteca de astăzi.

Două decenii de ascensiune

Elena SCURTU,

șef Serviciu Documentare, Informare Bibliografică

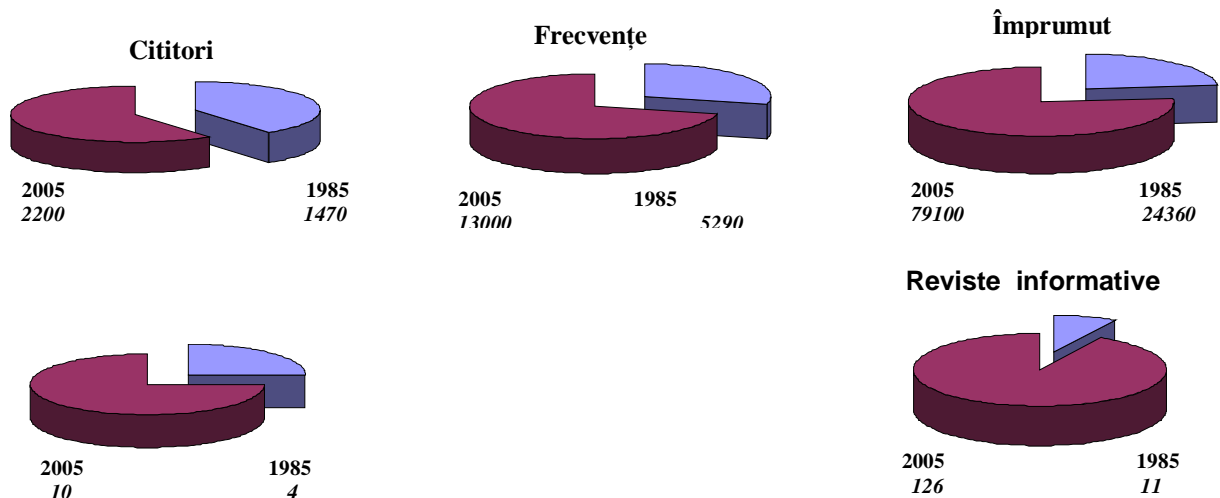
Acum 20 de ani, într-o vară cu multă căldură și lumină, a fost dat în exploatare noul edificiu al Bibliotecii Universității *Alecu Russo*, eveniment ce a semnat o nouă etapă a evoluției sale.

Activitatea într-un edificiu cu o arhitectură modernă, originală înseamnă nu doar confort și posibilități nesperate: săli de lectură și de păstrare a fondurilor cu spații largi, sporirea numărului de activități culturale promovate, diversificarea vădită a serviciilor acordate, nu doar elanuri și deschideri, dar și noi obligațiuni.

Au fost ani de ascensiune și pentru Serviciul Bibliografic, altfel zis "*creierul bibliotecii*", care a

confirmat de fiecare dată rolul de factor principal în informarea și documentarea cititorilor. Bibliotecarii din subdiviziunea noastră au reușit să valorifice prioritățile noilor tehnologii informaționale: calculatorul, opțiunile softului, utilizate în bibliotecă, modulul catalogului electronic analitic, baze de date on-line cu informații din toate domeniile, inclusiv cu full-texte etc.

Indicatori cantitativi de mai jos ilustrează gene-roș afirmația precedentă:

Ritmurile de creștere a indicatorilor cantitativi sînt o dovadă clară a importanței serviciilor oferite în procesul de formare a specialiștilor.

Menționăm cu satisfacție că automatizarea proceselor de activitate (0 calculatoare în 1985, 4 în 2006) și colaborarea eficientă dintre serviciile Bibliotecii a rezultat cu reducerea numărului angajaților din serviciul bibliografic: de la 7 în 1986 la 4 în 2006.

În perioada indicată, colaboratorii secției bibliografice au creat catalogul electronic analitic, de care beneficiază cititorii în selectarea informației din publicații periodice, anale, diverse antologii. Anual, catalogul se îmbogățește cu mai bine de 7 000 de informații. La moment, numărul informațiilor analitice din catalogul electronic, constituie 86 000 de informații. Începînd cu 01.01.06 nu se mai ține catalogul analitic tradițional, acesta fiind conservat și utilizat doar de unii cititori.

Printre modificările de ultimă oră, remarcăm divizarea secției bibliografice: Referințe bibliografice și Serviciul Documentare, Informare bibliografică. Acesta din urmă, recent deschis, oferă posibilități avansate de informare a cititorilor și de elaborare a bibliografiilor. În expozițiile publicațiilor noi sînt propuse cărți, reviste și anale științifice. Revistele informative includ și cele mai interesante și necesare articole din publicațiile periodice. Ele sînt promovate nemijlocit în cadrul expoziției pentru catedre și pentru grupele de studenți. În acest mod, cititorul are posibilitate să se informeze de toate intrările recente.

Pentru fundamentarea informațională a activității de cercetare științifică a profesorilor, bibliotecarii consultă surse tradiționale și electronice și arhivează textele selectate de pe siturile INTERNET. Spre exemplu, în 5 luni ale anului curent, au fost imprimate peste 600 de pagini.

Schimbări importante s-au produs și în promovarea cursului de *Cultura a informației* (coordonatori din 1968 - 2003 colaboratorii Serviciului Bibliografic). A fost modificat de mai multe ori conținutul programei și a cursului, au fost elaborate noi sarcini practice. Pe la mijlocul anilor '80, era un curs facultativ de 14 ore (8 ore pentru studenții anului I și 6 ore pentru cei din anii II-III). Din 2003, cursul este inclus în planurile de studiu ale Universității ca unul de bază din 30 de ore (14 ore pentru anul I și 16 pentru anii III - IV). Astfel, a fost elaborată o nouă programă analitică cu 9 module, iar bibliotecarii activează în calitate de lectori la catedra Electronică și Informatică.

La elaborarea bibliografiilor prioritate au publicațiile profesorilor Universității. Sînt relevate în felul acesta contribuțiile lor la dezvoltarea științei naționale. Din 1990, se alcătuiesc ediții o dată la cinci ani. La moment, au fost editate 6 volume de astfel de bibliografii cu un număr de 900 de pagini.

Au fost elaborate, în 2005, și bibliografii speciale ce conțin informație amplă despre publicațiile profesorilor de la 3 facultăți: Filologie, Economie,

Muzică și Pedagogie Muzicală. Menționăm, în această ordine de idei, elaborarea biobibliografiilor și a bibliografiilor adnotate.

În ultimii doi ani, au văzut lumina tiparului 12 biobibliografii în care sînt oferite informații despre activitatea unor profesori de la Universitate, care s-au remarcat prin eforturi și dăruire învățămîntului și științei naționale.

Începînd cu 2000, au ieșit de sub tipar două fascicule adnotate cu informație despre edițiile în limba română din colecția de carte rară a Bibliotecii.

În 2005, a fost elaborat un *Dicționar Biobibliografic* cu informație despre activitatea didactică și științifică a peste 260 de profesori de la Universitate, Colegiul Pedagogic, Liceul Teoretic *Ion Creangă* și colaboratori ai Bibliotecii Științifice (angajați ai catedrei Electronică și Informatică), infor-

mație structurată după următoarea schemă: fotografia profesorului, nume, studii, posturi didactice, funcții administrative, arii de cercetare și cele mai esențiale publicații, stagii științifice, participare la foruri, cunoașterea limbilor străine, distincții, varia, personalia. Dicționarul are și versiunea engleză.

Deja de cîțiva ani, seturile de bibliografii sînt înaintate la concursul Asociației Bibliotecarilor din Moldova și, de fiecare dată, ele au fost menționate cu premii prestigioase. În 2006, spre exemplu, am cîștigat Premiul Mare pentru: 3 bibliografii cu publicațiile profesorilor de la facultățile: Economie, Filologie, Muzică și Pedagogie Muzicală, bibliografia *Biblioteca Universității bălțene la 60 de ani* și 5 biobibliografii: *Nicolae Filip, Silviu Berejan, Ion Gagim, Iuliu Popa, Lidia Stupacenco*.

Sîntem conștienți că ne așteaptă noi izbînzii și noi dificultăți, dar privim cu încredere în viitor.

Bibliografierea activității științifice universitare

Anișoara NAGHERNEAC, *bibliotecar principal Serviciul Documentare, Informare Bibliografică*

Orice activitate didactică desfășurată în spațiul unei universități și-ar pierde din valoare, dacă nu ar fi secundată de cercetarea științifică a profesorului universitar. Este de netăgăduit aportul cercetărilor științifice realizate de profesorii universitari în dezvoltarea științei naționale și mondiale, a economiei, culturii și învățămîntului din țara noastră. Spectrul cercetărilor științifice este foarte divers, epoca

globalizării oferind noi terenuri de investigare și cercetare.

Activitatea multispectuală a profesorului universitar își găsește locul binemeritat pe paginile unor lucrări valoroase – bibliografii și biobibliografii elaborate de bibliotecarii și bibliografii instituțiilor bibliotecare.

Bibliografia, susține Ion Stoica, este purtătoare, nu numai de sensuri introspective, ci, mai ales, de

semnale și intuiții prospective. A ști ce s-a scris într-o epocă, unde, când, de către cine și despre ce, înseamnă mai mult decât a face cumulare, mai mult decât a înregistra entități culturale și mult mai mult decât a inseria, într-o anumită manieră, unele caracteristici documentare inconfundabile..

Bibliografiile publicațiilor corpului didactic ale unei universități au drept scop a fixa informațiile despre patrimoniul documentar elaborat în timp, pentru a informa beneficiarul și a le transmite altor generații, evidențiind realizările, succesele obținute pe parcursul întregii activități profesionale.

Un obiectiv important al Bibliotecii Științifice a Universității de Stat *Alecu Russo* din Bălți este întocmirea diverselor **Bibliografii**, elaborarea bazelor de date privind bibliografia publicațiilor corpului profesoral în format electronic. Biblioteca universitară continuă tradiția de bibliografiere a publicațiilor cadrelor didactice și colaboratorilor, editarea cărora a fost inițiată în anii '70 ai secolului XX.

Ciclul de fascicule, apărute în **1974** (1945 - 1969), **1983** (1970 - 1980), **1992** (1980 - 1990), **1995** (1990 - 1995), **2001** (1995 - 2000), întregesc și popularizează aria de cercetare, preocupările științifice și literare ale universitarilor bălțeni. Investigațiile științifice fundamentale și aplicate sînt prezentate în comunicări, referate, la diverse manifestări științifice (congrese, colocvii naționale și internaționale, conferințe, sesiuni, simpozioane, seminare, reuniuni) cu publicarea ulterioară a materialelor acestora în volume, culegeri, anale științifice, reviste de specialitate. Ne face o deosebită plăcere să afirmăm, a cîta oară în ultimul timp, că lucrările bibliografice ale bibliotecarilor universitari bălțeni se regăsesc în colecțiile celor mai mari biblioteci din țară și străinătate, inclusiv Biblioteca Congresului (SUA), devenind, astfel, un bun prilej al cunoașterii și apropierii între popoare.

Lucrarea: **Библиографический указатель печатных работ профессорского – преподавательского состава института 1945 –**

1969» vede lumina zilei în 1974. Lucrarea ilustrează realizările științifice ale universitarilor bălțeni, înregistrate în decursul a 24 ani. Pe parcursul acestei perioade, profesorii au semnat peste 1000 de lucrări, inclusiv 17 monografii, 31 de manuale, 917 articole. O bună parte a acestor lucrări au fost publicate pe paginile anelor științifice, tezelor conferințelor anuale, culegerilor, revistelor de specialitate, ziarelor.

Sunt notabile succesele din diverse domenii: **Filologie, Matematică, Astronomie, Fizică, Tehnică, Limbi Străine, Istorie, Artă**. Referindu-ne la corpusul de autori, trebuie să menționăm numele merituoșilor profesori universitari: M. A. Benicovici, G. H. Berman, E. I. Blanc, A. Bondarenco, I. Borșevici, I. Buzdugan, I. P. Ciornii, E. C. Ciornaia, E. Gleibman, I. Evtușenco, L. Eșanu, N. D. Filip, A. S. Meilihzon, L. A. Novac, B. G. Papandopolo, S. V. Sulimovscaia, E. Botezatu, E. Haham, A. S. Rotari, G. E. Rusnac, N. N. Iavorschii, A. Ghebos.

Ion Borșevici e personalitate marcantă în domeniul învățămîntului public, culturii și politologiei din Republica Moldova. În perioada anilor 1967 - 1975, activează în calitate de rector al Institutului de Stat *Alecu Russo* din Bălți. A semnat peste 300 de lucrări: monografii, articole științifice în domeniul sociologiei, filosofiei, lucrări didactice. Ion Borșevici rămîne a fi și pînă în ziua de azi un nume de referință în sistemul de învățămînt de la noi din Moldova.

Eliza Botezatu, remarcabil om de știință și de cultură, distins critic literar, a activat ca profesor universitar la instituția bălțeană între anii 1961 - 1975, urcînd cu demnitate treptele ierarhiei profesionale: lector superior, conferențiar, șef de catedră. Prin lucrările sale, Eliza Botezatu promovează cu perseverență valorile spirituale ale neamului, contribuind substanțial la cultivarea multor generații de elevi, studenți, profesori.

Ion Ciornii, fiilolog dotat, profesor universitar de marcă, a activat între 1954 - 1971 la Institutul

Pedagogic *Alecu Russo*, ajungând să exercite și funcția de rector. Activitatea științifică a profesorului Ion Ciornîi, pe parcursul anilor, înseamnă o sumă de contribuții serioase la studierea problemelor de gramatică actuală și istorică a limbii române, relațiilor lexico-semantică, preocupărilor dialectologice. Fiind un experimentat pedagog, profesorul Ion Ciornîi a semnat peste 149 de lucrări științifice, 6 monografii, a publicat o serie de articole în diverse culegeri și reviste de specialitate, a participat în calitate de coautor la scrierea și editarea manualelor de limba română (pentru școlile medii și cele superioare), programelor, culegerilor de exerciții, dicționarelor ortografice etc.

Opera științifică a academicianului **Nicolae Filip**, doctor habilitat, profesor universitar, rector al Universității de Stat *Alecu Russo*, consacrată propagării undelor radio prin ionosferă, include mai bine de 200 lucrări, inclusiv 5 monografii, puse la dispoziția cercetătorilor în cele mai prestigioase biblioteci din lume, printre ele și cea a Bibliotecii Congresului din SUA. Mai multe articole, interviuri N. Filip le-a dedicat reorganizării universității bălțene.

Anatolie Ghebos, doctor în științe psihologice, unul dintre primii psihologi de calitate din Moldova. A muncit cu devotament și dăruire, responsabilitate vădită, desfășurând o activitate prodigioasă pe „ogorul” științei psihologice de la noi din republică. A semnat peste 70 de lucrări: 11 monografii, peste 62 de articole științifice, care se disting printr-o problemă actuală și originalitate, fiind bine apreciate de psihologi și pedagogi.

Cea de-a doua fasciculă: **Библиография трудов 1970 – 1980**, apare în 1983 și își propune să înregistreze publicațiile profesorilor bălțeni, apărute timp de 10 ani. Indicele include monografii, manuale, autoreferate, disertații, broșuri, articole, recenzii. Materialele sînt organizate în ordine alfabetică a numelui de autori ori a titlului publicației. Anexa cuprinde indicele de nume care

orientează cititorul spre numărul de ordine al descrierii bibliografice a documentului căutat. Fascicula înglobează 1539 de titluri. Nomenclatorul de autori include și nume de referință pentru multe domenii științifice: V. H. Mighirin, I. Manole, M. Ioniță, E. Mohorea.

În 1992, Biblioteca Științifică editează cea de-a 3-a fasciculă: **Indice bibliografic al lucrărilor profesorilor și colaboratorilor 1980 - 1990**. De rînd cu publicațiile profesorilor din perioada respectivă, în volum sînt și lucrări care, din diverse motive, n-au fost incluse în edițiile precedente. Au fost operate și unele modificări de structură. Mai întîi, au fost plasate materialele în limba română, apoi cele în rusă. Substanța volumului îl constituie descrierile bibliografice ale monografiilor, manualelor, materialelor didactice, autoreferatelor, broșurilor, articolelor din cărți și periodice, recenzii, apărute în anii 1980 - 1990.

Ediția bibliografică **Lucrările profesorilor și colaboratorilor 1990-1995**, apărută în 1995, este o continuare a celor trei ediții precedente. Mai este și un indice distinctiv al activității cadrelor didactice universitare, menit să reflecte activitățile științifică, didactică, educativă, realizările obținute în diverse domenii de cercetare: radiofizică, filosofie, pedagogie, psihologie, recunoscute departe de hotarele țării noastre, grație relațiilor intense de colaborare cu o serie de instituții europene: Institutul de Științe ale Educației (București), Fachhochschule (Dusseldorf), Institutul de Geodinamică al Academiei Române (București), Universitatea A. I. Cuza (Iași), Universitatea Tehnică Gh. Asachi (Iași), Institutul de Inventică (Iași), Universitatea Politehnică (București), Universitatea Dunărea de Jos (Galați), Universitatea Ștefan cel Mare (Suceava), Institutul de Magnetism Terestru și Propagere a Undelor Radio al Academiei de Științe din Rusia (Moscova), Institutul de Radiofizică din Nijnii Novgorod (Rusia) etc.

Următorul indice bibliografic **Lucrările profesorilor și colaboratorilor 1995 - 2000**, apărut în 2001, reflectă un segment important al activității profesorilor bălțeni cuprins în intervalul de timp (1995 - 2000). Investigațiile științifice de amploare, rezultatele obținute de către comunitatea universitară sînt plasate în paginile unor monografii, manuale, programe de studii, articole din reviste și ziare, culegeri și seriale, teze, referate și comunicări științifice în limbile română, franceză, engleză, germană, rusă și ucraineană. Este o datorie a profesorului de a-și împărtăși experiența, cunoștințele, rezultatele investigațiilor științifice, creațiile literare și altor cercetători, colegi, discipoli.

Din 2000 încoace, producția științifică este bibliografiată în ediții anuale, care mai apoi se vor întruni în colecția tradițională 2000 - 2005. Anuarul are avantajele sale, protagoniștii au posibilitatea să revadă ulterior publicațiile științifice de la an la an, intervenind, eventual, cu schimbări, modificări. Și apoi, anualele constituie sursele de bază în elaborarea ediției de cinci ani. În viața unei instituții există momente (e vorba de aniversări), cînd se cer evidențiate în mod aparte succesele înregistrate. Din aceste considerente, colectivul Bibliotecii Științifice a decis să elaboreze ediții speciale, care să pună în lumină contribuțiile științifice ale profesorilor de la o facultate sau alta.

Prima bibliografie din această serie: **Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Limbi și Literaturi Străine**, apărută în 2004, este un „omagiu bibliografic” adus profesorilor și studenților uneia dintre cele mai prestigioase facultăți a instituției noastre – Facultatea Limbi și Literaturi Străine, structură universitară care a sărbătorit (în 2004) 50 ani de la fondare. Este facultatea care a pregătit multe cadre didactice și științifice de înaltă calificare, care au atins performanțe în diverse domenii de activitate. Bibliografia conține titluri de monografii, studii, anale științifice, culegeri, ghiduri, dicționare, cursuri universitare, referate de

autor, articole cu caracter științific și social, teze de licență / magistru, coordonate cu mult profesionalism și competență de profesorii facultății. Un capitol aparte e destinat lucrărilor cu caracter general, anticipat de fotografiile colectivelor catedrelor, cu publicațiile structurate pe catedre, orînduite cronologic și alfabetic. Considerăm că bibliografia în cauză s-a încadrat în contextul actual al exploziei informaționale și a importanței pe care o capătă astăzi informația în societatea noastră prin cele 1 179 de unități documentare. Este un material de referință extrem de util filologilor, studenților din țară și din străinătate. Modul de abordare a diverselor aspecte lingvistice și literare în limbile de circulație internațională: engleză, franceză, germană, română, rusă, profunzimea și originalitatea expunerii conferă bibliografiei o înaltă ținută științifică și bibliografică.

În 2005, Facultatea de Muzică și Pedagogie Muzicală și-a sărbătorit 25 de ani de la înființare. Bibliografia **Lucrările profesorilor Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală**, apărută în 2005, vine să încununeze activitatea științifică a profesorilor timp de un sfert de secol. Lucrarea întrunește textele publicate pe parcursul a unui sfert de veac a profesorilor de la această facultate. Remarcabile sînt meritele colectivului Facultății în pregătirea generațiilor de profesori de muzică, înzestrați cu har și tact pedagogic, buni cunoscători ai obiceiurilor și tradițiilor acestui meleag. Elevii școlilor din Republica Moldova învață astăzi arta muzicală, din manualele și metodicele elaborate de profesorii Anton Popov, Sergiu Croitoru, Ion Gagim.

Indicele cuprinde circa 500 documente: monografii, studii, manuale, articole, materiale didactice tipărite de către profesorii facultății. Aceste contribuții științifice constituie piatra de temelie a centrului cultural, artistic, metodic - științific și de pregătire a învățătorilor de muzică.

În 2005, și-a sărbătorit aniversarea (un deceniu de activitate) și Facultatea Economie, una din

cele mai tinere de la Universitatea noastră. Activitatea științifică a profesorilor este bibliografiată în fascicola **Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Economie**. Scopul urmărit de lucrare este de a ține evidența și de a înregistra toate aparițiile editoriale în domeniul economiei în vederea asigurării bunei desfășurări a procesului de instruire și cercetare științifică universitară. Bibliografia (400 de poziții): monografii, studii, manuale, materiale didactice, articole, teze de licență pun în evidență aportul cadrelor didactice la edificarea învățământului și științei în această zonă a țării. Materialele sînt ordonate alfabetic după numele autorului ori a titlului publicației în cadrul a două catedre, la fel, anticipate de fotografia membrilor catedrelor: Economie și Management; Finanțe și Contabilitate. Al treilea compartiment îl constituie indicele tezelor de licență în care, de asemenea, este respectată ordinea alfabetică.

Indicele de nume și de titluri al lucrărilor, înlesnește mult utilizarea lui. Sînt aplicate normele și metodele speciale de descriere bibliografică, standardele internaționale cunoscute și utilizate cu multă competență de către bibliotecarii noștri. Această lucrare bibliografică se dorește a fi un util instrument de informare pentru oricine ar vrea să se documenteze asupra domeniului respectiv.

Ediția dată „constituie una din multiplele întreprinderi în demersul nostru de cuprindere și valorificare a potențialului creator de la Bălți, care se formează, se dezvoltă și progresează, în mare măsură, beneficiind de oportunitățile Bibliotecii Științifice”.

Apariția bibliografiei **Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Filologie (1945 - 2005)** a fost prilejuită de sărbătorirea a 60 de ani de la înființarea facultății respective, fiind un „omagiu bibliografic” adus profesorilor și studenților. Prin publicarea acestei lucrări ne-am dorit să reflectăm un segment important al activității filologilor bălțeni timp de șase decenii. Investigațiile științifice de re-

zonanță, rezultatele obținute sînt plasate pe paginile unor monografii, manuale, anale științifice, culegeri, ghiduri, dicționare, cursuri universitare, referate de autor, articole cu caracter științific, social, opere, cronici literare, studii, recenzii, teze de magistr / licență. Pe parcursul acestei perioade, profesorii au semnat peste 2360 de lucrări, inclusiv 85 de monografii, 140 de manuale, 2135 articole. Lucrările vizate au fost publicate, inițial, în anale științifice, materialele tezelor conferințelor anuale, culegeri, reviste de specialitate, ziare.

În prezent, lucrătorii bibliotecii continuă activ lucrul pentru elaborarea altor bibliografii ce vor „imortaliza” activitatea științifică a profesorilor de la facultățile Pedagogie. Psihologie și Asistență Socială; Tehnică. Fizică. Matematică și Informatică; Științele Naturii și Agroecologie.

Succinta prezentare a activității desfășurate în această perioadă (1945 - 2005) ilustrează eforturile întreprinse de întreaga noastră comunitate universitară, mărturie convingătoare a conștientizării responsabilității pentru destinul învățământului național, pentru formarea specialiștilor de mîine, a generațiilor care vor construi viitorul în Republica Moldova.

Activitatea polyvalentă a profesorilor bălțeni este materializată și în biobibliografii. Pînă la această oră, au fost elaborate 12 lucrări de acest tip: Nicolae Filip, Valeriu Cabac, Simion Băncilă, Ion Manoli, Ion Gagim, Vladimir Babii, Gheorghe Popa, Elena Belinschi, Iulius Popa, Lidia Stupacenco.

Țin să menționez că, prin realizarea acestor biobibliografii, Biblioteca Științifică Universitară își aduce aportul la promovarea unor certe valori spirituale.

Serviciul Literatură în Limbi Străine la 20 de ani

Recent, Serviciul Literatură în Limbi Străine (LLS) a sărbătorit 20 de ani de la înființare. În octombrie 1986, întreg fondul de carte în limbi străine a fost transferat la etajul 2 al noului edificiu.

Din structura Serviciului LLS fac parte: împrumutul la domiciliu nr. 4; sala de lectură nr. 4 (Inițial, cu o capacitate de 71 de locuri la care, în

Sfidarea clepsidrei

Larisa ROȘCA, șef Serviciu
Literatură în Limbi Străine

1999, s-au mai adăugat încă 15); sala de lectură nr. 8 pentru cadrele didactice (18 locuri).

Absolventă a Facultății Limbi Străine, mi-ar fi plăcut să cultiv și tinerei generații dragostea față de limba franceză. Dar soarta a hotărât altfel. M-am bucurat mult când am fost acceptată să lucrez în calitate de bibliotecar la serviciul *Literatură în limbi străine*. Pe parcursul a 20 de ani, am căutat să stimulez interesul față de limbile străine, colaborând cu mai mulți colegi competenți, generoși și receptivi la nou. În 1986, în cadrul Secției activau 4 colaboratori, astăzi – 7.

Am realizat numeroase obiective importante, lucru confirmat de următoarea statistică:

	Personal	Cititori	Frecvențe	Împrumut
1987	4	2000	37836	90528
2005	7	8100	92465	220174

Numărul angajaților a crescut de 1,7 ori, pe când cel al cititorilor a sporit de 4 ori. Frecvențele și împrumutul au crescut de 2,4 ori, iar numărul total de documente din colecție a sporit cu 4,5 la sută.

Serviciul LLS a fost și rămâne mereu preocupat de politica managerială, privind dezvoltarea colecției în limbi străine. Fondul de carte în limbi străine este completat în conformitate cu varietatea cerințelor utilizatorilor și a schimbărilor ce se

produc în sistemul de învățământ, Universitate și societate. Din păcate, insuficiența mijloacelor financiare nu ne permite să completăm adecvat colecția. Totuși am reușit să asigurăm procesul de studii de la facultățile noi înființate (Drept, Economie) cu manuale, dicționare din domeniile: management, drept, marketing, business etc. Am participat la elaborarea mai multor proiecte de completare a fondului în limbile franceză și germană.

Pe parcursul anilor, am beneficiat de mai multe donații de carte de la Ambasadele Germaniei și SUA în Moldova. Vreau să remarc, totodată, numeroasele și valoroase seturi de cărți donate de Fundația Soros.

Beneficiind de susținerea Alianței Franceze și prin intermediul proiectului *100000 cărți pentru Republica Moldova*, am avut posibilitatea să pro-

curăm cărți direct din Franța, șansă realizată cu ajutorul librăriei *Caligrama*. De asemenea, seturi de cărți au fost oferite de universitățile din Europa sau SUA. Menționăm, în acest sens, donațiile Universității din Wurzburg, Germania (documente din domeniile marketing, business) și Universității *Fresno*, SUA, (aproape 9000 documente din diferite domenii). Au fost binevenite și seturile obținute grație Programului de asistență umanitară, SUA. Colecția în limba germană din domeniul pedagogiei s-a completat și prin intermediul proiectului *Tempus -Tacis*. Din donațiile de valoare din partea persoanelor particulare menționăm colecția enciclopedică "Britanica", venită din partea Preotului Artur Carlson, SUA.

Mândria serviciului LLS sînt Fondul de carte *Wilhelmi*, cantonul Basel, Elveția și colecția Filialei Bibliotecii Institutului *Goethe*, București, ce sunt completate anual. Pe parcursul a 12 ani, fondul de periodice din sala de lectură nr. 4 s-a completat cu

reviste științifice, grație proiectului de donație *Journal Donation Project (JDP)*, SUA, pentru țările din Europa Centrală și de Est. Fondul de periodice în limbi străine este accesibil în sala de lectură.

Serviciul nostru dispune la moment de 146 248 de documente (cărți, periodice în format electronic și imprimat, baze de date). Catalogul electronic permite accesarea tuturor documentelor intrate în bibliotecă din 1990 și 65 la sută a documentelor în limbi străine ce au intrat înainte de acest an. La dispoziția cititorilor se află și situl *Web* al Bibliotecii. Baza de date *Sumare scanate* oferă clienților noștri o informație mai detaliată privind documentele științifice (cărți, periodice), accesibile doar în sala de lectură a serviciului.

Cataloagele pe fișe sînt păstrate și pot fi consultate în sala de lectură nr. 4.

În 1998, în serviciu a fost instalat primul calculator și a început „școlarizarea” în *Tinlib*.

Anul 2000 a însemnat pentru noi accesul la Internet. Universitatea bălțeană a acceptat intrarea în Consorțiul *EBSCO Publishing eIFL Direct*, care permite utilizatorilor bibliotecii consultarea a peste 5000 reviste on-line.

Serviciul Literaturi în limbile străine oferă posibilități generoase atât pentru lucrul individual, cît și în grup. La dispoziția cititorilor sînt 6 calculatoare, care permit consultarea rapidă a surselor și

serviciilor electronice, un printer și un xerox. Odată cu automatizarea serviciilor Bibliotecii a crescut polivalența funcțiilor specialiștilor, care au devenit accesibili 62 ore pe săptămână.

Serviciul LLS este o structură ce asigură calitatea studiilor studenților și perfecționarea continuă a profesorilor universității noastre. Totodată, sîntem în măsură să satisfacem necesitățile profesorilor din colegiile și liceele din oraș și nordul republicii, a formatorilor și membrilor cursurilor de formare continuă ce au loc în Universitatea bălțeană.

Pentru realizarea acestor obiective, noi colaborăm cu decanatul, catedrele, profesorii Facultății Limbi și Literaturi Străine.

Poeți basarabeni traduși în limbi străine

Liuba POHILĂ, bibliotecar principal, serviciul LLS

Există un geniu al poeziei Basarabene și el trebuie căutat în poemele care slujesc esența, mai puțin preocupate de răsfațul lingvistic. Ai crede că poezia Basarabiei, în partea ei bună, a școlit în acest sens la poezia lui Bacovia. (Gr. Vieru)

Cultura este o formă excepțională, care facilitează apropierea dintre popoare. Cultura universală presupune multiple forme de colaborare, un domeniu al căreia este literatura. Oamenii de știință se cunosc și fac schimb de idei, scriitorii se citează și se traduc reciproc, contribuind, astfel, la evoluția literaturii din țara lor sau din alte țări. Relațiile dintre literatura română și restul lumii sunt mult mai extinse decît ne-am obișnuit. E de la sine înțeles că buna cunoaștere a culturii universale reprezintă o necesitate pentru oricine dorește să știe în ce lume trăiește, fiindcă literatura continuă să fie modalitatea de comunicare și instruire cea mai plăcută și eficientă. Acum 300 de ani, „regele între filozofi și filozoful între regi”, Dimitrie

Societatea noastră tinde și ea să devină una informațională. Profesorul universitar I. Stoica menționează: *"Conceptul de societate informațională trebuie să se întemeieze pe examinarea dintr-o perspectivă unitară a celor trei principale momente ale comunicării: emisia, transmiterea, recepția. Anume la acest nivel se concretizează gîndirea despre achiziția, prelucrarea, stocarea și diseminarea informației despre toată gama de instrumente și servicii"*.

Pe parcursul anilor, a fost regîndită nu numai construcția fondurilor de carte, dar și procesul muncii, organizarea internă. Colectivul nostru va continua să organizeze și să asigure accesul la resursele informaționale globale, să promoveze valorile colecției deținute.

Cantemir, se arătase preocupat, printre primii, de construcția unei punți intelectuale între Orient și Occident. În contextul literaturii universale, tot mai frecvent, mai insistent se aud vocile poezilor români din Basarabia, poezie care este aida unei oglinzi în care se reflectă toate aspirațiile spirituale și morale ale neamului și care se poate impune, desigur, prin intermediul traducerilor de calitate. Dacă pînă la 1989, opera poezilor basarabeni era cunoscută, în mare măsură, prin traducerile făcute cu preponderență în limba rusă, acum, lucrurile s-au schimbat substanțial. În ultimii ani, au apărut cîteva antologii ale poezilor basarabeni contemporani, traduși în limbile de circulație mondială. Colecția Bibliotecii Științifice Universitare s-a completat cu antologia *Singular Destinies*, volum care include poeziile a 43 de poeți basarabeni contemporani reprezentativi pentru spațiul interriveran și nu numai: Grigore Vieru,

Gheorghe Vodă, Nicolae Dabija, Vasile Romaniciu, Ion Hadîrcă, Arcadie Sucevenu, Vasile Gîrneț, Nicolae Popa, Emilian Galaicu - Păun, Maria Șleahtițchi, Nicolae Leahu, dar și a altor poeți, care reprezintă minoritățile conlocuitoare: Gh. Barbarov, M. Metleaeva, L. Șcebneva ș.a. Cartea a apărut la editura *Cartier*, 2003, în traducerea poetei Cristinei Cîrstea și a lui Adam J. Sorkin și Sean Cotter. Incluzînd cele mai valoroase poezii ale autorilor selectați, antologia *Singular Destinies* va sensibiliza, la sigur, cititorii de limbă engleză.

Poezia marelui poet basarabean, Grigore Vieru, a intrat temeinic în atenția traducătorilor literari îndată după apariția culegerilor de versuri: *Alarma, Numele tău, Aproape, Fiindcă iubesc, Steaua de vineri, Izvorul și clipa*. Prima traducere din poezia poetului datează cu anul 1960 și este realizată de scriitorul de limbă rusă Constantin Șișcan. De altfel, cele mai multe traduceri din opera lui Gr. Vieru (30 la număr) s-au făcut în limba rusă, cele mai bune dovedindu-se a fi cele seminate de A. Akimov, L. Feldșer, Iurii Grekov ș. a. Au urmat traduceri în letonă, lituaniană, ucraineană, uzbekă, estoniană, georgiană, tadjică și cazahă. Traducerea în letonă a fost efectuată de către doi distinși poeți Imant Ziedonis și Leons Briedis, ei reușind să „descifreze” cu exactitate vibrațiile versului vierian. Odată cu apariția culegerii *Singular destinies*, poezia lui Gr. Vieru va putea fi savurată și de vorbitorii de limbă engleză.

Un alt poet reprezentativ este Nicolae Dabija, rapsod care continuă, împreună cu alți confrăți de breaslă, cîntul întrerupt al lui Alexei Mateevici, dar la nivelul altui timp și cu alte mijloace. Un „sinonim al poeziei”, cum l-a numit criticul Ion Ciocanu, poetul este mereu la datorie. Versurile sale își au rădăcinile adînc înfipte în istoria strămoșilor și au temperatura dorului de reîntregire cu Țara. *”Nu avem tancuri – spune poetul - nu avem mitraliere, nu avem rachete cu care ne-am putea apăra*

pămînturile strămoșești. Avem însă o armă mult mai puternică decît toate astea luate împreună: adevărul istoric, care e de partea noastră”. Mai multe cicluri de versuri ale domniei sale au fost traduse în engleză, franceză, spaniolă, ebraică, aromână, ungară, ucraineană, rusă... La rîndul său, N. Dabija a tradus din opera altor poeți și scriitori străini: Federico Garcia Lorca, *Romancero țigan*, W. Goethe, *Suferințele tînărului Werter*, A. Atageanov, *Versuri*.

Dramaturgul, folcloristul, publicist și poetul Iulian Filip este o prezență notabilă în peisajul cultural basarabean. Autor de versuri pentru maturi și pentru copii, va debuta, în 1974, cu volumul *Ne-împăcatul meșter*, urmat de *Dialoguri primordiale...* Poezia lui Iulian Filip este “rădăcina ce ne leagă pe toți”. Criticul literar M. Cimpoi spune că poetul este un “mergător prin lume”. Opera sa a fost tradusă în engleză, bulgară, italiană, franceză, maghiară, rusă. A tradus și el din Lermontov.

Reprezentantă a generației optzeciste, redactor – șef adjunct al revistei literare *Semn*, Maria Șleahtițchi este autoarea culegerilor *O săptămîină de poeme nescrise* (1998) și *Cvartet pentru o voce și toate cuvintele*. Poetul Em. Galaicu - Păun menționează că domnia sa : *”este o prezență discretă în viața literară, de neconfundat...Există o mare forță de erupere în metaforele ei condensate pînă la temperatura critică...”* Poeziile i-au fost traduse în engleză.

Un loc aparte îl ocupă culegerea de poezii *Evanescență miază-noapții oră*, semnată de actorul și poetul Victor Voinicescu - Soțki, originar din or. Bălți, apărută la editura *Liceum* în 2004. Poetul Gheorghe Vodă menționează: *„ este un caz mai rar întîlnit la poeți: să-ți faci autoportetul sufletului în trei limbi de expresie diferită...Cartea include poezii nu traduse, ci scrise în limbile română, franceză și rusă. Poet de vocație, cu trei patrii în inimă, nerătăcind prin ele, ci trăind în ele prin limbile la care s-a alăptat”*.

Destinul ți-l făurești singur

Lilia MELNIC,
bibliotecar principal , Serviciul Literatură în Limbi Străine

Chacun est artisan de sa propre fortune.
Mathurin Regnier

Este adevărat că destinul ți-l făurești singur. Dar foarte mult depinde dacă ai în preajmă oameni care sunt gata întotdeauna să te susțină, să-ți împărtășească cu dăruire ex-periența bogată. În frumoșii ani ai studenției, am fost și eu cititorul Bibliotecii Institutului Pedagogic de Stat *Alecu Russo* din Bălți. Frecventam, evident mult mai des, sala de lectură nr. 2, unde consultam literatura de specialitate la pedagogie și psihologie. Aici, am cunoscut-o pe regretata bibliotecară Lari-sa Preadko – o persoană frumoasă la chip și la suflet. Îmi producea o plăcere deosebită să discut cu domnia sa subiecte diferite, să-i destăinui trăirile, necazurile, bucuriile. Nici nu bănuiam atunci că anume Larisa Preadko, care mi-a devenit un bun prieten, mă va determina să îmbrățșez pro-fesia de bibliotecar și să activez ani în șir la aceas-tă bibliotecă – lume fascinantă a cărților.

Printre primii mei îndrumători pe care am avut norocul, atunci în 1983, să-i cunosc se numără și doamna Larisa Roșca – o fire foarte energică, exigentă față de sine și de colegi, dar și cu un suflet extrem de sensibil. Ulterior, dumneai mi-a devenit un șef exemplar. Lucrăm împreună de 10 ani în Serviciul Literatură în Limbi Străine, dar nu încetez s-o admir și ca pe un conducător și ca pe un om, în general. Mereu m-a frapat capacitatea dum-neai fenomenală de a memoriza cărțile după co-te, titluri, autori, conținut. Fiind stăpână pe materie și pe cuvântul odată rostit, cititorii, dar și colegii, o

respectă mult și apelează de fiecare dată la aju-torul ei.

Deși venisem la împrumut cu o oarecare expe-riență de lucru, am trecut prin multe încercări. Or, nu e deloc simplu să te pomenești față în față cu un fond atât de bogat și divers, alcătuit din do-cumente în 42 de limbi străine, cu un cititor in-teligent cu cerințe mari. Cărțile de pe rafturi mă „priveau” tăcute și reci. Beneficiarii veneau cu fel de fel de solicitări – toate legate de limba, literatura și civilizația pe care o studiau.

În această perioadă incertă, specifică, într-un fel, începutului oricărei activități noi, colegele mele, doamnele Larisa Roșca și Liuba Pohila, au fost ce-le, care, în repetate rânduri, mi-au întins o mână de ajutor. Cataloagele, fișierele mi-au fost și ele ca un colac de salvare, ca o busolă în căutarea mate-rialului necesar în marea de documente și cărți. Pentru a putea satisface doleanțele cititorilor, a tre-buit să răsfoiesc zilnic zeci de cărți. Participând la seminare, conferințe, valorificând practica de fie-care zi, am reușit să cunosc în detalii misterele profesiei de bibliotecar.

O nouă etapă în activitatea noastră a început odată cu implementarea tehnicii de calcul, a Inter-netului. Atunci, s-a desfășurat un proces foarte im-portant, care mai continuă și astăzi: de înregistrare pe suport electronic a cărților, făcându-le și mai accesibile pentru cititori. A fost, cred, cea mai spectaculoasă acțiune de modernizare a bibliotecii.

Viața te vrea mereu școlar: de aceea îți impune numeroase examene. Un examen pentru noi a fost și procesul de învățare a calculatorului. Precum un elev învață a scrie și a citi, așa și noi, pas cu pas, am ajuns să efectuăm deservirea automatizată a beneficiarilor. Acum, dispunem de posibilități largi de căutare a informației. Însă, cataloagele, fișierele, bibliografiile și alte forme tradiționale de acumulare și difuzare a informației, rămân, în continuare, instrumentele necesare de lucru.

Un lucru de primă necesitate pentru un bibliotecar ce activează într-un Serviciu de Literatură în Limbi Străine este cunoașterea limbilor străine. Extrem de util a fost, în acest sens, cursul de limbă engleză, organizat în anul 2000, de către direcția bibliotecii, cu susținerea Fundației SOROS. Profesoara Liuba Tomailî ne-a ajutat, cu multă răbdare, talent și tact, să descoperim frumusețea acestei limbi, să ne exprimăm corect, ca mai târziu s-o putem utiliza în activitatea profesională.

Între timp, rafturile cu cărți nu-mi mai păreau atât de străine. Cititorii nu mai erau atât de nerăbdători și grăbiți. I-am îndrăgit pentru zîmbetul cu care intrau și intră la noi, pentru punctualitate și

responsabilitatea față de cărțile ce le primesc, pentru că sînt, în marea lor majoritate, tineri, veseli, neobosiți și însetați de carte.

Activitatea de informare a beneficiarilor nu se limitează doar la îndeplinirea cerințelor zilnice. Organizăm cu regularitate expoziții de carte. Alegem pentru aceste expoziții cărți, reviste, citate, imagini, portrete ale autorilor omagiați. Ocupațiile respective au ceva fermecător în ele, ne îndeamnă la căutare, la cercetare, la studiu.

Serviciul nostru, ca de altfel, și alte secții ale bibliotecii, este aidoma unui fluviu, permanent în mișcare, cu fluxurile și refluxurile caracteristice, în perpetuă înnoire.

Toate anotimpurile se oglindesc în limpezimea apelor lui curgătoare: toamna – fluxul de studenți care vin să-și ia baloturile de cărți pentru întregul semestru, iarna – febra pregătirii pentru sesiunea de examene ...

Nu poate fi pustiu un loc atît de bogat în cărți, căci unde dacă nu aici cititorii pot găsi răspuns la întrebările ce-i frămîntă, pot deschide porțile spre o lume nouă, plină de emoții și trăiri ale spiritului lor înaripat și avîntat spre cunoaștere.

Altfel de ode

Angela CĂLĂRAȘ,

lector superior, Catedra Limba Engleză, Facultatea Limbi și Literaturi Străine

Pe parcursul evoluției sale, omenirea a acumulat nenumărate comori spirituale și, în dependență de valorile ce stau la baza societății, oamenii își cultivă o atitudine specifică față de ele. Printre multele performanțe obținute de omenire este Cartea, indiscutabil, cel mai devotat și mai bun prieten. Cunoștințele pe care le acumulăm din cărți sînt deosebit de utile. Metaforic vorbind, cartea este o icoană la care trebuie să ne închinăm. Biblioteca

Științifică a Universității de Stat *Alecu Russo* este una dintre cele mai înzestrate biblioteci din Moldova. E amplasată într-o superbă clădire, construită după un proiect original, și oferă o gamă întregă de servicii. Angajații bibliotecii sunt foarte amabili, energici, specialiști de marcă.

Fiind profesoară de limba engleză, am cunoscut îndeaproape bibliotecarii de la Serviciul Literatură în Limbi Străine.

Am avut norocul să fiu înmatriculată în anul I de studii la Facultatea Limbi Moderne în 1986, anul când a fost dat în exploatare blocul nou al bibliotecii. Tot atunci, a fost creat și Serviciul Literatură în Limbi Străine, constituit din Sala de Împrumut la domiciliu și Sala de Lectură. În această subdiviziune, studentul și profesorul (vorbesc de propria experiență) pot găsi materialele necesare despre literatura americană, engleză, germană și franceză.

Țin să menționez ca în acest compartiment activează cu mult succes o echipă de profesioniști, dirijată de doamna Larisa Roșca. Doamnele Marcela Bordeniuc, Mihaela Staver, Lilia Ababi, Lilia Melnic, Liuba Pohilă, Snejana Zadainov demonstrează zilnic calitățile de bibliotecari de marcă. Cititorii pot consulta catalogul tradițional pe fișe și cel electronic, au acces la cele mai importante baze de date (EBSCO Publishing, Springer etc.). Lu-

crătorii Serviciului sunt foarte receptivi, dar și exigenți față de cititori, nepermițând nimănui să încalce regulile stabilite.

Activitatea bibliotecarilor este deosebit de variată, cititorilor fiindu-le propuse expoziții de cărți recent intrate în colecție, lansări de carte, expoziții ale lucrărilor profesorilor de la facultate ș.a. Totodată, bibliotecarii, în colaborare cu profesorii de la Facultatea Limbi și Literaturi Străine, organizează diverse manifestări instructiv - educative. Putem afirma cu certitudine că bibliotecarii sunt partenerii noștri în munca nobilă de explorare a universului științei și de instruire a noilor generații de profesori.

Cu prilejul aniversării a 20 de ani de la constituire, exprimăm multstimatelor bibliotecare profunde noastră recunoștință și le dorim sănătate, fericire și prosperare.

Ecaterina NICULCEA,

asistent universitar, Catedra Filologie Germană, Facultatea Limbi și Literaturi Străine

Sînt de mai mulți ani o cititoare fidelă a Bibliotecii Științifice Universitare.

Încă elevă fiind, veneam aici să citesc cărți, să consult alte surse, să audiez casete pentru a învăța și mai bine germana. M-au impresionat, încă atunci, ordinea, liniștea și atmosfera de mister ce domneau în Bibliotecă.

Cînd am devenit studentă, am început să lucrez tot mai frecvent în sălile de lectură și în sala de cataloage. Cu timpul, taina a dispărut... și totul a devenit bine cunoscut și familiar.

Deseori, după ore, cînd ne întrebă cineva unde mergem, ziceam că: „Noi mergem acasă”. Și doar nestudenții nu știau că noi numeam astfel Biblioteca Științifică. În acest spațiu, noi eram acasă, noi ne simțeam ca acasă.

Stăteam ore întregi în sălile de lectură, pregătindu-ne pentru orele practice sau pentru examene, scriind teze de an sau căutînd materiale pentru primele noastre cercetări științifice.

Cînd Biblioteca Științifică a achiziționat primele calculatoare, ea a intrat într-o nouă etapă de dezvoltare. Din acest moment, ea nu mai era doar o instituție ce pastrează cărți, documente, dar și una ce oferea posibilități de cooperare cu profesori din alte țări și accesul la informația necesară.

Acum, sînt profesoară de limbă și literatură germană și fără suportul Bibliotecii cu materiale didactice și tehnologii informaționale nu aș putea lucra eficient.

Aș vrea să-i doresc Bibliotecii Științifice noi achiziții și cititori harnici, culti și prietenoși.

Oficiul Documente Muzicale la 30 de ani

Bibliotecile reprezintă, în lumea contemporană, instituții cu funcții și roluri de o reală deschidere informațională, educațională și culturală. În structura BȘU a fost constituit, acum trei decenii, Oficiul Documente Muzicale care oferă diverse servicii de informare și documentare a studenților și profesorilor Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală, Liceului și Colegiului *Ion Creangă*, Liceului de Arte *Amadeus*. Actual, colecția Oficiului conține circa 55 mii de documente muzicale:

- * 45 973 documente de muzică tipărită
- * 2 155 publicații seriale de specialitate
- * 1 040 discuri de vinil
- * 200 audio casete
- * 115 CD-uri muzicale
- * 5 741 broșuri, programe

Echipamentul tehnic numără 3 picupuri, 2 combine muzicale, 1 casetofon, 1 televizor, 1 pian, 1 xerox, 10 calculatoare și 2 imprimante.

Colecția se completează sistematic cu noi achiziții, una din surse fiind și donațiile de carte. O achiziție relativ recentă o constituie colecția obținută prin intermediul Proiectului de dezvoltare a colecției pentru învățământul artistic (Fundăția SOROS), grant câștigat de BȘU în 2004 (236 titluri în circa 400 ex.). Fondul de note și fonografii cu-

Incursiuni în biografia unui oficiu

Elena ȚURCANU,
șef Oficiu Documente Muzicale
Ariadna MUSTEAȚĂ, *bibliotecar*

prinde creații muzicale aparținând diferitor epoci și popoare.

Anual 26 mii de cititori consultă circa 47 mii de publicații: manuale, monografii, culegeri, cursuri universitare, note, partituri, reviste, dicționare și enciclopedii, discuri de vinil, CD, casete, calendare muzicale, fragmente din operele compozitorilor etc. Un rol important în formarea viitorilor specialiști îl au expozițiile dedicate vieții și operei personalităților din domeniu, expozițiile - vernisaje ale elevilor Liceului de Arte *Amadeus*, expozițiile / reviste informative care cultivă și dezvoltă sentimentul frumosului, contribuie la educarea spiritual-estetică a studentului.

Consultarea edițiilor periodice, inclusiv a celor de specialitate, oferă posibilitatea aprofundării cunoștințelor. Oficiul dispune de 2 155 ex. de publicații seriale de specialitate, 15 în limba rusă. Menționăm abonamentele la revistele *Советская музыка*, începând cu 1963, și *Музыкальная жизнь* din 1965 - 1966 în limba română și 4 titluri în alte limbi.

Colecția de CD, inițiată în 2000, reflectă parțial istoria muzicii universale. Colecția conține informații despre muzicieni, compozitori, interpreți naționali și străini, despre diverse genuri muzicale.

Calitatea sunetului pe un CD este superioară celui de pe discul vinil. CD-ul oferă posibilitatea unor audiții individuale și colective excelente. Sala de lectură muzicală, boxele de audiere / înregistrare individuală oferă alte posibilități de receptare a mesajului cărții, operei, audiția fiind o modalitate eficientă de informare și documentare.

A sporit utilizarea CD-urilor: în 2000 – 94 discuri au fost solicitate de 210 ori, în 2004 – 114 discuri au fost solicitate de 1 956 de ori. Celelalte documente AV: în 2003 – 1 040 de ori, iar în 2004 – de 1 116 ori.

Prezintă interes colecția de discuri de vinil și audio - casete destinate Facultății de Filologie. Ea conține înregistrări ale operelor lui M. Eminescu, V. Alecsandri, M. Sadoveanu, A. Blandiana, I. L. Caragiale, I. Creangă, J. Verne, Frații Grimm.

În 1992, a încetat completarea colecției cu discuri de vinil ale firmelor *Melodia* din Moscova, *Supraphon*, *Opus* (R. Cehă), *Балкантон* (Bulgaria), *Hungaroton* (Ungaria), *Eterna* (Germania), *Electrrecord* (România).

Pentru a cunoaște mai bine preferințele cititorilor noștri, la BȘU se practică mai multe tehnici și metode de investigație. În anul 2006, am realizat un sondaj la Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală. În cele 50 chestionare, studenții și profesorii au răspuns la următoarele întrebări: care sînt produsele și serviciile de informare la care apelează cel mai des; motivațiile și atitudinile față de procesul de informare; gradul de satisfacție, deficiențele observate și, totodată, soluțiile propuse etc. Am constatat că, în general, colecțiile oficiului Documente Muzicale corespund necesităților de studii: - 45 de respondenți și al celor de cercetare - 35 de respondenți. Cititorii au menționat insuficiența literaturii la psihologia muzicală, a metodicii și notelor la studierea clarinetului.

La fel, au fost remarcate pentru calitatea materialelor următoarele reviste: *Muzica* – 25 de respondenți, *Universul muzical* - 15, *Музыкальная*

жизнь - 45, *Музыка в школе* – 35, *Музыкальная академия* – 23, *Музыка и время* – 12, *Искусство в школе* – 10.

Cele mai apreciate aspecte legate de activitatea oficiului, menționate de utilizatori sînt:

- *audiere CD* – 50 de respondenți;
- *printarea documentelor* – 47;
- *utilizarea INTERNET-ului* – 45;
- *înregistrarea muzicală* – 45;
- *audiere de casete* – 15;
- *audierea discurilor de vinil* – 5 respondenți.

Activitatea de popularizare a colecțiilor (expoziții, reviste bibliografice, lansări, buletine informative) este apreciată ca: foarte bună – 45 de respondenți, bună – 5. S-a remarcat că expozițiile oferă informații ample care contribuie la o mai bună cunoaștere a operelor compozitorilor.

Rezultatele acestui sondaj arată că Oficiul reușește, în mare măsură, să-și îndeplinească misiunea. Totodată, sondajul a demonstrat că nu toți utilizatorii cunosc bine sursele de informare și facilitățile oferite. Astfel că noi, bibliotecarii, urmează să fim la zi cu noile tehnologii și să familiarizăm cititorii cu noile metode de “extragere” a cunoștințelor.

Cartea, care a înfruntat timpul, devine piesă de muzeu, iar Biblioteca – lăcașul glasurilor eternității. Astfel de cărți nu mai sunt doar simple documente ale colecției, ci unicate, rarități editoriale și bibliografice, despre care se spune că sunt “un mijloc de a dăinuși”. În tezaurul cultural al Bibliotecii Științifice *Alecu Russo* din Bălți se află, în prezent, 4 042 de cărți rare.

Suținerea din partea administrației, dăruirea bibliotecarilor, resursele alocate pentru completarea în permanență a fondului, au favorizat constituirea, practic, al unuia din cele mai bogate fonduri muzicale din republică.

Această colecție de valoare cuprinde operele unor autori intrați de mult în universalitate, precum și lucrările unor contemporani înzestrați. Docu-

mentele, devenite rarități prin anul de apariție, prin dedicații, autografe etc, demonstrează și dragoste de carte proprie poporului nostru. Prima înregistrare a documentelor muzicale este făcută în limba rusă în registrul de inventar cu Nr.5 (în prezent sînt în total 342), început la 01.04.1950 - 01.09.1950, la pagina 65, cu numărul 13327: Соловьев – Седой, Василий. Выходи сегодня на залив: песня. - Л.: Союз сов. композиторов, 1949. Prima carte în limba română o găsim înregistrată mai tîrziu în registrul de inventar cu Nr.39, început la 02.01.1958-07.05.1959, la pagina 137, sub numărul 96066: Аксьонова, Л.А. Кынтекул популар молдовенеск. - К.: Ед. де Стат а Молдовеи, 1958.

Un fond apreciabil de carte veche sau rară sporește zestrea patrimonială a țării și asigură cercetarea științifică în domeniu. Despre 2 dintre cele mai vechi documente din colecția Bibliotecii noastre a scris preotul Vasile Secrieru în articolul său *Două lucrări valoroase de muzică religioasă din colecțiile BȘU de Stat "Alecu Russo" Bălți // Magazin bibliologic.* - 2005.- Nr. 3-4.- P. 141. *Мологуй Катавасиер: Бине кувынтареа Преасфинцитулуй Архипастор ши Митрополит а тоатэ Ун-гроблахия Д. Д. Нифон* (Ediția a 2-a. – Букрешть: Типография луй Антон Панн, 258 p.), aparține autorului Anton Pann și a văzut lumina tiparului în anul 1854 și *Anastasimatarul* cuprinde serviciile de Sîmbătă seara și Duminică dimineața puse pe cele 8 glasuri întrebuintate în Biserica Ortodoxă Română, semnat de Gavriil Muzicescu, Gheorghe I. Dima și Grigore I. Gheorghiu: *Glasul al 5-8-lea*, 1887 - 1889, care a intrat în fond în anii 2000, prin donația făcută de bibliofilul bălțean Iulius Popa.

O filă aparte îi revine revistei *Нувеллисть: музыкальный журнал для фортепиано* și ziarului *Музыкально-театральная газета.* - С. - Петербург: у М. Бернарда, поставщика Двора Его Императорскаго Величества, 1880, годь сорокъ

первый. Prima ediție a acestei reviste a apărut în 1839 și avea scopul de a oferi fiecărei familii și fiecărui doritor posibilitatea de a cunoaște cele mai cunoscute piese muzicale, romanțe, dansuri. Pentru a fi la curent cu toate noutățile muzicale, redacția ținea legături cu compozitorii ruși și cu editurile muzicale din Europa și publică pe paginile revistei piese alese, demne de atenția publicului. Revista apărea în primele zile ale fiecărei luni în 10 caiete de 30 - 35 pagini. Fiecare caiet conține 4 - 5 piese de salon, 1 - 2 dansuri, o romanță și 2 piese la 4 mîini. Ziarul avea următoarele secții: 1 - articole despre viața muzicală oficială din țară și de peste hotare, 2 - viața muzical - teatrală, 3 - noutățile din lumea muzicii și teatrului, 4 - bibliografie, 5 - foiletoane. Ziarul apărea sezonier: iarna și toamna.

De asemenea, un loc important îl ocupă în colecție și manualele vechi, primul fiind - Дамм, Густав. *Школа для фортепиано и собрание пьес для юношества*: новое изд., пересмотр. и доп. профессором К. Лютш.- М.: Гос. изд. муз. сектор, 1924.- 242 с. Gustav Damm sau Fedor Șteingreber a trăit și a activat între 1830 - 1904.

La capotolul Coregrafiei, reprezentative sînt valsurile, dansul care a dat farmec nou muzicii secolului al XIX-lea, dans care l-a entuziasmat în mod deosebit pe Chopin. Luminoase pînă la strălucire, unele din valsurile sale oglindesc licăriri ale detașării totale de ceea ce ar putea umbri dragostea de viață (așa-numitele valeses brillantes). Briante, elegiace, meditative sau dramatice, valsurile lui Chopin se numără printre bijuteriile muzicale ale literaturii pentru pian. Fondul Oficiului deține edițiile care acoperă o largă arie cronologică: Шопен, Фредерик. *Вальсы: для фп.* - М.: Госмузиздат, 1935, 1966, 1977, 1980.

Ar fi de menționat și edițiile partiturii Глинка, Михаил. *Руслан и Людмила*: опера в 5 действиях: по поэме А.С. Пушкина. – М.: Госмузиздат, 1947, 1968, 1979. Această ediție în 360

de pagini, apare doar la 2 ani după război, prima fiind editată la S.-Petersburg la 27 noiembrie 1842.

Unul din cel mai popular cântec din filmul “Copiii căpitanului Grant” (ecranizare rusă după celebrul roaman al lui J. Verne), cântec despre căpitanul care a trecut prin toate greutățile, este compus de Дунаевский, И. *Две песенки из фильма «Дети капитана Гранта»: Споў нам, ветер; Песенка о капитане.* – M.: Музгиз, 1936, care este prima ediție a acestor cântece.

Găsim și a 12-a ediție a cântecului *Тоска по Родине: для фп.: перелож. Ф. Е. Кроупа.* Харьков: Музыкальный магазин Н. Маречекъ. Anul de ediție nu este indicat, dar acest marș, la vremea apariției, era cunoscut și ca *Прощание славянки* de Ф. Е. Кроуп.

Sînt de remarcat 2 piese de salon, editate la începutul veacului trecut. O lucrare: A. Ovenberg *Песня умирающего лебедя : мелодія для фп. въ 2 руки* și valsul *Разбитая жизнь - La vie brisee* V. A. Присовского. Aceste note au fost editate la cunoscuta, nu doar în Russia, editură muzicală a lui Leon Idzicovskii, care a emigrat după revoluție împreună cu familia în Polonia.

În partea de jos a primei pagini a ediției muzicale scrie „Комиссионеръ Киевского Отдѣлення Императорскаго Русскаго Музыкальнаго Общества и Киевской Консерватории. Поставщикъ Варшавскаго Музыкальнаго Института”. În conti-

nuare, sînt enumerate orașele, unde editura avea magazine, cu indicarea familiei stăpînului. Rețeaua de magazine acoperea, practic, întreg teritoriul Rusiei. Notele se editau cu precădere la Kiev și Varșovia, dar se vindeau și la Moscova, Odesa, Petrograd, Rostov – pe - Don, Ekaterinoslav, Barnaul, Vladivostok și Vilno. O parte din lucrări se editau și în orașele unde funcționau magazine speciale. Spre exemplu, lucrările care se păstrează la noi în Bibliotecă, au inscripții pe prima pagină “Нотопечатная и типо-литография Г. М. Пуховича. Ростовъ на Дону”. Cu părere de rău, nici pe o lucrare nu este indicată data sau anul de editare. Așa cum unul din Magazine era în Petrograd, se poate considera că notele au fost editate nu mai degrabă de 1914 și nu mai tîrziu de 1917. Se știe că Sankt - Petersburg a devenit Petrograd în 1914 și ortografia veche a fost schimbată conform deciziei Ministerului Învățămîntului și Guvernului Provizoriu în 1917. Ortografia nouă a schimbat literele “ять” și “фита”, “I” prin o singură literă.

Pe ultima pagină se editau listele lucrărilor muzicale a celor mai cunoscuți compozitori. După notele lui A. Overberg la cântecul *Песня умирающаго лебедя*, urmează lista a 32 de serenade, romanțe, piese cu titlul “Любимые сочинения А. Ovenberга”. Majoritatea din ele poartă titluri frumoase, traduse în franceză, care determină caracterul lucrărilor: *Весна идетъ, любовь несетъ, Девушка и розы, По Московски.* Despre ultimele 2 piese sînt de găsit ceva informații la Boris Rubin în descrierea notelor muzicale, ce aparțineau tatălui său, muzicant, violonist, care a lucrat mult timp în Orchestra simfonică a Filarmonicii din Novosibirsk, mai tîrziu a emigrat în America.

Nu am putut găsi lucrările lui A. Ovenberg și V. Prisovskii, iar toate tentativele de a găsi informații despre acești compozitori nu au dat nici un rezultat.

Evidențiez încă o dată bogăția colecției și privesc cu încredere în viitor.

Cartea – un alt instrument al muzicianului

Ion GAGIM,

prorector pentru Știință și Relații Internaționale, fost student, șef de catedră și decan al Facultății de Muzică și Pedagogie muzicală

Nu există zăbavă mai de folos pentru om decât cetitul cărților
Miron Costin

Această inspirată spusă a marelui cărturar este valabilă și pentru muzicieni. Unii consideră că muzicianul ar trebui, în primul rând, să cînte, iar lectura ar fi pentru el o ocupație secundară (alții cred că ar putea chiar lipsi). Gravă eroare! Renumitul dirijor Bruno Walter afirma că „a fi doar muzician încă nu înseamnă a fi muzician”. Personal, am fost întotdeauna conștient de faptul că, pe lângă primul instrument de lucru – pianul, vioara, vocea etc., muzicianul are nevoie, în mod obligatoriu, de un al doilea instrument, indispensabil formării sale de specialitate: Cartea. Muzica este adresată și sensibilizează cu preponderență latura emotivă a Eu-lui, lucru adevărat. Însă ea solicită obligator și gîndirea, judecata, intelectul. Se zice că muzica produce emoții, sentimente. Dar cred că mai corect ar fi să zicem că ea doar provoacă (pune în mișcare) ceea ce există în noi. Ceea ce nu există în interior, muzica nu poate sensibiliza. Cu cît mai bogat și profund este universul nostru interior, cu atît muzica ne poate „comunica” mai multe. A-l „prinde”, de exemplu, în toată imensitatea pe Bach doar cu „emoția” este imposibil, mai este nevoie și de o inteligență avansată. De aceea, cultivarea intelectului (gîndirii generale, chiar știin-

țifice, a reflecției filozofice etc.) este o condiție *sine qua non* a devenirii muzicianului adevărat. Cartea, așadar, trebuie să se afle neapărat pe masa de lucru a muzicianului alături de partitură și alături de instrumentul muzical. Cine uită acest adevăr nu poate pretinde la titlul de muzician cu actele în regulă.

Cei care profesază muzica la Universitatea noastră, precum și consumatorii de muzică – studenți, cadre didactice etc. – au noroc în acest sens. Biblioteca Științifică le pune la dispoziție un număr mare de cărți și documente: de muzică, despre muzică. Pentru profesioniști sînt puse la dispoziție partituri, monografii, manuale, culegeri, reviste de specialitate etc., pentru amatori – cărți de popularizare a muzicii, de însușire a artei de a audia și înțelege muzica etc. Un compartiment aparte îl constituie discografia muzicală, element indispensabil unei structuri bibliotecare destinate domeniului muzical.

Oficiul Publicații Musicale al Bibliotecii împlinește **30 de ani** – perioadă în care angajații au slujit cu fidelitate o cauză nobilă: să ajute doritorii să pătrundă în tainele muzicii. În numele celor care au beneficiat din plin de serviciile acestui sector al

Bibliotecii, vreau să mulțumesc din toată inima noastră (muzicală) colegilor - bibliotecari pentru aportul adus la realizarea procesului de „muzicalizare” a miilor de persoane, care au îndrăgit muzica și care și-au ales s-o „oficieze”. Îi considerăm colegi, parteneri și prieteni, deoarece ei înșiși își

au inimile deschise spre muzică, devenind cu timpul împătimitii ei. Îi felicităm cu acest eveniment, urîndu-le succese multe, inspirație, sănătate. Fie ca truda în numele Muzicii și al formării Omului să le aducă cât mai multe bucurii.

Melodii în cuvinte

**Vladimir BABII, dr., conf. univ., șef Catedră Teorie și Dirijat,
Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală**

Acum 30 de ani, în cadrul Bibliotecii Științifice, a fost constituită o nouă subdiviziune - Secția Muzicală, numită în lexicul bibliotecar „Împrumutul nr. 3”, care urma să deservească, în special, studenții Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală.

Oficiul și-a început activitatea în 1976, anul în care Secția Muzică a Facultății Pedagogia Învățământului Primar inițiază pregătirea profesorilor de muzică în loc de „învățători de clase primare și cînt”. Formarea specialiștilor pentru activitatea în învățământul preuniversitar a solicitat completarea fondurilor de la împrumutul nr. 3 cu manuale, dicționare, ghiduri metodice, programe de studii, reviste, culegeri de note și partituri, discuri etc. Utilizarea zilnică a materialelor din fond a provocat deteriorarea lor și colaboratorii Oficiului Documente Muzicale au trebuit să depună eforturi considerabile pentru restabilirea partiturilor, culegerilor de note etc.

Concomitent cu munca de deservire a cititorilor, colaboratorii Oficiului nominalizat au organizat

diverse activități cu finalitate formativ - educațională pentru viitorii profesori de muzică. Astfel, anual, au loc întâlniri cu cititorii, lansări de carte, omagieri ale oamenilor de știință și cultură etc.

Achizițiile de carte în domeniul instruirii / educației muzicale preuniversitare și universitare au fost și sînt, în mare parte, completate cu manuale de muzică, crestomații pentru formații corale / orchestrale, ghiduri metodice, programe analitice / curriculare, monografii, cursuri universitare – seminate de asistenți, lectori, doctoranzi, conferențieri, profesori ai Facultății Muzică și Pedagogie Muzicală.

În prezent, oficiul Documente Muzicale al Bibliotecii Științifice, diriguit de doamna Elena Țurcan, colega ei, Ariadna Musteață, valorifică tradițiile existente și mereu sînt în căutarea noilor forme de colaborare, de impulsione a procesului de documentare, de diversificare a surselor metodico - științifice și muzical - artistice.

Irina CIUBARĂ, studentă, anul V, Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală

În procesul complex de informare și cercetare științifică a actualilor și viitorilor specialiști în do-

meniul pedagogiei muzicale, un rol important îi revine Bibliotecii Științifice, instituție ce realizează

achiziționarea materialelor necesare, prelucrarea lor multiaspectuală și crearea condițiilor specifice pentru studiu. Oficiul Documente Muzicale oferă servicii ce corespund cerințelor complexe de informare și documentare a studenților și profesorilor universitari.

Este remarcabilă străduința colaboratorilor de susținere și participare la realizarea proiectelor pe-

dagogice ale Facultății, utilizarea diverselor tehnici de informare în vederea formării intelectuale a studenților.

Pentru o mai eficientă funcționalitate a Oficiului Documente Muzicale, subdiviziune în care domnește cordialitatea colaboratorilor, ne-am dori stabilirea unui program de modernizare, prin achiziționare de echipament tehnic performant.

Tatiana BULIGA, masterandă, Facultatea Muzică și Pedagogie Muzicală

Cînd am pășit, în 2002, pragul Facultății de Muzică și Pedagogie Muzicală, m-am simțit pătrunsă de sentimentul copleșitor al responsabilității, mîndriei și chiar de o ușoară trufie. Ulterior, am trăit și senzații diametral opuse: dezamăgiri, re-grete și teama că nu voi reuși. Am rămas profund impresionată de bogăția colecției Bibliotecii Științifice a Universității de Stat *Alecu Russo*. Într-o zi în acest templu, îmi suna în creier o sentința –“nu voi izbuti!!!”. Dar iată că au trecut anii studenției și am izbutit! Rezultatele obținute se datorează și bibliotecarilor, în special, celor de la serviciul Documente Muzicale.

Trei ani la rînd veneam aici să găsesc răspunsuri la întrebările care m-au frămîntat, veneam să-mi potolesc setea de adevăr și de cunoștințe, să-mi odihnesc sufletul.

Amplasat într-un spațiu special, oficiul Documente Muzicale (cu sala de împrumut și sala de lectură), nu cedează valoric altor structuri ale Bibliotecii.

Serviciile prestate de această subdiviziune acoperă o arie largă de necesități ale cititorilor. Este îmbucurător faptul că numărul lor crește, astfel lipsa calculatoarelor, utilajelor tehnice pentru imprimări audio, programelor computerizate pentru cu-legerea textului muzical, recent a fost recuperată.

Sunt binevenite și utile periodicile primite regulat, astfel beneficiarii avînd acces la cele mai recente investigații științifice și noutăți din lumea muzicii.

Revistele primite din diferite colțuri ale lumii oferă posibilitatea lărgirii orizontului de cunoștințe ale beneficiarilor. Frecvențele donații vin să îmbogățească fondul oficiului, atît cu manuale, cărți, monografii, cît și cu material muzical: note, casete, CD-uri.

Expozițiile organizate de către bibliotecarii serviciului muzical vin încontinuu să contribuie la formarea profesională a beneficiarilor, “În ajutorul practicii pedagogice”, “Manualul școlar la 30 de ani”.

Genericul expoziției “Intrări recente” atrage atenția cititorului, motivîndu-l să nu treacă cu vederea noutățile editoriale.

La fel, bibliotecarii nu ezită să reflecte în expoziții toate sărbătorile calendaristice și religioase, să reamintească beneficiarilor toate datele însemnate “cu fir roșu” în istoria muzicii, să familiarizeze cititorii cu creația compozitorilor universali, români, contemporani.

Întreg sistemul de beneficii prestate de oficiul muzical nu ar fi eficient dacă nu ar fi dirijat de bibliotecarii oficiului, a căror muncă rodnică face să fie binemeritată prezența acestor nume în istoria Bibliotecii: Doamna Elena, Ariadna, Ludmila.

Autori notorii în versiune română

Adela CUCU,
bibliotecar principal, sala de lectură Științe Filologice

Indiferent de activitatea pe care o desfășurăm, de profesia pe care o avem sau pentru care ne pregătim, fiecare din noi are nevoie de un prieten fidel - cartea. Lecturând, ne relaxăm, dar, în același timp, descoperim lucruri noi, interesante, captivante, care uneori pot să ne schimbe radical viața. În lectură ne găsim alinare, liniște, refugiu, prin lectură învățăm, ne potolim foamea de spiritual.

Colecția *Biblioteca Polirom* propune cititorilor cărți care, o dată deschise, nu mai pot fi lăsate din mână. Cele patru serii ale colecției - **Proză XX**, **Proză XXI**, **Clasicii Modernității**, **Clasici Universalii** – cuprind opere fascinante din toate literaturile lumii în traduceri excelente de ultimă oră sau în versiuni a căror valoare a fost confirmată de-a lungul anilor prin consistente interpretări critice, semnate de cei mai apreciați critici contemporani.

Această colecție de carte, destinată scriitorilor străini, unică în felul ei, reprezintă cea mai valoroasă colecție din sală, alături de colecțiile devenite deja clasice (**Clasici români**, **Biblioteca de aur**, **Mari prozatori ai secolului XX**, **Opere fundamentale**, **Romanul istoric** ș.a.). Colecția (coordonată de Denisa Comănescu) se vrea una pentru plăcerea lecturii și a relecturii. Sînt selectate cele mai reprezentative opere literare străine ale momentului și, totodată, „redescoperite” cele ale trecutului (fiecare din ele fiind, indiscutabil, o capodoperă) – în primul rînd, romane și volume de

proză scurtă, nefiind, totuși, neglijate nici celelalte genuri literare.

Este o colecție, insistăm, dedicată atît celor mai buni autori contemporani, ce-și propune să „sincronizeze” cititorii cu ceea ce se scrie și se citește astăzi pe glob, cît și marilor scriitori ai modernității și clasicii universalii, apreciați de critica literară, care au cucerit piața internațională de carte și sînt preferați de marele public.

Ulterior, unii autori au „obținut” serii speciale: **Haruki Murakami**, **David Lodge**, **J. Borges etc.**

În acest fel, această galerie de autori din diferite timpuri, cu opere pentru toate vîrstele și pentru toate gusturile (galeria misterelor pusă sub semnul enigmei și suspansului, și galeria fantastică, în care universul imaginației omenești este explorat de mari maeștri ai genului), oferă tuturor iubitorilor de lectură o serie de apariții captivante, lecturi de ultimă oră, lecturi plăcute în stare să vă încînte sufletul, să vă înnobileze cugetul, menite de a impulsiona cunoașterea. Sînt romane după care s-au făcut scenarii pentru filme importante.

Biblioteca Polirom însuma, în 2005, deja peste 300 de titluri publicate. Unele din ele au apărut la prestigioasele edituri ale lumii de-a lungul timpului și rămîn a fi o prezență constantă în cultura română.

În prezent, avem circa 170 titluri din această serie.

Dacă am face un top al celor mai căutate și citite 10 cărți din această colecție, aflate în biblioteca noastră, pe prima poziție s-ar afla, credem, **Ada sau ardoarea**, lui Nabokov, care este, în același timp, și cea mai extravagantă, cea mai „insolentă”, cea mai incitantă...; urmat de cel mai controversat roman clasic al secolului XX, **Lolita**, un roman al erotismului și ispitei, al inocenței și perversității, al atracției și al repulsiei, o uriașă metaforă a întâlnirii dintre scorțoasa și vechea lume europeană și ademenitoarea Americă; apoi faimosul roman **În căutarea oii sălbatice** al lui Haruki Murakami – un *best-seller* atât în Japonia, cât și în întreaga lume, scriere prin care plonjăm într-o lume bizară și plină de mister; **Clubul Dumas** de Arturo Perez-Reverte - o carte densă de care nu te poți dezlipi, este căutarea aventuroasă, semănată cu primejdii, a unor manuscrise rare din Al.Dumas-tatăl și a unor incunabile din sec.XVII, din care nu se cunosc în lume decât trei exemplare. Un roman ce poate fi denumit justificat *thriller* intelectual, în tradiția *Numelui Trandafirului* al lui Eco, e palpitant, neobișnuit, stupefiant; **Piramida** de Ismail Kadare - demonstrând cum un stat sau o elită conducătoare pot modela opinia publică în așa fel încât cetățenii să acționeze, neforțați, împotriva propriilor interese; apoi, **Ultima licornă** de Petre Beagle – unul dintre cele mai încântătoare romane scrise vreodată, o *fantasy* devenită clasică, plină de umor, îndrăzneală, alternanță de parodie și tandrețe; urmează **Femeia nisipurilor** de Kobo Abe – considerat drept unul dintre cele mai valoroase romane japoneze postbelice; **Fata cu cerceș de perle** de Trasy Chevalier – un roman excepțional despre artă, suflet, nuanțe, devotament și conspirație, magie, durere și eternitate, care bate toate recordurile de vânzări; **Orele** de Michael Cunningham, “un triptic fascinant, superb meșteșug, în care se întrepătrund narațiuni din epoci diferite – de la Richmondul anilor ‘20 al Virginei Woolf pînă în Manhattanul anilor ‘90

al lui Guardian. Romanul **Orele** a stat la baza peliculei omonime, distinsă cu cele mai prestigioase premii din lumea filmului; **Balzac și Micuța Croitorească chineză** de Dai Sijie – o mărturie originală a unui episod dramatic din perioada maoistă de “reeducare” a tinerilor “intelectuali” în sate izolate din regiuni montane; o poveste înțeleaptă despre dragoste și iluzie. Romanul a fost tradus imediat în peste douăzeci și cinci de limbi.

Topul celor mai solicitați autori, în opinia noastră, ar arăta în felul următor: **William Faulkner** - unul dintre cei mai cunoscuți prozatori americani, autor al unei opere de un puternic dramatism și rară pregnanță a fluxului narativ; **Ismail Kadare**, care nu mai poate fi considerat de mult un scriitor albanez. Nominalizat în ultimii zece ani, de patru ori la Premiul Nobel, un scriitor eminent european, tradus în zeci de limbi, ecranizat, galonat cu premii, distincții și onoruri obținute pe toate meridianele lumii; “Vedeta colecției” - **David Lodge** cu a sa (reeditată) trilogie universitară, care i-a adus, de altfel, faima mondială: *Schimb de dame*, *Ce mică-i lumea!* și *Meserie.*; **Haruki Murakami**, unul dintre cei mai populari scriitori japonezi contemporani; **Trasy Chevalier**, scriitoare americană care a adus un suflu nou romanului de atmosferă, în care reconstituirea istorică îi fascinează pe cititorii de toate gusturile, de la rafinați pînă la adolescenți; **Kobo Abe** – considerat cel mai mare romancier japonez contemporan. Cărțile sale au obținut numeroase distincții literare, fiind toate *best-seller*-uri; **Vladimir Nabocov**, scriitor de origine rusă, stabilit în SUA; **George Bataille**, unul dintre cei mai importanți scriitori ai secolului XX; **Andrei Makine**, unul dintre cei mai apreciați scriitori francezi ai momentului, care a primit cele mai prestigioase premii literare franceze (Goncourt și Medici); **Graham Greene** - celebru scriitor englez, autor a unei proze de o puternică tensiune, cu implicații politice și sociale, despre conflictele de conștiință ale omului părăsit în voia spaimei și a sin-

gurătății, structurate după tehnica romanului polițist.

Menirea acestei colecții: a aduce în fața cititorului autori reprezentativi pentru culturile lumii și

asigurarea informațională și documentară a cercetătorilor în domeniul literaturii universale.

Expozițiile de carte – o modalitate eficientă de promovare a colecțiilor

Angela HĂBĂȘESCU, *șef oficiu,*
Natalia BALAN, *bibliotecar,*
Sala de lectură nr.3

Biblioteca e prin definiție o oază de liniște și de frumos, iar cartea – o combustie a spiritului în zborul spre împlinire.

Cărțile sînt un miracol creat de mintea și de sufletul omului, sînt universuri greu de circumscris care așteaptă să fie descoperite, gustate, iubite. În această direcție și activăm noi, bibliotecarii.

Unul din obiectivele importante, pe lângă stocarea, prelucrarea, clasificarea publicațiilor, deservirea cititorilor, este valorificarea colecțiilor deținute. Ne străduim, utilizînd diverse metode și modalități, să furnizăm cît mai multă informație utilizatorului. O formă de popularizare a cărților, și cea mai eficientă, de altfel, este expoziția de carte. Astfel că, în scopul sensibilizării beneficiarilor noștri, informării lor și promovării noilor achiziții ale Bibliotecii, sînt organizate cu regularitate expoziții tematice și informative. Organizînd bine o expoziție, putem cultiva cititorilor atitudini personale față de cărți, suscita interesul pentru literatura științifică, le putem oferi posibilități multiple pentru informare și documentare. Cititorul cunoaște, în acest mod, variatele colecții deținute de Bibliotecă. În ultimul timp, sala de lectură nr.3 *Științe Reale, Naturale, Ecologie, Pedagogie, Psihologie, Artă* și-a mărit simțitor volumul

colecției, dar, din păcate, acest lucru nu este cunoscut de toți beneficiarii. La dispoziția cititorilor este pusă tot mai multă literatură cu profil divers. În fiecare an sînt organizate circa 30 de expoziții tematice și 20 expoziții de ediții curente. Printre cele mai solicitate expoziții în anul 2005 se numără: *Modernizarea învățămîntului, Dimensiunile creativității, În sprijinul pregătirii profesionale, Familia – celula vie a societății, Predarea și învățarea creativă, Frumusețea e în ochii celui care privește.* În total, au fost expuse 1064 documente, care au fost solicitate de 1 611 de cititori.

Expozițiile de documente, întitulate *Intrări recente*, se organizează conform fluxului de documente noi intrate. Ele sînt foarte solicitate de către beneficiari. Expozițiile noi durează aproximativ o lună, apoi, documentele expuse sînt înlocuite cu noile intrări primite pe parcursul lunii respective, deci putem spune că este vorba de o expoziție continuă.

Ne-am planificat, de asemenea, numeroase expoziții ce ilustrează datele remarcabile ale anului dat. De exemplu: la 26 aprilie, de Ziua Mondială a Proprietății Intelectuale, am organizat o expoziție cu documente ale AGEPI-ului, apoi, la 15 mai – o

expoziție dedicată Zilei Internaționale a Familiei, la 31 august – Limbii Noastre etc.

Un alt tip de expoziții sînt expozițiile jubiliare închinată personalităților celebre din diverse domenii. Aceste expoziții completează reușit imaginea pe care o avem despre oamenii iluștri de artă, savanții renumiți din domeniul fizicii, matematicii, psihologiei etc., contribuie la sporirea nivelului științific și cultural al tinerei generații.

Accesul liber la aceste expoziții sporește nivelul de satisfacere a necesităților utilizatorului. Nu de puține ori, beneficiarii solicită anume cărțile care au fost expuse, chiar cînd expozițiile sînt deja închise.

De cele mai multe ori, expozițiile sînt organizate și ca o formă de suport a manifestărilor realizate la catedrele Universității. În luna aprilie curent, Facultatea de Agroecologie a organizat lunarul ecologic *Cu fața spre Terra*. Bibliotecarii au organizat cîteva expoziții de carte și publicații periodice cu tematica respectivă: *Ecosisteme naturale, Mediul ambiant și sănătatea, Reproductivitatea sănătății*, în care au fost expuse cele mai reprezentative documente din colecție ce țin de ecologie,

ecosisteme, protecția mediului înconjurător. La fel am procedat și la 22 aprilie, de Ziua Internațională a Apei, propunînd atenției cititorilor 144 de cărți și documente despre metodele de captare, epurare și tratare a apei, însemnătatea apei pentru om etc.

În perioada de pregătire pentru examenele de bacalaureat, am organizat în sala noastră expoziția *Bacalaureat* cu scopul de a familiariza studenții cu noi sisteme, metode și programe de studii. La expozițiile : *Bacalaureat : Informatică, Matematică, Fizică, Chimie, Biologie* au fost expuse și listele cu literatură pe domenii, liste ce specificau sursele din toată colecția Bibliotecii.

Expozițiile cultivă, în mare măsură, interesele, pasiunile beneficiarilor pentru știință, tehnică, artă, sport, dezvoltă inventivitatea, creativitatea, pot satisface exigențele unui public larg. Competența, buna informare, practicarea unui management modern asigură invariabil succesul expozițiilor. Fiind receptivi la schimbările care se produc, bibliotecarii din sala de lectură *Științe Reale, Naturale, Ecologie, Pedagogie, Psihologie, Artă* se străduie să ofere cititorilor un spectru cît mai larg de servicii.

Note:

1. Kalfotnic, Marin. *Despre expozițiile on-line*. In: Biblioteconomie, 2002, nr 3, p. 64-69.
2. Roșca, Larisa. *Expoziția personală a bibliofilului Iulius Popa*. In: Gazeta bibliotecarului, 2005, nr 2(52), p. 7-8.
3. Topalo, Valentina. *Călătorie în lumea ideilor*. In: Confluente bibliologice, 2005, nr 2, p. 63-64.
4. Topalo, Valentina. *Din toată inima: Iulius Popa pune un corset peste cărți*. In: Accent provincial, 31 dec., 2004, p. 8.
5. Topalo, Valentina. *Inteligență și Inovație = AGEPI*. In: Confluente bibliologice, 2005, nr 1, p. 65-67.
6. Topalo, Valentina. *Mirificele porți ale unei colecții bibliofile*. In: Lit. și arta, 9 dec., 2004, p. 7.
7. Topalo, Valentina. *Omagiul "Ceahlăului prozei românești"*. [Expoziția de carte "2005 – Anul Mihai Sadoveanu" în BȘU "A. Russo"]. In: Confluente bibliologice, 2005, nr 1, p. 48-50.
8. Vasilache, Raisa. *Forme de popularizare a colecțiilor BȘC*. In: Biblioteca Academică 1928 – 2003: (Istoric, evoluție, personalități, evocări). Chișinău, 2003, p. 105-112.
9. Савельева, Г. В.. *Книжная выставка как путь к читателю в информационном пространстве библиотеки*. В: Школьная библиотека, 2005, nr 7, p. 26-29.

FORMARE PROFESIONALĂ

Un moment al devenirii

Ministerul Educației, Tineretului și Sportului
al Republicii Moldova

UNIVERSITATEA DE STAT
"ALECU RUSSO" DIN BĂLȚI

Министерство Просвещения, Молодежи и Спорта
Республики Молдова

БЭЛЦКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМ. АЛЕКУ РУССО

ORDIN
din 24.07.2006

Nr. *04-435*

În baza ordinului Ministerului Culturii și Turismului al Republicii Moldova nr. 211 din 29.06.2006, cu privire la rezultatele atestării cadrelor bibliotecare și în scopul implementării prevederilor Legii cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005, Hotărârii Guvernului" Cu privire la condițiile de salarizare a personalului din unitățile bugetare în baza rețelei tarifare unice" nr. 381 din 13 aprilie 2006, Regulamentului privind modul de conferire a categoriilor de calificare cadrelor bibliotecare, aprobat de Ministerul Culturii și Turismului, coordonat cu Ministerul Economiei și Comerțului și Ministerul Finanțelor, **se aprobă listele cadrelor bibliotecare cărora li se conferă grade de calificare:**

I. Gradul de calificare superior:

1. Harconița Elena — director general	6. Roșca Larisa — șef serviciu
2. Afatin Igor - director adjunct	7. Scurtu Elena - șef serviciu
3. Caduc Teodora - director adjunct	8. Stratan Elena - șef serviciu
4. Ciobanu Silvia - șef serviciu	9. Topalo Valentina - șef serviciu
5. Mihăluță Aculina - șef serviciu	

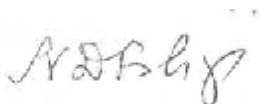
II. Gradul de calificare I (întii):

1. Aculov Taisia - redactor baze de date	6. Surlaru Liuba - șef serviciu
2. Fotescu Maria - bibliograf principal	7. Zadiraiuco Lucia - șef serviciu
3. Ganea Varvara - bibliotecar principal	8. Cristian Elena - șef serviciu
4. Nagherneac Ana - bibliotecar principal	9. Melnic Lilia - bibliotecar superior
5. Țurcan Elena - șef oficiu	

Gradul de calificare II (doi):

1. Cucu Adela - bibliotecar principal	9. Răileanu Ludmila - bibliotecar principal
2. Zorilă Lilia - bibliotecar principal	10. Hăbășescu Angela - șef oficiu
3. Culicov Natalia - bibliotecar principal	11. Belcovschi Galina - bibliotecar principal
4. Pohilă Liuba - bibliotecar principal	12. Dascal Olga - bibliotecar principal
5. Zdibneac Elena - bibliotecar superior	13. Lunic Natalia - bibliotecar principal
6. Șulman Marina - bibliograf categoria I	14. Musteață Ariadna - bibliotecar categoria I
7. Sapogovschi Galina - șef oficiu	15. Bălan Natalia - bibliotecar categoria I
8. Bordeniuc Marcela - bibliotecar principal	16. Magher Marina - bibliograf categoria I

Rectorul Universității

Nicolae Filip

Acest Ordin a apărut în rezultatul atestării bibliotecarilor universitari bălțeni de către Comisia de atestare superioară (Chișinău) și instituțională (Bălți). La acest examen au fost admiși conform Regulamentului *Privind modul de conferire a categoriilor de calificare cadrelor bibliotecare*, 34 de angajați ai BS, ceea ce constituie 49 la sută din personalul instituției. Astfel, putem constata cu satisfacție că în Biblioteca Științifică din capitala Nordului activează cel mai mare număr de specialiști cu grad de calificare superior.

Pentru prima dată în istoria biblioteconomiei din Republica Moldova 1130 de bibliotecari din numărul total de 5 740 de specialiști de profil ai diverselor tipuri de biblioteci, au întrunit exigențele Regulamentului elaborat și aprobat de Ministerul Culturii și Turismului. Examenul serios, pe care candidații l-au susținut cu brio, a necesitat o pregătire teoretică temeinică în domeniul biblioteconomiei, competențe și abilități profesionale: cunoașterea și aplicarea noilor tehnologii informaționale, elaborarea și implementarea ideilor inovatoare, participarea la elaborarea unor politici, proiecte și programe naționale, publicarea de articole, lucrări, studii de specialitate, comunicări în cadrul întrunirilor profesionale naționale și internaționale. Fără îndoială, cel mai important eveniment al anului 2006 din viața Bibliotecii noastre a avut un impact benefic asupra managementului bibliotecar, sporirii importanței și imaginii bibliotecii în comunitate, stimulării interesului pentru perfecționare profesională a angajaților. Acest eveniment major confirmă axioma că dezvoltarea personalului contribuie esențial la îndeplinirea cu succes a obiectivelor instituției, creșterea performanțelor organizaționale, funcționale, de echipă și individuale. (E.H.)

Managementul instruirii

Elena STRATAN,
șef Serviciu Studii și Cercetări, Asistență de Specialitate

În contextul promovării conceptelor Biblioteca care învață și Instruirea continuă pe parcursul întregii vieți **la Biblioteca Științifică au fost organizate în cadrul Programului de Perfecționare profesională o serie de activități de instruire profesională (atelier, seminare, training-uri, jocuri profesionale) cu o tematică variată:** Power Point: **Aplicarea Tehnologiilor Informaționale în prezentarea comunicărilor (formator M. Lefter);** Teorii și tehnici de catalogare: **Catalogarea publicațiilor seriale în regim tradițional și electronic (formator L. Cruglov);** Descrierea bibliografică a documentelor: **Sincronizarea cu standardele internaționale (formatori: L. Mihaluță, A. Nagherneac);** Managementul informatizării: **Împrumutul documentelor în regim automatizat (formator S. Ciobanu) etc.**

Recent, în sala de conferințe a BȘU, s-a desfășurat seminarul **Managementul comunicării în instituția bibliotecară** (formatori: **E. Stratan, E. Cristian, A. Hăbășescu, L. Zorilo, I. Gherman**). Seminarul a urmărit scopul de a promova conceptul de comunicare instituțională, precum și următoarele obiective: *Formarea abilităților, înțelegerea și însușirea noțiunilor teoretice și a elementelor de bază privind comunicarea instituțională.* Meto-

dele utilizate au fost cu predilecție: prelegerea, sondajul, chestionarul, testul de autoverificare, jocurile profesionale, articolul de revistă. În agenda seminarului au figurat următoarele probleme: *Terminologia, funcțiile și scopul comunicării; comunicarea operațională internă și externă; comunicarea electronică; comunicarea în situații conflictuale.*

Lucrările seminarului au fost precedate de elaborarea și difuzarea a 2 chestionare pentru bibliotecarii BȘU: **Comunicarea în instituția bibliotecară: Cazul BȘU (60 chestionare);** Jocul profesional: **În lumea comunicării (30).**

Analizând rezultatele investigației: **Comunicarea în instituția bibliotecară: Cazul BȘU**, am constatat că 6 la sută din respondenți apreciază politica de comunicare internă în instituția noastră ca foarte bună; 30 la sută - bună, 5 – mai puțin bună.

În ceea ce privește modalitățile de comunicare, 81 la sută din respondenți optează pentru comunicarea orală (dialog tet-a-tet, prin telefon, discuții individuale, ședințe); 41 la sută preferă comunicarea în scris (rapoarte interne, decizii, instrucțiuni, publicațiile Bibliotecii). Analiza avantajelor și limitelor utilizării acestor forme în activitatea Bibliotecii oferă multiple posibilități de perfecționare, selecție, combinare ce pot contribui substan-

țial la eficacitatea comunicării, a managementului în ansamblu.

În Bibliotecă au fost implementate mai multe suporturi moderne de comunicare a mesajelor pentru îndeplinirea eficientă a atribuțiilor funcționale, facilitarea schimbului operativ de informații indispensabile unui management eficient. Aceste facilități au fost apreciate de bibliotecari conform priorităților în următoarea ierarhie: *Intranet Mapa Generală* - 89 la sută; *Internet* – 85 la sută; *Pagina Web* a Bibliotecii – 75 la sută; Programul *Roman Net Send* – 72 la sută; *Teleinformații* – 60 la sută; poșta email *Outlook Express* - 57 la sută; *Film* – prezentare – 32 la sută. Conform sondajului de mai sus, Intranetul bibliotecar Mapa Generală este accesată zilnic (2-3 ori pe zi) de 85 la sută din respondenți; o dată pe săptămână – 14 la sută; rareori – 5 la sută. Bibliotecarii accesează Intranetul Mapa Generală pentru a se informa – 90 la sută; pentru a consulta planuri, rapoarte, instrucțiuni- 66 la sută; a afla noutăți – 55 la sută; pentru autoinstruire – 57 la sută; a primi indicații – 35 la sută; pentru a trimite sugestii - 31 la sută; a plasa articole – 47 la sută. Cel mai mult sînt solicitate fișierele de lucru ale serviciilor / centrelor Bibliotecii (fiecare serviciu și-a creat o mapa de lucru accesibilă pentru întreaga echipă): *Director general, Comenzi, Azi important, Asistență de specialitate, Confluențe bibliologice, Periodica, Carte rară, Decizii, Regulamente, Pagina angajatului* etc.

La întrebarea: *Ce fișiere noi propuneți pentru o mai largă circulație a informației?* bibliotecarii au propus: *Fișierul cu idei, Bibliotecarul întrebă, Reportaje / realizări la locul de lucru, Cele mai recente informații Fulger, Ce citești? Cartea ta în luna...* Valorificînd cu eficiență astfel de informații, rezultate, ne vom îmbogăți spiritual și vom înregistra noi performanțe profesionale.

Fiind solicitați să se pronunțe în cazul căror acțiuni organizate în / de Bibliotecă se realizează un *feedback* relevant, respondenții au optat pentru:

adunările de producere – 65 la sută; ore de instruire -35 la sută; întîlniri, lansări de carte – 38 la sută; Consilii coordonator / administrativ – 29 la sută; ședințe ale Clubului *Bibliospiritus* – 12 la sută. Pentru a evalua gradul de implicare al angajaților în activitățile profesionale, am solicitat opinia bibliotecarilor vis-à-vis de problema: **Cum comunicați?** Rezultatele sînt următoarele: 66 la sută participă la discuții; 24 la sută acceptă deciziile grupului; nu sînt interesați de comunicare - 0.

Au fost prezentate comunicări axate pe dezvoltarea conceptului de comunicare ca instrument de management în cadrul Bibliotecii Științifice. În intervenția **Ce este comunicarea și importanța ei în management?** Elena Gherman (sala de lectură *Științe Socio-Umanistice și Economice*) a vorbit despre scopurile, funcțiile, caracteristicile comunicării orale, în scris și nonverbale; avantajele și limitele utilizării acestora în management; semnificația și modalitățile de receptare și transmitere a *feedback*-ului în management; principalele bariere în comunicare și soluțiile de depășire a lor. Dumneaei a mai specificat că circa ¼ din schimbul total de informații al managerilor (70 la sută din comunicările interne) se realizează oral, comunicarea orală fiind principala formă de comunicare ca pondere într-o instituție. Avantajele comunicării orale sînt evidente: rapiditate și reacție (*feedback*) imediată; posibilități de a pune întrebări și a clarifica probleme; poate fi observat imediat efectul produs de mesaj. Din investigația efectuată în BȘU rezultă că 81 la sută pledează pentru comunicarea orală; 41 la sută- pentru comunicarea în scris, cea mai indicată modalitate pentru transmiterea informațiilor de interes general.

Angela Hăbășescu, șef oficiu, a caracterizat în comunicarea: **Categoriile și formele de comunicare în instituție comunicarea operațională internă** (ansamblu de mesaje ce-i leagă pe angajații instituției în acțiunile de îndeplinire a planului ei operațional: ordine, instrucțiuni, dialog oral); tipurile de

comunicare formală în organizații (ascendentă, descendentă, orizontală / oblică); *comunicarea informală*; tipurile și rețelele de comunicare în cadrul grupurilor mici (*rețea roată*, „Y”, *lanț*, *cerc*, *stea (multicanal)*), specificând că ele sînt adecvate diferitor categorii de activități. Pentru sarcini simple, rețelele *roată*, *Y*, și *lanț* asigură acuratețe și rapiditate; pentru activități complexe, ce implică inițiativă și creativitate, libera circulație a informației descrisă de rețeaua *cerc* și *stea* este cea mai bună, chiar dacă nu este atît de rapidă. Fiecare persoană, membru al rețelei *stea (multicanal)*, poate comunica liber și deschis cu oricare altă persoană din grup. Acestui gen de rețea îi este specific stilul participativ sau permisiv de management, cu un nivel sporit al descentralizării.

Lilia Zorilo, șef Mediatecă, în **Aspectele comunicării electronice**, a vorbit despre principalele suporturi / mijloace de informare utilizate în comunicarea internă, accentuînd că BȘU este puternic interesată de mijloacele informaționale electronice. Domnia sa a subliniat avantajele și limitele mediilor principale folosite în comunicarea orală și în scris, precum și preocuparea managerilor de eficacitatea mediilor de comunicare și a mijloacelor computerizate implementate în BȘU: **Internet Explorer**; **Pagina Web**: <http://libruniv.usb.md>, **Poșta email de serviciu Outlook Express**; Program de transmitere a mesajelor prin calculator (instantaneu) **Roman Net Send**; **Intranet bibliotecar** **Mapa Generală Comună de informații**, **Tele Informații** (derulare zilnică în incinta Bibliotecii), **Filmul - prezentare (Biblioteca Științifică, Regina Cărții în Nord, Arta Cărții)** etc.

Elena Cristian, în aserțiunea **Comunicarea în situații conflictuale** a descris aspectele co-

municării operaționale externe: acțiunile privind îmbunătățirea relațiilor publice; imaginea unui comportament extensiv față de clienți; responsabilitatea civică a managementului. Ea a analizat definiția stării de conflict: **Ce este un conflict?**; cauzele apariției și modurile de soluționare a conflictelor în cadrul comunicării externe; reflecții pe marginea jocului profesional **În lumea comunicării**, realizat în Biblioteca Științifică etc. În cadrul jocului profesional, 30 bibliotecari din 12 puncte de deservire a cititorilor au fost solicitați să-și exprime atitudinea pe marginea unor situații - problemă; secretele comunicării dintre bibliotecar și cititor; situații conflictuale frecvente în bibliotecă; etica / cultura bibliotecară etc.

Agenda seminarului a mai inclus realizarea unor activități practice: lucrul în echipă (test de autoverificare); exerciții urmate de *feedback* (chestionarea), sinteze, concluzii, aprecieri.

Succesele activității unei biblioteci sînt, neîndoelnic, legate de prestația bibliotecarilor și de grupurile de persoane din afara ei. Satisfacerea necesităților cititorilor solicită în mod obligator abilități de comunicare cu ei. Toate acțiunile comunicării interne și externe se bazează pe relații de reciprocitate și interdependență. O politică a comunicării se definește nemijlocit prin comportamentul tuturor angajaților bibliotecii. Studii efectuate atît în SUA, cît și în țările din Occident, au demonstrat că personalul unei instituții este vectorul cel mai credibil în mecanismul de formare a imaginii instituției, or, imaginea este factorul ce sensibilizează, în primul rînd, beneficiarii noștri.

Comunicarea în situațiile de conflict

Elena CRISTIAN, șef Serviciu Împrumut de Publicații

*Dificultățile sînt menite să ne stimuleze,
nu să ne descurajeze.*

*Spiritul uman va deveni mai puternic datorită conflictelor.
(William Ellery Channing – 1780-1842)*

Comunicarea, ca schimb de idei, opinii și informații prin intermediul cuvintelor, gesturilor și atitudinilor, este fundamentul coordonării activităților umane.

Societatea nu ar exista, dacă nu ar fi comunicarea.

O lacună regretabilă a societății actuale este atenția insuficientă acordată comunicării. Necesitatea de a cunoaște aspectele comunicării și arta de a dirija acest proces în orice instituții este un imperativ al timpului nostru. Numai o comunicare eficientă poate contribui la soluționarea diverselor probleme care stau în fața societății contemporane.

Comunicarea interpersonală, indiferent de stilul relațional, este însoțită de situații conflictuale de intensitate și durată diferită.

În comunicarea verbală, orice cuvînt este o tentativă de influențare a oponentului. Un cuvînt, un gest, o exprimare pot avea sensuri diferite pentru persoane diferite. Cuvîntul poate fi instrument perfect pentru a influența inimi, a aduce speranță, emoții, bucurii, și tot el ne face să ne înfuriem, întristăm, indispunem, să suferim și tot cuvîntul poate provoca conflictele.

Ce este un conflict? „Fenomen psihosocial complex, conflictul, consideră Cristea Dumitru, derivă din incompatibilitatea reală sau percepută dintre scopurie, valorile, normele sau motivațiile părților”.

Referindu-se la același subiect, Freer definește conflictul drept un dezacord sau o nepotrivire într-o anumită stare de lucruri și o alta. Conflictul este o ciocnire, el apare acolo unde se ciocnesc diferite păreri, dorințe alternative, iar luarea decizilor este dificilă. Conflictul apare și acolo unde se ciocnesc diferite norme de comportament, educație, instruire. Fiecare om este singular ca personalitate, pregătire, experiență, aspirații, elemente care, împreună sau separat, influențează receptarea mesajelor.

Există mai multe tipuri de conflicte: conflictul organizațional, conflictul motivelor, puterii, anar-hiei, conflicte pozitive și negative, interne și exter-ne. Conflictul comunicațional se produce în situația cînd o persoană (sau mai multe) lucrează cu un public eterogen. În categoria lui intră diferențe de personalitate, de percepție, de statut, de cultură, de reacție emoțională.

Cînd apare un conflict ? Conflictul apare în mod natural în momentul în care oamenii încep să intercomune. Persoanele care dialoghează pot să nu fie de acord asupra modului în care fiecare își îndeplinește sarcinile sau asupra modului în care una dintre acestea o tratează pe cealaltă. Sursele de conflict au cauze obiective și subiective.

Cauzele obiective sunt:

- insuficiența surselor gestionate de bibliotecă;
 - condiții inadecvate de activitate;
 - acțiuni negative din partea unor structuri externe, grupuri, organizații;
- Cauze subiective:*
- comunicarea ineficientă;
 - stil de conducere inadecvat;
 - cunoașterea sau interpretarea greșită a unor aspecte ale realității;
 - lipsa abilităților de comunicare deschisă, eficientă;
 - instalarea unui climat psihologic tensionat;
 - delimitarea incompletă a scopurilor, atribuțiilor, responsabilităților;
 - inechitatea în remunerarea muncii;
 - stimularea unor competiții neloiale;
 - incompatibilități personale ce țin de temperament, caracter sau aptitudini;
 - neconcordanța între interese;
 - incompatibilități în planul valorilor, convingerilor;
 - probleme de ordin personal;
 - stări patologice de nervozitate.

Funcția pe care o deținem, obligațiunile pe care le exercităm conform unor rigori stau la originea celor mai multe conflicte în raportul bibliotecar-ci-titor. Bibliotecarul va intra numaidecât în conflict cu cititorul când acesta va restitui cărțile deteriorate, practic distruse și imposibil de a fi înlocuite. La fel va proceda când acesta va pierde cărțile, va încerca să fure cărțile sau nu va restitui la timp publicațiile împrumutate. Alte cauze ar fi: imposibilitatea cititorilor de a solicita

documentele necesare sau când nu se pot determina de care informații anume au nevoie.

Situații de conflict, între bibliotecar și utilizatori, pot apărea și când solicitarea unor cărți nu poate fi satisfăcută din motive diverse, lucru în stare să producă cititorilor sentimente de neîncredere, sus-piciune, ei cer explicații detaliate.

Conflicte sau neînțelegeri apar și când cititorii nu receptează adecvat explicațiile sau indicațiile bibliotecarului. Spre exemplu, cititorului i se spune clar că publicația, documentul pe care-l solicită se află în sala de lectură nr.2, el, însă, ajunge în sala împrumutului nr.2. La fel, studentul este informat că publicația pe care o solicită se află într-un singur exemplar în depozitul principal și nu poate fi împrumutată, iar el tratează acest lucru cu destulă neîncredere. Conflictul se iscă și din cauza comportamentului necivilizat al cititorului (nedorința de a lăsa haina sau sacoșa la vestiar, de a deconecta telefoanele mobile când lucrează în sălile de lectură etc.), folosirea unor cuvinte sau expresii de la frontiera indecentului. Nu sînt recomandabile în spațiul bibliotecii nici discuțiile în voce tare, care bruiază liniștea și concentrarea celorlalți cititori. Situația de conflict poate fi provocată și de starea interioară de moment a cititorului, el reacționează și comentează agitat orice problemă, nu poate să-și controleze reacțiile.

Cum să rezolvăm conflictele pentru a ajunge la un compromis sau la o înțelegere colegială?

Aplanarea conflictelor ține, în primul rînd, de cunoașterea cauzelor acestora, și, în al doilea rînd, de caracteristicile concrete ale persoanelor implicate în conflict. Cititorul trebuie să simtă că bibliotecarul este gata să soluționeze conflictul cu demnitate și îl va ajuta să facă primul pas. În procesul comunicării trebuie respectate următoarele momente:

- trebuie să convingem cititorii că suntem receptivi la doleanțele lor și că problemele lor sunt luate în serios;
- permiteți-le să-și expună gândurile, nu-i întrerupeți, chiar dacă ei vorbesc mult timp, pentru că aceasta ar putea fi înțeles drept lipsă de stimă;
- explicați-le, puneți-le întrebări, care le vor ajuta să privească mai clar propria problemă. Se întâmplă că ceea ce pare a fi o problemă grozavă, în realitate nu este. Dacă nu putem sau nu dorim să ajungem la o soluție, trebuie să contactăm o persoană imparțială care ne-ar putea ajuta;
- în cazurile când cititorul este foarte sensibil și dacă el vede în ceva o problemă atunci trebuie să cădem de acord cu el, altfel se va socoti jignit și nu va accepta compromisul;
- e bine să cunoaștem cititorii predispuși spre conflict, pentru a putea evita conflictele din start și a preveni eșecul nervos al cititorului sau al bibliotecarului.

Este o adevărată artă să știi să orientezi și să îndrumi cititorul, să-i oferi informația de care are nevoie, fără a-l jigni și fără a te simți jignit, ceea ce implică un considerabil efort intelectual și fizic. Argumentăm această necesitate de ameliorare a conflictului, reamintindu-ne cuvintele lui Montaigne din **Eseuri**: *Adevărata oglindă a spuselor noastre este cursul vieții noastre.*

Stiluri de rezolvare a conflictelor:

- *stilul creativ* – caracterizează persoane ce se simt stimulate la orice provocare, participă cu idei, soluții originale la rezolvarea diferitor probleme, conflictele nu-i sperie, ci îi antrenează să le rezolve;
- *stil independent* – este caracteristic celor ce preferă să se descurce singuri, să rezolve singuri conflictele, problemele și celor care își impun punctul de vedere;

- *stil evitant* – caracterizează persoanele care consideră că problema (conflictul) se poate soluționa și fără intervenția lor sau persoanele care, în genere, evită antrenarea într-o situație conflictuală;
- *stil interactiv* – este caracteristic persoanelor care preferă interacțiunea și colaborarea în abordarea și rezolvarea situațiilor conflictuale;
- *stil pasiv* – se înfîlnește la persoanele care consideră că cei implicați trebuie să-și rezolve singuri problema și se consideră victime ale conflictului;
- *stil de negociere* – persoane care obișnuiesc să ofere soluții părților implicate în conflict, să ducă tratative pentru rezolvarea conflictului, să se ofere ca negociatori;
- *stil de mediere* – îl întâlnim la persoanele care consideră conflictul drept o situație ce poate fi sau aplanată fără o prea mare implicare, ei preferînd să medieze înțînirea părților aflate în conflict fără să le propună soluții.

Există și o listă de reguli, care favorizează o activitate fără conflicte.

Regulile de bază:

- Trebuie să ne apreciem unul pe altul.
- Trebuie să ascultăm interlocutorul, fără a-l întrerupe.
- Trebuie să demonstrăm că înțelegem importanța altuia.
- Trebuie să aflăm cum celălalt înțelege conflictul, cum se simte el în această situație.
- Trebuie să fie clar subiectul discuției.
- Trebuie să analizăm situația când avem păreri diferite.
- Trebuie să stabilim punctele de vedere comune.
- Trebuie să descriem, de la bun început, conținutul conflictului.
- Trebuie să căutăm soluția optimală.

- Trebuie să găsim un compromis.

Cum învingem conflictul? Bineînțeles, cu multă răbdare și perseverență trebuie să realizăm o armonie în relațiile cu clienții și, de asemenea, să creăm o atmosferă favorabilă în care să se desfășoare activitatea, relațiile de comunicare. Foarte multe probleme organizaționale pot fi soluționate prin negociere. Managerul, consideră Louis D. Brandies, trebuie să ducă tratative cu colegii, cu subalternii, cu cititorii: *În exprimarea sinceră a opiniilor conflictuale rezidă cea mai mare speranță de acțiune guvernamentală înțeleaptă.*

Putem concluziona că, fără o dragoste față de colegi, cititori și profesie, fără o bună pregătire profesională, fără o bogată cultură generală, și cunoașterea colecțiilor și a instrumentelor de informare, fără un antrenament psihic și fizic corespunzător, nu este posibilă practicarea acestei profesii la un nivel înalt sau rezolvarea conflictelor apărute.

Pentru a rezolva asemenea eventuale probleme de comunicare conflictuală, am propus colegilor un joc profesional: *În lumea comunicării bibliotecare*, la care au participat bibliotecarii din *Serviciile Relații cu Publicul*. Eșantionul a cuprins 27 de persoane. Întrebările s-au referit la secretele comunicării dintre bibliotecar și cititor, la situații conflictuale în bibliotecă, la etica bibliotecară și la o situație - problemă din practica de lucru.

La întrebarea: **Ce aspecte în procesul comunicării cu clienții vă par mai dificile?** 30 la sută din respondenți au menționat că cititorii nu pot solicita corect informația de care au nevoie, 19 la sută consideră că beneficiarii nu respectă Regulamentul Bibliotecii privind drepturile și obligațiile utilizatorilor. Alte cauze enumerate sunt: necunoașterea limbii de stat de către cititori, nerestituirea la timp a literaturii împrumutate și când cererea de carte nu poate fi satisfăcută la împrumut.

La o altă întrebare: **Care sunt, în opinia Dvs., motivele tipice ale situațiilor conflictuale din**

bibliotecă? 28 la sută din respondenți consideră că ele stau în nerespectarea, din partea clienților, a Regulamentului Bibliotecii, 10 la sută specifică nerestituirea la timp a literaturii împrumutate, 5 la sută îndeplinirea incorectă a cerințelor. Alte cauze: comportamentul necivilizat al clienților, nedorința de a căuta sursele de informare utilizând cataloagele, lipsa stimei reciproce dintre colegi, convorbirile la telefoanele mobile, dererierarea cărților.

În cazul situației: **Citientul nu restituie la timp documentele împrumutate?**, Dvs. îi spuneți... ; 50 la sută consideră că cititorul trebuie avertizat să restituie documentele împrumutate la timp, în caz contrar, va fi pedepsit, 10 la sută consideră că trebuie să-i reamintești beneficiarului termenul de restituire a documentelor, 8 la sută consideră că trebuie, pur și simplu, precizate cauzele nerestituirii în termen a documentelor.

Într-o altă situație: **Cititorul este nemulțumit de lipsa documentului solicitat**, 45 la sută dintre subiecți consideră suficient să-i propună cititorului să facă comandă prin intermediul împrumutului interbibliotecar, 45 la sută - să propună alte surse similare și să prezinte datele corecte despre documentul dat. Alte soluții: *Cerem scuze, accesați Internetul, baza de date EBSCO, căutați-le în altă parte.*

O discuție aprinsă merită problema despre etica profesională și cultura comunicării, care presupune capacitatea de a înțelege și a aprecia psihologia cititorilor, de a reacționa adecvat la starea fiecăruia, de a putea conversa cu fiecare cititor în parte. A fost propusă și o situație - problemă la această temă: *Bibliotecarul cu vechime mai mare în lucru afirmă că îndată ce cititorul intră în sală îl salută ca pe o persoană apropiată. Prin aceasta, el își exprimă respectul pentru meseria și postul său.* La întrebarea: *Credeți că colegia Dvs. are dreptate?* 45 la sută dintre subiecți răspund- Da, 30 la sută -Nu. Alte păreri: *Bibliotecarul trebuie să fie politicos, amabil, dar nu familiar la serviciu; E bine*

să se salute primul cititorul; În comunicarea cu cititorii nu accept discuții ca cu o persoană apropiată; Nu cu toate categoriile de cititori trebuie să vorbim cu aceeași amabilitate și respect; Îndiferent de vechimea în muncă, bibliotecarul trebuie să salute toți clienții.

În încheiere, am propus să se descrie o situație - problemă din practica de lucru; 40 la sută menționează că nu s-au confruntat cu situații dificile în activitate, 19 la sută văd problema în dorința clienților de a lăsa haina și sacoșa la vestiar, de a deconecta telefoanele mobile în incinta bibliotecii. Alte situații - problemă: *Studentul se supără că nu se împrumută cărți din sala de lectură; Studentul a împrumutat cartea pentru xerox și o restituie a doua zi, aici apare conflictul cu cititorul; Nu toți profesorii și colaboratorii Universității au permise de intrare.*

La capitolul concluzii: Din analiza datelor obținute, putem constata că obiectivele, cauzele, problemele comunicării în situațiile conflictuale, expuse în partea teoretică a comunicării, și-au găsit oglindire directă în partea practică, respondenții

menționând aceleași subiecte specifice comunicării conflictuale în societatea contemporană.

E important să nu uităm că cititorii sînt partenerii noștri, că totul începe de la etica profesională, că orice cititor indispus poate fi „restabilit” printr-un zîmbet binevoitor.

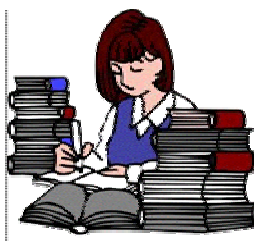
Julien Green consideră, pe bună dreptate, că: *Există tot atîta generozitate de primit, cît este și de oferit.* Am propus colegilor sa numească 3 calități ale bibliotecarului și cititorului ideal:

22 la sută au indicat profesionalismul, 21 - inteligența, 19 - competența. Alte calități indicate: amabil, răbdător, comunicabil, erudit, creativ, atent, calm, tolerant, etc.

Un cititor ideal trebuie să fie: 25 la sută - educat, 23 la sută - deștept, 15 la sută - responsabil. Alte calități: informat, comunicabil, liniștit, inteligent, disciplinat, corect, onest, tacticos. Rezultatele acestea ilustrează dorința bibliotecarului de a comunica constructiv, creativ, de a informa și transmite informații, de a forma atitudini, valori, motivații, aptitudini, de a dezvolta și schimba comportamente ale cititorilor.

Bibliografie consultată:

1. Bălănică, Silviu. *Comunicare în afaceri*. București: Ed. ASE, 2003. 252 p.
2. Burduș, Eugen. *Fundamentele managementului organizației*. București: Ed. Economică, 1999. 152p.
3. *Conflictele și comunicarea: un ghid prin labirintul artei de a face față conflictelor*. Ch.: Ed. ARC, 1998. 320 p.
4. Joseph, Straub T. *Ghidul managerului începător*. București: Ed. Teora, 2001. 160 p.
5. Lacombe, Fabrice. *Rezolvarea dificultăților de comunicare*. Iași: Ed. Polirom, 2005. 222 p.
6. Stog, Larisa. *Psihologia managerială*. Ch.: Ed. Cartier, 2002. 294 p.
7. Vlăsceanu, Mihaela. *Psihosociologia organizațiilor și conducerii*. București: Ed. Paideia, 1993. 370 p.

OMAGIERI

Maria Fotescu

60 de ani este vârsta când omul, învățând atâtea lucruri la școala vieții, devine înțelept și, încă plin de forțe, urcă spre culmile rîvnite ale împlinirii.

Aceste adevăruri le ilustrează la modul plin prin destinul său *dna Maria Fotescu*.

A văzut lumina zilei în toilul verii, când totul este plin de freamăt, de vervă, de vigoare, de rod

și de mult, mult soare. Așa este și colega noastră: plină de viață, rezistentă, capabilă să ducă la bun sfârșit orice început, încălzind cu lumina sufletului său pe toți cei care o înconjoară. Ursitoarele i-au hărăzit multe la naștere: bunătate, omenie, hărnicie, rafinament, modestie.

Dacă am face o călătorie imaginară, ne-am opri numiadecît la cele mai semnificative momente din viața omagiatei: 1968 - tînăra Maria Boico este absolventă a Facultății Fizică și Matematică a Institutului Pedagogic din Bălți; 1969 – este angajată la Biblioteca IPS *A.Russo*. Aici își trăiește cei mai frumoși ani din viață.

Datorită capacităților cu care a fost înzestrată, muncii asidue, Maria Fotescu a știut să urce cu multă temeritate treptele ierarhiei profesionale.

În 1995 devine bibliograf principal, funcție pe care o deține pînă în prezent.

35 de ani de muncă perseverentă, dăruită cărții și structurării informației. Diverse, interesante și relevante au fost și sînt activitățile promovate: descrierea analitică a zeci de mii de culegeri, anale, antologii, reviste și ziare; ordonarea informației în catalogul analitic; diseminarea selectivă a informației pentru activitatea științifică; promovarea lecțiilor de cultură informațională, elaborarea bibliografiilor, implementarea noilor tehnologii informaționale.

Ființă plină de har, meticuloasă, insistentă, dna Maria Fotescu se remarcă prin tot ce face.

Dragă colegă, îți adresăm cele mai sincere felicitări, urări de sănătate, bucurii, succese notabile în activitatea profesională.

Biblioteca Științifică și comunitatea universitară: un parteneriat durabil

Valentina TOPALO,
șef Serviciu Activități Culturale și Promoționale, șef CD al ONU

De ani buni, Biblioteca Științifică valorifică avantajele unei bogate tradiții a colaborării dintre facultățile universității, liceul și colegiul *Ion Creangă*. În fiecare an, sînt elaborate programe cultural - educative care fac din Biblioteca Științifică **un adevărat laborator de valorificare și promovare a informației**.

În articolul 23 al Legii - cadru a învățămîntului din Republica Moldova, apărută în 2005, se precizează că: "Bibliotecile din instituțiile din învățămînt sînt parte integrantă a sistemului de învățămînt..." În alt articol, 35, al aceleiași legi, se menționează că în instituțiile de învățămînt se cere respectată Declarația Universală a Drepturilor Omului. Legea susține și promovează realizarea dreptului de acces la informație, materializat în diverse acțiuni și activități la nivel local și național. Stabilirea și respectarea tuturor acestor aspecte contribuie la funcționarea eficientă a unui tip de **parteneriat eficient** între Bibliotecă – Universitate - Bibliotecar. **Parteneriatul întru educație se prezintă ca o concretizare a atitudinii de reînnoire / revitalizare a învățămîntului basarabean. Deja nu mai este nici un secret că este vorba despre asocierea a doi sau mai multor parteneri în vede-**

rea realizării unui scop comun în educație. Această relație partenerială creează premisele unui învățămînt competitiv, performant.

Parteneriatul dintre Universitate și Biblioteca Științifică se înscrie într-un program larg de activități de durată, roadele colaborării neîntîrziind mult.

Crearea, în 2004, a *Centrului Activități Culturale și Promoționale* a reprezentat un prim pas în implicarea partenerilor în procesul de implementare a politicilor culturale de dezvoltare la nivel universitar și municipal. În vederea intensificării activității celor 8 Facultăți, a Liceului și Colegiului și impunerii lecturii drept factor activ economic și social, Centrul și-a creat parteneri în vederea organizării manifestărilor culturale. **Tipul de parteneriat cultural** presupune dezvoltarea acestor relații de cooperare la nivel local / național în cadrul unui program bine structurat, larg deschis către cititori. O primă etapă este **identificarea doritorilor** de a participa, apoi se elaborează un plan și se introduce în nomenclatorul de activități extracurriculare al studenților. Consistența planului de activitate se demonstrează odată cu aplicarea lui în cadrul Saloanelor, Pridvorului, Cenaclului, Clubului – importante **laboratoare de cooperare**

culturală pentru comunitatea universitară. În urma unor astfel de activități diverse, este posibilă cultivarea următoarelor abilități: aptitudini de colaborare / cooperare; valorificarea colecțiilor; elaborarea unor planuri, scenarii; capacitatea de a evolua în fața publicului.

Biblioteca propune un șir de activități în cadrul Salonului Literar, Salonului Muzical, Pridvorului Casei, Clubului ONU NORD / Comitetul Helsinki (fondat în aprilie 2006), Cenaclului universitar **Kontur**. Cititorii asistă la lansări de carte, spectacole literare, muzicale, folclorice, de unde pleacă cu impresii, idei noi, cu bibliografii recomandate de la cele 22 expoziții tematice anuale. Mai totdeauna apare posibilitatea creării concordanței între conținutul activității propriu-zise și cerințele reale ale studenților, diverse ca structură, dar legate prin interese, prin necesități de informare, prin vocație formativă. Acestea sînt premise certe pentru sporirea numărului de cititori ai Bibliotecii și indicelui anual de circulație a cărților beletristice, științifice, tehnice, etc. Mileniul III este, indubitabil, unul al Internetului, pentru mulți - un mileniu al culturii, al subculturii, iar pentru alții un secol al **LECTURII**. Trebuie să înțelegem că și pentru studenți anume aceasta este principala sursă de informație. Vremea cînd era de văzut un student cu un Balzac subsioară, cînd citea preocupat pe Shakespeare

sau Eminescu, a cam dispărut. De aceea, sînt binevenite ședințele de cenaclu, spectacolele de poezie, de folclor, de muzică, medalioanele literare și muzicale. Studenții au la dispoziție portaluri informaționale moderne: EDU.EBSCO, INASP-PERI, GOOGLE, ALTAVISTA, LITERNET etc, datorită cărora ei reușesc sincronizările cu noutățile din domeniu.

Workshopurile au conceptul și specificul lor: sinteza dintr-un loc istoric concret, plus un moment cultural, plus un moment artistic. Locul istoric este valorificat prin diverse programe, obiectivele cărora sînt: promovarea conceptului de utilizare a patrimoniului; parteneriat eficient în domeniul realizării patrimoniului; schimb de experiență între Biblioteca – Universitate - Bibliotecar.

Beneficiile majore ale funcționării acestor Saioane constau în faptul că cititorii se pot documenta temeinic în scopul soluționării unor probleme comune: desfășurarea practicii pedagogice în liceele din republică, participarea la olimpiadele republicane, la training-uri, seminare, proiecte educaționale, susținerea examenelor de bacalaureat. Spre exemplu, CLUBUL ONU NORD / Comitetul Helsinki funcționează în parteneriat cu ONG-urile interesate de colecțiile respective de documente. Obiectivele principale sînt: promovarea documentelor ONU / Comitetul Helsinki și încurajarea dezvoltării echilibrate a relațiilor dintre CLUB și Universitate. Detalii suplimentare despre activitatea CLUBULUI pot fi obținute pe adresa www.undp.md. CLUBUL ONU NORD asigură schimbul de informații și idei între parteneri; furnizarea informațiilor în legătură cu tema preferată; familiarizarea cititorilor cu documentele ce ilustrează politicile europene / globale; utilizarea tehnologiilor moderne, practicarea noilor forme de colaborare între CLUB și grupurile de studenți / elevi / profesori.

În cei 5 ani de activitate, Clubul Onu Nord și-a demonstrat utilitatea pentru comunitatea universitară și pentru municipiu în ceea ce privește po-

sibilitățile de informare și documentare. Strînsa colaborare cu cele 8 Facultăți, susținerea din partea Rectoratului, Bibliotecii asigură cadrul și condițiile necesare desfășurării unei activități performante. Formele diverse de lucru ale Clubului (seminarii, traininguri, dezbateri, discuții etc.) sînt orientate cu scopul de a forma studenților capacitatea de a polemiza, a-și impune opinia proprie, dar și a accepta și alte idei judicioase enunțate de oponenți. Acțiunile științifice și culturale programate pentru 2005 - 2006 au debutat sub genericul: *Anii 2005 - 2014, Deceniul pentru Educație în scopul Dezvoltării Durabile (decenii proclamate de ONU), 1997 - 2006 Decenii declarate pentru Eradicarea Sărăciei, 60 de ani de la înființarea Organizației Națiunilor Unite, Ziua Internațională a Tineretului, a Studenților, Anul 2006 - Anul Desertificării etc..* În agenda Clubului au fost înscrise activități speciale consacrate *Zilelor ONU în comunitatea universitară.*

În plus, Biblioteca promovează valori precum diversitatea culturală și înțelegerea reciprocă, aprobă și un plan organizațional care stabilește modul de funcționare a acestor Saloane și a Clubului. Aceste forme de activitate înglobează: platforme de informare; gestionarea conținutului tematic; cadrul conceptual; documentarea; relațiile

cu facultățile / liceu / colegiu, promovarea manifestărilor cultural - științifice.

Structura oricărui Salon dictează un șir de avantaje: eficientizare, transfer de know - how, credibilitate / **scalabilitate, sustenibilitatea** prin fidelizarea partenerilor. În planul anual de dezvoltare a Bibliotecii, promovarea educației prin accesul la informație constituie unul dintre obiectivele principale pe termen lung, constituind un factor esențial în dezvoltarea de perspectivă a Bibliotecii. Avantajul este, pe de o parte, de natură intelectuală și spirituală, și, pe de altă parte, ilustrează capitalul social / cultural cristalizat al comunității. Domeniile valorificate / acoperite de către CACP sînt: limbă, literatură, lingvistică, istorie, civilizație, artă, muzică, videofilme, CD, DVD, resurse sustenabile Internet, TV, serviciile de computer. De asemenea, Clubul ONU colaborează cu primăria orașului, cu muzeul municipal și ONG-urile din nordul republicii. Din 2001, BȘU participă la programele culturale realizate de primăria municipiului. Sînt valorificate, în acest sens, bogata experiență a bibliotecarilor noștri, precum și programul PNUD Moldova, rețeaua EBSCO Publishing.

În activitatea Centrului din 2005 - 2006, trebuie menționate un șir de manifestări memorabile: **Anul Sadoveanu - 125 de ani de la naștere, Mihai Eminescu - 155 de ani de la naștere, Anul**

Mozart - 250 de ani de la naștere, Universitatea de Stat Alecu Russo - 60 de ani de la fondare, Biblioteca Științifică - 60 de ani de la constituire, ONU - 60 de ani, UNESCO - 60 de ani, Ziua Bibliotecarului, Săptămăna Tineretului și a Studentului. Pe parcursul anului de studii, au fost organizate circa 220 de expoziții de documente care au oferit acces direct la cărțile, revistele, periodicile, materialele ilustrative necesare pentru pregătirea la orele practice, a tezelor de an, de licență și de master. Dintre acestea, 17 expoziții au fost amplasate în spațiile expoziționale din holurile Bibliotecii. Aproximativ 2000 documente au fost solicitate de către 2400 de cititori. Cele mai frecventate expoziții au fost: **Anul 2005 – Anul Sadoveanu; Anul Mozart - 250 de ani de la naștere; M. Eminescu - 150+5 ani de la naștere, 2005, (colecție de carte rară din biblioteca ziaristului Iulius Popa; Lumină și Credință (colecție de carte religioasă inedită din biblioteca bibliofilului bălțean Ion Nicorici); Alecu Russo - 186 de ani; O oră de literatură și voie bună cu Gh. Calamanciu; Prin os Smerit Scumpei Profesii - E. Harconița, biblioteconomistă - 30 ani de activitate; Primăvara în Versuri și Pictură; Lumina Învierii - Paștele; Biblioteca și Proprietatea inte-**

lectuală - 26 aprilie, ziua Mondială a Proprietății Industriale; În numele Victoriei (60 de ani ai victoriei asupra fascismului); - Contribuțiile Profesorilor Universitari – Breviar - 60 de ani a

BȘU (expoziție de fotografii); - Conținut. Particularitate. Individualitate - 60 de ani de la constituirea Bibliotecii Științifice; ONU - 60 de ani, Iubim Cartea și Trăim prin Ea (5 octombrie - Ziua Bibliotecarului); Iurie Colesnic – nesecat izvor al culturii Basarabene; Inovație – Inteligență AGEPI; Tot binele din lume în ritm de colind.

Potențialul cultural - educativ pe care-l conțin documentele din expoziții, este popularizat și prin intermediul Caleidoscopului cultural - TV din holul BȘU. Biblioteca creează teleanformații consacrate zilelor Mondiale, Zilelor Internaționale etc. Informația TV este un liant între cititor și colecția Bibliotecii. După prezentarea a 19 teme în 457 de sliduri, s-a observat că o bună parte din beneficiari agreează noul gen de prezentare a materialului, a fragmentelor muzicale din simfonii, concerte, muzică folk. În așa mod este cultivat gustul pentru noile cărți, CD-uri, DVD-uri. Activitatea Bibliotecii este popularizată și prin standurile amplasate în hol, care propun cu regularitate informații noi: Zile Mari la BIBLIOTECĂ, "Asociația Pro Basarabia și Bucovina", Breviar, expoziția Institutul Cultural Polonez, Muzeul Bibliotecii, Biblioteca Științifică a Universității de Stat Alecu Russo, Onoare cu Cartea, Universitatea de Stat Alecu Russo. Cultivarea cititorului se realizează prin acțiuni educaționale organizate în cadrul Saloanelor Literar, Muzical, Pridvorul Casei: lansări de carte, medalioane literare, spectacole literare, muzicale, cu antrenarea profesorilor, scriitorilor, savanților din Universitate și din municipiul Bălți. CACP a pregătit un program de activități culturale consacrat **Ceahlăului prozei românești, M. Sadoveanu**, în colaborare cu profesorii și elevii Liceului Teoretic, Colegiului Pedagogic Ion Creangă, studenții Facultății Filologie.

Numai în 2005 - 2006, au fost organizate 12 ședințe ale **Salonului Literar**, în cadrul cărora au fost lansate 11 cărți ale profesorilor și scriitorilor din Moldova: **Ion Iachim: Cu jăratecul pe buze; Octavian Pop - 75 de titluri din Drept, Teologie, Beletristică; Octavian POP: Răspunderea penală și pedeapsa; Mikaela Țaulean: ON intercultural communication and language education; Elena Varzari, Oxana Ceh, Eugenia Proțiu: Modern English short stories for critical thinking classes; Nina Socoliuc, Victoria Cojocar: Fundamente pentru cunoștințe ale educației copiilor de vîrstă preșcolară, Margareta Curtescu: Eternul Orfeu, Diana Vrabie: Urme pe nisip, G. Calamanciuc: Urmașii lui Ștefan, Anatol Codru: Întîmplarea mirării.**

Borges susținea: **Laudă-se alții cu cărțile care le-au scris, eu mă laud cu cărțile pe care le-am citit.**

În anul de studii, au fost sărbătorite Ziua Internațională a Tineretului (expoziție – dialog), Ziua Studenților (discuții despre procesul de la Bologna), inaugurată expoziția aniversară: Anul 2005 - Anul Mihail Sadoveanu, promovat spectacolul literar - muzical: *Prin Eminescu supraviețuim: El ne adună*

grămăjoară” (Octavian Goga), Două virgule despre Dragoste - recital de poezie postmodernă, dedicat Zilei Internaționale a Poeziei, conferința - I. A. Kormensky - pedagog al tuturor timpurilor; revista orală - A fost Război - 60 de ani ai Marii Victoriei; TVC - Natura: Armonie sau Tragedie – Facultatea Științele Naturii și Agroecologie; spectacolul literar Ion Creangă în Universul literaturii; revista orală: Anul 2006, Anul Deșertificării; Lunarul Ecologic și Spiritual etc.

În **Salonul Muzical** au fost organizate manifestări consacrate Anului Enescu, Anului Mozart fiind interpretate piese muzicale și fragmente din lucrările compozitorului George Enescu, E.T.A. Mozart. Decanul facultății Muzică și Pedagogie Muzicală, Margareta Tetelea, a comentat cu multă afectivitate și competență opera muzicală a lui Enescu. Participanții au putut trăi clipe de adevărată delectare intelectuală.

Una din ședințele din **Pridvorul Casei** a fost dedicată Sărbătorilor de Iarnă. A fost elaborat scenariul *Colinde, Colinde*, propus elevilor colegiului *Ion Creangă*. Tot la Pridvor a fost expusă expoziția *Tot binele din Lume în ritm și vers de Colindă*. Folcloristica numără 2 secole de cercetare a obiceiurilor calendaristice. În fiecare an, cititorii doresc să afle cât mai multe despre *Colinde, Plugușor*,

Sorcova. În acest scop, ei consultă culegerile E. Botezatu, G. Junghietu, P. Ștefănuță, M. Pop, G. Vrabie etc.

Printre preocupările Bibliotecii, un loc important îl ocupă fotografierea activităților, promovate

în aceste saloane, expuse trimestrial în BREVIAR-ul din holul Bibliotecii. În anul 2005 au fost făcute 1 500 de fotografii.

De asemenea, CACP colaborează cu mass - media locală și republicană: TV - NIT, Radio – Moldova, TV-6 Bălți, ziarele Vocea Bălțiului, Spirit Românesc Astăzi. Nevoia instituirii și menținerii unor raporturi de parteneriat între Biblioteca Științifică și Universitate / Liceul Teoretic / Colegiul *Ion Creangă*, este justificată prin programe de activitate similare: programe direcționate de Legea Bibliotecii, Legea Învățământului, Legea Culturii. B Ș U concepe **parteneriatul** ca un proces complex, de o mare responsabilitate socială, la a cărei realizare sînt chemați să contribuie toți **factorii educaționali**.

Bibliografie consultată:

1. *Legea Republicii Moldova cu privire la biblioteci*, nr. 286-XIII din 16 noiembrie 1994: [republicat cu toate modificările]. In: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 7 febr., 2003, nr 14-17, p. 5-10.
2. *Legea Republicii Moldova privind accesul la informație*, nr. 982-XIV din 11 mai 2000. In: Monitorul oficial al Republicii Moldova, 28 iulie, 2000, nr 88-90, p.6-11.
3. Bousquet, M.; Lesquins, N.; Wiegandt, C. *Locul Bibliotecii Naționale a Franței în cadrul rețelelor naționale. Bilanț și perspective*. In: Biblioteconomie: culegere de trad. prelucrate, 2005, nr 1, p.39-49.
4. Cavalieri, P. *Bibliotecile și serviciile on-line personalizate*. In: Biblioteconomie: culegere de trad. prelucrate, 2005, nr 1, p. 50-62.
5. Kies, C. *Marketing and Public relations for Library*. NewYork, 1987.
6. McQuail, D.; Wihani S. *Modele ale comunicării de masă*. București: SNSPA, 2001. 200 p.
7. Pușkova, S. V. *Biblioteca de Stat pentru literatură străină din Moscova*. In: Biblioteconomie: culegere de trad. prelucrate, 2005, nr 1, p. 99-106.

Literaturile lumii în Biblioteca Națională

Cristina STRATAN,
bibliotecar, BNRM

Cine nu știe o limbă străină, nu știe nimic despre propria limbă
Goethe

Serviciul *Literaturile lumii* în Biblioteca Națională din Chișinău este un serviciu recent înființat. Menirea noii structuri este, în primul rând, promovarea creației scriitorilor intrați în universalitate, a documentelor despre evoluția literaturilor, curentelor estetice și a școlilor literare.

Structura și direcțiile de activitate ale serviciului *Literaturile lumii* au fost aprobate de Consiliul Științific al Bibliotecii Naționale încă la începutul lui 2001. Ea se încadrează în procesul reformei BNRM care urmărește scopul sincronizării activității instituției cu principiile directe ale UNESCO și ralierei la normele internaționale referitoare la organizarea și funcționarea bibliotecilor naționale. Serviciul *Literaturile lumii* a fost înființat și acti-vează conform noului regulament de organizare și funcționare, aprobat de Ministerul Culturii și concepțiilor structurilor similare ale bibliotecilor naționale europene, în primul rând, a Bibliotecii Naționale a Franței.

Reorganizarea colecției *Publicații în limbi străine* în colecția *Literaturile lumii* s-a desfășurat în baza unui plan bine elaborat. Etapele principale ale acestui proces au fost: elaborarea profilului de completare a colecției, stabilirea, în colaborare cu serviciul *Dezvoltarea colecțiilor*, a surselor de completare, construcția fișierului de deziderate, trierea documentelor non-profil și transmiterea lor serviciului *Conservarea și comunicarea colecțiilor* și în alte colecții ale bibliotecii. Prioritățile activității noii structuri sînt, în

primul rînd, crearea surselor informaționale noi: bănci de informații și baze de date, despre premii și laureați, curente și școli, cenacluri și mișcări literare, acumulate din surse tipărite, ca și diferite surse electronice.

Destinațiile și scopurile colecției *Literaturile lumii* sînt următoarele:

- = Asigurarea informațională și documentară a cercetărilor în domeniul literaturii universale;
- = Sprijinirea activității de formare, instruire și perfecționare a specialiștilor;
- = Crearea suportului informațional și documentar pentru procesul literar din R. Moldova, informarea și documentarea scriitorilor, criticilor literari, traducătorilor;
- = Crearea bazei informaționale necesare pentru cei ce studiază, în special, literaturile și limbile moderne, precum și pentru publicul larg în activitatea de autoinstruire și ridicarea nivelului de cultură generală;
- = Stocarea informației și documentelor reprezentative pentru evoluția, expansiunea literaturii universale în general și a procesului literar în țări aparte.

Colecția serviciului conține circa 45.000 titluri de documente și informații despre literatura universală, istoria și critica literară, școlile și mișcările literare. Serviciul pune la dispoziția cititorilor serii de carte din SUA: *The Library of America at all.*; Marea Britanie: *Oxford World's Classics, Penguin Classics at all.*; Franța: *Le Livre de Poche, Folio de Gal-limard, Classiques Garnier*, Belgia: *Espace Nord, Passe at Present at all.* Cele mai importante

piese ale colecției sînt enciclopediile: *New Encyclopaedia Britannica* (inclusiv Ediția 2003 pe CD-Rom), *Encyclopedia Americana*, *La Grande Encyclopedie Larousse*, *Encyclopaedia Universalis*, *Encyclopedia Universal Sopena at all*, precum și dicționare universale, bilingve, poliglotte și literare. Un rol important îl joacă sursele lingvistice, manualele de studiere a limbilor engleză, germană, franceză, spaniolă, italiană, latină, greacă și multe altele, cursuri audio și video, CD-Romuri și ghiduri bilingve. O importantă parte a colecției o constituie cărțile despre civilizația, cultura și folclorul popoarelor lumii.

Selectarea materialelor se face în dependență dacă autorul, opera lui, este prezent(ă) în volumele de istorie a literaturii și / sau manualele universitare, este laureat al unor premii literare mondiale și naționale, precum și de multitudinea traducerilor în limbile străine. Colecția serviciului conține traduceri ale operelor scriitorilor moderni, dar și originalele. Serviciul nostru își propune în perspectivă acumularea a cît mai multor materiale și documente importante despre, în exclusivitate, toate literaturile lumii.

Colecția serviciului dispune de zeci de abonamente curente de ediții periodice pe profil și de seturi de reviste literare, de critică literară, reviste ce inserează interviuri și comunicări; reviste de comerț și mass-media, bibliografii literare din țările lumii, precum și reviste lingvistice și filologice.

Colecția serviciului poate fi consultată după următoarele cataloage :

- = catalogul sistematic al cărților;
- = catalogul alfabetic tradițional al cărților;
- = catalogul sistematic, alfabetic și geografic al publicațiilor periodice;
- = catalogul electronic on-line al Bibliotecii.

Un interes deosebit îl prezintă catalogul analitic și tematic ale articolelor din periodice, care este împărțit în mai multe diviziuni: *Scriitori străini*, *Curente și genuri literare*, *Istorie și critică literară*,

Laureați ai premiilor literare, *Personalia*, *Sărbători. Tradiții. Obiceiuri. Datini*, *Opere artistice publicate în ediții periodice*, *Limbă. Lingvistică. Filologie*.

Serviciul dispune de următoarele dosare tematice:

- = Premii literare internaționale și naționale ale literaturilor lumii;
- = Laureați ai premiilor literare;
- = Sărbători.Tradiții.Datini;
- = Curente și școli literare.

Dosarele de presă constituie o sursă informativă credibilă adresată tuturor cititorilor. Ele conțin materiale în limba originalului, selectate din colecția serviciului (reviste, ziare, antologii etc.), precum și din Internet, dosare care facilitează familiarizarea cu literatura, tradițiile și cultura altor popoare.

În sala de lectură a serviciului *Literaturile lumii* se organizează cu regularitate expoziții tematice de carte, consacrate evenimentelor și numelor remarcabile din calendarul literar mondial. Colecția se dezvoltă ritmic, cărțile recent achiziționate sînt expuse în vitrina sălii de lectură. Pentru informarea cît mai completă a cititorilor sînt puse la dispoziție în acces liber liste de site-uri Web pe diverse teme literare și lingvistice. Cititorii serviciului, în special profesorii, colaboratorii științifici, doctoranzii și studenții au acces la Internet și la informațiile de pe CD-Romuri. Personalul serviciului îi asigură cu informații bibliografice în regim de cerere și ofertă.

Trierea fondului non-profil va continua și în 2007, 40 mii de cărți urmînd să fie transferate altor servicii ale bibliotecii. Colecția cărții de bază în depozitul serviciului este organizată conform Tabelor CZU, grupat pe limbi și în ordine alfabetică. Colecția în acces liber din sala de lectură include bibliografiile literare, cataloage a editurilor, reviste literare, anuare, almanahuri, materiale metodice selectivă despre lectură, carte, istoria literaturii și presă. Deși activează de puțin timp, serviciul *Literaturile lumii* și-a demonstrat necesitatea și eficiența.

Bibliotecile din Polonia - un model de integrare europeană

Elena HARCONIȚĂ, *director Biblioteca Științifică*

În toamna anului 2003, la Varșovia, a avut loc conferința internațională *Bibliotecile publice și strategiile de dezvoltare după extinderea Uniunii Europene*. Atunci, colegii noștri polonezi se arătau foarte îngrijorați de faptul că doar 70 de biblioteci aveau catalog electronic și numai 7 biblioteci ofereau acces la Internet contraplată. „Bibliotecarii polonezi „pendulează,, între modelul tradițional de activitate, practicat de Biblioteca Publică din Varșovia și cel modern, axat pe noile tehnologii, promovat de Biblioteca Universitară din Varșovia” (*Poulain, Martine. Les bibliothèques publiques dans la Nouvelle Europe. În: Bulletin des bibliothèques de France, 49, nr. 4 (2004).p. 67-68*).

Am putut să ne convingem de schimbările care s-au produs mai ales după 2004, anul aderării Poloniei la Uniunea Europeană, în această primăvară. La invitația Excelenței sale, ex-ambasadorului Poloniei în R. Moldova, dlui Petru Marciniak, și în baza Proiectului elaborat de Centrul de Democrație Poloneză, am beneficiat, împreună cu un grup de bibliotecari din Chișinău, coordonat de dr. Lidia Kulikovski, directoarea Bibliotecii Municipale *B. P. Hașdeu*, de o vizită de documentare în bibliotecile din Varșovia și în două orașe din apropierea capitalei: Pultusk și Wișcov.

Unul dintre cele mai vechi și mai frumoase orașe din Europa ne-a întâmpinat cu mult soare, care se reflecta pe fețele pline de bunăvoință ale locuitorilor săi. Par-fumul florilor de castani și de li-liac,

panseluțele de diferite culori, adunate în pîlcuri trium-

fătoare, covorășe din lalele albe, roz și liliachii, ne ațineau cu constanță calea spre biblioteci, instituții, muzee. Ne-a impresionat abundența mușcatelor multicolore în toate spațiile vizitate, flori pe care, la noi, obișnuim să le vedem doar pe pervazuri. În Polonia, se pare, există un cult al acestei flori.

Varșovia este așezată pe pămînturile Mazoviei, Mazovețki fiind un nume cunoscut locuitorilor municipiului Bălți. Domnitorul Alexandru cel Bun, urcat pe tronul Moldovei în anul 1400, s-a căsătorit cu ducesa Ringala Mazovețki, căreia i-a oferit în dar pămînturi pe ambele maluri ale Prutului. Avînd dreptul de a valorifica locurile pustii, ducesa Mazovețki a întemeiat o mică așezare care avea să devină, ulterior, viitorul oraș Bălți. Cavalerul francez Ghillebert de Lannoy (1386 – 1462), diplomat și călător, a vizitat Bălțiul și a avut o memorabilă întîlnire cu frumoasa ducesă Mazovețki. Din spusele cavalerului aflăm că, la sfîrșitul anului 1421, el l-a vizitat pe regele polonez Wladislaw Jagello. „*De acolo, mărturisește de Lannoy, m-am îndreptat spre un alt oraș, numit Bălți, la ducesa Mazovețki, care m-a primit cu onoruri și mi-a trimis în apartament diverse delicatose*” (*Bălți, Chișinău, Ed. Pro-art, 2006, p. 1-21*). Așa s-a întîmplat că înființarea orașului Bălți, acum 585 de ani, este legată de nu-

mele unei frumoase femei poloneze din neamul Mazovețki.

În ultimii ani, Universitatea bălțeană a fost vizitată cu regularitate de ambasadorii Poloniei în R. Moldova. Exelența sa, domnul Petru Marciniak, remarcabil diplomat și om de cultură, a întemeiat Centrul de studiere a limbii poloneze în cadrul Facultății de Filologie și a contribuit mult la devenirea Casei Poloneze din municipiul Bălți. Biblioteca Științifică Universitară a beneficiat de donații generoase de cărți, reviste, documente audio - vizuale și electronice, care oferă informații ample despre politica, economia și cultura statului polon. Cititorii au remarcat expoziția de fotografii despre Cracovia, foto - eseul consacrat celor 100 de ani de la nașterea cunoscutului scriitor polonez Witold Gombrowiçi, eveniment amplificat prin comunicările profesorilor Facultății Filologie. Actualul ambasador, Excelența sa Krsysztof Supowicz, a rămas surprins în una din vizitele sale la Universitate de prestația bibliotecarilor noștri, de activitatea Bibliotecii în general, impresie pe care a caligrafiat-o în Cartea oaspeților de Onoare: *Pe bună dreptate, Biblioteca este inima, și totodată, oglinda unei instituții didactico - științifice cum este Universitatea*. Călătoria noastră în Polonia poate fi considerată o fericită continuare a unei prietenii de veacuri.

Istoria cunoaște diverse momente ale relațiilor româno – poloneze. Statul feudal polon a fost creat în sec. al XII-lea, el fiind restabilit de abia în sec. al XIV-lea în timpul regilor Wladislaw I. Lokietek (320 – 1333) și Cazimir al III-lea cel Mare (1333 - 1370). Forțele unite polone – lituaniene - ruse, alături de care a participat și un corp de oaste moldoveană, a înfrînt, în anul 1422, puternica armată a cavalerilor Ordinului teuton, care, ulterior, s-a recunoscut - Po-loniei. Multele războaie purtate de Polonia cu Rusia, Suedia, Țările Române, Imperiul Otoman în sec. XVI - XVII au slăbit statul polon, astfel că, în a

doua jumătate a sec.XVIII-lea, el a fost împărțit între cele trei mari puteri ale timpului: Prusia, Austria și Rusia. În 1807, Napoleon I a creat Marele Ducat al Varșoviei, vasal Franței. Polonezii, care mai bine de 100 de ani au fost lipsiți de statalitate, nu s-au împăcat niciodată cu situația lor, luptînd cu înverșunare pentru independență și integritate. În 1918, Polonia își proclamă independența. Cel de-al doilea război mondial a avut consecințe deosebit de dureroase în istoria acestui popor. Fasciștii au amplasat cele mai strașnice lagăre de nimicire a oamenilor anume pe teritoriul Poloniei: Aischwitz, Maidanek, Cobibojje, Treblinka. Primele bombe au căzut peste Varșovia în dimineața lui 1 septembrie 1939. Au fost distruse pînă la temelie 84 la sută din toate clădirile capitalei Poloniei. În august 1944, în Varșovia a început o răscoală generală împotriva cotropitorilor, rebeliune care a ținut 2 luni și a avut un rol decisiv în lupta polonezilor contra fasciștilor. Mii de locuitori ai Varșoviei și-au pierdut viața, focul războiului a nimicit colecțiile muzeelor și bibliotecilor, palate, obiecte sacre, case și bunuri ale oamenilor. În Biblioteca Publică, într-un penal de lemn, se păstrează o carte pe jumătate arsă. În acei ani de vitregie, focul a mistuit mai bine de 300 000 de cărți din cele 500 000 pe care le avea Biblioteca Publică la începutul anilor '40.

Restabilirea Varșoviei a devenit o misiune sacră pentru întreaga națiune. Orașul, ce număra o istorie de 7 veacuri, a fost reconstruit timp de zece ani. Oaspeții capitalei tind să viziteze numai de cît orașul vechi ca să respire atmosfera Varșoviei de altădată: spațiile cu vechile felinare, trăsurile cu cai și casele, vopsite în diverse culori și purtînd însemnul breslei din care făceau parte stăpînii: pescari, brutari, ciubotari, fierari etc.

Vechiul oraș a fost recunoscut de ONU drept spațiu al Culturii Mondiale, acesta fiind, de fapt, unicul teritoriu atît de mare reconstruit integral

conform mărturiilor populației, fotografiilor, tablourilor, desenelor, documentelor care s-au păstrat.

Cel mai reprezentativ loc din aceasta parte a orașului este Piața Regală și Palatul Regal. Pe o coloană de 22 de metri se înalță statuia Regelui Sigizmund al III-lea, care a domnit la sfârșitul sec. al XVI-lea începutul sec. al XVII-lea. În arhitectura Palatului Regal, reconstituit cu multă migală, se împletesc diverse epoci și stiluri, în special, se evidențiază stilul gotic al ducilor Mazovești. În timpul războiului, Palatul a fost prefăcut în ruine. În anii 1971 – 1988, Palatul a fost refăcut cu atâta artă, încât nimeni nu s-ar încumeta să afirme că prin încăperile lui nu s-au plimbat regii și reginele, ducii și ducesele, portretele cărora ne urmăresc și astăzi.

Palatul are săli bogat ornamentate, înfrumusețate cu candelabre de lux, pline de obiecte și podoabe scumpe, ce amintesc de măreția monarhilor și a statului polonez.

Fiecare clădire, fiecare piatră din Varșovia își are istoria sa, păstrată cu grijă de către orașeni. Trecând Barbakanul, fortificații construite la începutul sec. XVI-lea, poți intra în Orașul Nou, începuturile căruia țin de sfârșitul sec. XIV și începutul sec. XV. În Orașul Nou sînt multe biserici și case din piatră, reconstruite după război. Pe strada Freta se înalță Biserica sfîntului Duh. În casa cu numărul 15 s-a născut Maria Sklodowska – Curie (1867 - 1934), renumită fiziciană și chimistă, deținătoarea Premiului Nobel pentru chimie (1911). Se remarcă și monumentul lui Adam Miłkewicz, inaugurat în anul 1898, cînd renumitul poet ar fi împlinit 100 de ani de la naștere.

Universitatea este amplasată în edificiile care, pînă la 1816, serveau Regilor Vazov în calitate de reședință de vară. Peste drum de cunoscutele porți ale Universității, se înalță Biserica Sfintei Cruci. În ea se păstrează inima celebrului compozitor Friedrich Chopin și a scriitorului Vladislav Reimont (1867 - 1925), laureat al Premiului Nobel (1924),

autor de nuvele și romane de factură socială, cu caracter realist: *Comediantul, Pămîntul făgăduinței*.

În fața Academiei Poloniei, admirăm monumentul lui Nikolai Kopernik, (1473 - 1543), celebru astronom, creator al sistemului heliocentric al lumii.

În parcul Regal Lazenki, a fost inaugurat, în 1926, monumentul lui Chopin, care-l reprezintă pe compozitor ascultîndu-și muzica la umbra unei sălcii.

Palatul Wileanow a fost reședința regelui Jan al III-lea Sobieski, monarh care s-a remarcat prin calitățile sale umane și de prețuire a familiei. Focul războiului a trecut mistuitor și peste acest palat, edificiul a fost reconstruit cu multă grijă și este întreținut impecabil, ansamblul devenind un unicat prin frumusețea și măreția sa. Expozițiile excelente, Sala Karmazinow, dormitorul regal, biroul cu oglinzi, sufrageria cu cămin, anticamera regelui și a reginei, diversele galerii și lapidarii (colecții de pietre mari, sculptate, inscripționate.- basoreliefuluri, statui, pietre, pietre de mormînt, fragmente de coloane etc.) sînt mărturii sugestive despre esența poporului polonez, care a știut să-și păstreze valorile naționale, demonstrînd că este un popor cult, înțelept, plin de noblețe și demnitate națională.

Prima Bibliotecă, pe care am vizitat-o a fost Biblioteca Publică din Varșovia (www.bibpubl.waw.pl). Amplasată într-o clădire adaptată, dar foarte bine structurată, Biblioteca a fost înființată în anul 1907 și la 22 mai 2007 va sărbători 100 de ani. Ea s-a născut în baza bibliotecii obștești, creată de personalități poloneze din epocă, și s-a dezvoltat cu predilecție din donațiile venite din partea populației. La 24 martie 1928 obține statutul de Bibliotecă Publică. La începutul celui de-al doilea război mondial, fondurile Bibliotecii numărau 500 000 de cărți: 300 de mii au fost prefăcute în scrum, iar 100 de mii au fost sustrate de către "eliberatorii" sovietici (astăzi multe documente valoroase din Biblioteca Publică din Varșovia sînt de găsit în co-

lecțiile celor mai mari biblioteci din Rusia). Doar 100000 de cărți din colecție de pînă la 1 septembrie 1939 au ajuns în zilele noastre. În 1942, Biblioteca a fost închisă, iar din 1945 și-a reluat activitatea, administrația și colectivul fiind preocupati, în primul rînd, de reconstrucții, reparații, de dezvoltarea colecțiilor și, desigur, de deservirea cititorilor.

Clădirea în care se află astăzi Biblioteca Publică este considerată monument istoric.

Alături de colegii din Varșovia în curtea Bibliotecii Publice, unde în anii războiului și-au pierdut viața mai mulți bibliotecarii, salvînd valorile încredințate.

Actual, Biblioteca dispune de mai bine de 1 mln 300 mii de volume, are 2 servicii principale, 1 serviciu pentru publicațiile periodice. Unul din servicii oferă cărți din sec. XIX -XX; al doilea, serviciu special, este constituit din următoarele subdiviziuni: Artă, Hărți, Materiale AV și electronice, Bib-

liografie, Muzeul cărții pentru copii, Sala de lectură, Manuale, Secția de manuscrise, Împrumut de literatură științifică; Manuale pentru studiul limbilor străine; Cartea sonoră; Serviciul pentru persoanele cu dizabilități; Sala Internet. Biblioteca oferă acces la baze de date proprii, pe care le creează cu ajutorul softului ALEF din anul 1995, baze de date străine, inclusiv EBSCO, care facilitează accesul la informațiile străine. Împreună cu alte 60 de biblioteci din țară, Biblioteca participă la crearea

catalogului colectiv, serverul principal aflîndu-se la Biblioteca Universității. Dezvoltarea colecțiilor se realizează în felul următor: 25-30 % de achiziții se fac în baza alocațiilor primite din partea administrației voievodatului și bugetului capitalei și 70% - provin din Depozitul Legal. Dreptul garantat de a primi producția editorială îl au în Polonia 4 instituții: Biblioteca Națională, Biblioteca Jagello (au obligația de-a arhiva cîte un exemplar), Biblioteca Parlamentului și Biblioteca Filmului. În anul 1997, prin-

tr-o ordonanță a Ministerului Culturii și Artelor 16 biblioteci din țară au fost autorizate să primească exemplare prin Depozitul Legal. Printre ele se află Biblioteca Publică din Varșovia și opt bibliotecile universitare. Ele primesc documentele exprimate în semne grafice, simboluri, cu excepția publicațiilor editate în mai puțin de 100 exemplare.

Preocupată și de activitatea științifică, Biblioteca Publică editează bibliografii, cataloage de fotografil. Pentru colecția Bibliotecii noastre ne-a fost

oferit albumul *Trakt Krolewski w obiektywach 19 – wiecznych fotografow warszawskich*, editat în 2005, toate fotografiile fiind reproduse după originalele ce se păstrează la Biblioteca Publică. Este interesantă exegeza cărții pentru copii, investigație editată în anii 1918 - 1939. Biblioteca Publică organizează sesiuni și conferințe științifice de nivel național și internațional și este și Centru metodologic pentru 38 de biblioteci voievodale. Amintim că, administrativ – teritorial, Polonia este împărțită în 16 voievodate (județe), 308 poviatae și 2 489 gmine (comune).

Biblioteca Universității (www.bum.uw.edu.pl) ne-a frapat prin arhitectura sa plină de măreție, prin larga accesibilitate nu doar pentru studenți, dar și pentru publicul larg (în anumite condiții). Biblioteca ocupă o suprafață de 60 000 m², din care 40 000 m² – pentru activități bibliotecare; are rezervate 1000 de locuri pentru cititori. Prima clădire, destinată exclusiv Bibliotecii Universitare, a fost obținută în anul 1897, când Polonia se afla în componența imperiului rus. Era o clădire în care a încăput o colecție din circa 750 000 volume. Capacitatea acesteia s-a extins în 1930, deși rămânea, în continuare, insuficientă unei activități normale. Administrațiile universitare și-au planificat în

cîteva rînduri edificarea unui nou bloc pentru Bibliotecă, dar de fiecare dată nu se găseau resursele financiare necesare. În sfîrșit, după că-

derea, în 1990, a regimului socialist, guvernul condus de Tadeusz Mazowiecki, a alocat toți banii fostului partid comunist și ai Oficiului hîrtiilor de valoare pentru construcția clădirii Bibliotecii universitare. În 1993, a fost anunțat concursul pentru proiectul noii clădiri a Bibliotecii. Cel mai reușit s-a dovedit a fi proiectul lui Marek Budzynski și Zbignev Badowski. În decembrie 1999 Biblioteca a început să funcționeze în spațiile sale noi.

Clădirea are 4 etaje și produce impresia că e alcătuită din 2 edificii cu un singur acoperiș sus-

pendat din sticlă și o conexiune formată dintr-o pasarelă, la fel, din sticlă. Pe frontispiciul ce are forma unei cărți deschise, citim expresia în latină *HINC OMNIA – De acum întotdeauna*. Fiecare din cele 8 blocuri de piatră constituie o pagină ce conține: note muzicale de Karol Szymanowski, formule matematice, un text în sanskrytă, fragmente din Testamentul Vechi în ebraică, un text în limba arabă, fragmente în greaca veche de Platon, un text în rusa veche și un text în vechea poloneză.

Cele patru coloane monumentale cu statuile

eminenților filosofi polonezi au fost realizate de școala arhitecturală Lvov - Varșava, sculptor Adam Myjak. E vorba de Cazimierz Twardowski (1866 - 1938), Jan Luka Siewicz (1878 - 1956), Alfred Tarski (1901 - 1983), Stanislaw Lesniewski (1886 - 1939), filosofi care s-au remarcat prin contribuții importante la evoluția gândirii filosofice.

Primele două nivele (subsolul și parterul) sînt destinate structurilor comerciale, sălii de expoziții și restaurantului, spații accesibile tuturor vizita-

torilor. Tot la parter sînt amplasate Departamentul de Conservare și Rezervare; Departamentul de achiziții și Dezvoltarea colecțiilor, precum și subdiviziunile tehnice ale Bibliotecii, acces la aceste structuri avînd doar persoanele autorizate.

Biblioteca Universității a fost înființată în 1817. Actual, colecția Bibliotecii numără 2 721 091 volume și include 1 693 631 volume; 641 691 reviste, precum și colecții speciale: incunabule, manuscrise, grafice, colecții muzicale, hărți, colecții din sec. XIX - în total 385 766 de volume. Din colecțiile speciale face parte și Biblioteca lui Stanislaw Poniatovski, rege al Poloniei, cunoscut cu numele de Stanislaw II August (1764 - 1795). A fost un rege cult, care a știut să prețuiască cărțile și să adune o bogată și valoroasă bibliotecă.

La primul etaj, se află serviciul Informațional, sala de cataloage și volumele din domeniul a patru mari subiecte: Limbă, Literatură, Filozofie, Psihologie, Religie, Educație, Istorie, Geografie, Matematică, Științe naturale și aplicate. La același nivel se află serviciile de Împrumut interbibliotecar, Departamentul servicii tehnologice și Centrul NUKAT, care coordonează crearea și menținerea catalogului colectiv polonez.

Al doilea etaj, cuprinde în acces liber, 4 mari subiecte: Drept, Științe Politice, Științe sociale, Antropologie, Muzică, Arhitectură, Artele frumoase, Știință în general, Managementul bibliotecar. Urmează sala de lectură a publicațiilor periodice curente și sala de lectură Microformate. La acest nivel se află și Departamentul de computere, Oficiul Centrului NUKAT și Administrația Bibliotecii.

Etajul trei este destinat Colecțiilor speciale și Bibliotecii Austriei, care a fost inaugurată în anul 2002.

Colecția de carte veche conține circa 135 000 cărți și publicații periodice de pînă la 1801: 143 de incunabule și 12 000 de cărți editate pînă în secolul al XVI-lea. Această colecție este considerată cea mai bogată în Polonia. O bună parte din do-

cumente a provenit de pe urma lichidării centrelor educaționale, a mănăstirilor sau a bibliotecilor particulare din secolul al XIX-lea. Circa 75 la sută din colecție le constituie cărțile străine. Colecția *Polonica* este constituită din diverse publicații editate începând cu secolul al XVIII-lea.

Colecția de manuscrise conținea circa 5 000 de unități. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost pierdută mai bine 95 % din colecție, au rămas doar 262 de manuscrise. Alte achiziții post-belice au fost realizate de la Societatea Științifică Varșovia și Biserica Reformatoare Evanghelică. Cele mai vechi și interesante manuscrise: Cartea medievală *Lex Salica* din secolul IX, *Manuscrisul Vechi Polonez* și alte materiale de arhivă ce aparțin eminentilor scriitori, cercetători și oamenilor politici din secolul XIX și XX.

Sala de Stampe conține circa 35 de mii de stampe și materiale fotografice arhivate.

Aceasta a fost colecția personală a ultimului rege al Poloniei, Stanislaw Augustus Poniatowski și Stanislaus Kostka Potocki. Lucrările maeștrilor europeni din sec. XVII și XVIII domină colecția sălii de stampe. Din păcate, mai bine de jumătate din această colecție s-a pierdut în timpul războiului.

Colecția Departamentului Muzical a fost inaugurată în baza a 15 000 de unități ale departamentului muzical de la Universitatea Wrocław până la 1952, până în momentul comasării cu colecția Bibliotecii universitare. Arhivei Compozitorilor Polonezi din secolului XX i s-au adăugat scrisori, autografe, documente, iconografii și alte postere. La moment, sînt deținute circa 75 000 de unități, printre ele 30 000 de partituri muzicale din sec. XI, X și XX, precum și alte opere muzicale vechi, manuscrise din sec. XVI pînă în XX.

Colecția de documente din secolul XIX cuprinde circa 600 000 de cărți și periodice publicate între anii 1801 – 1918 în Polonia și peste hotarele ei. Această colecție are un caracter universal, reflectă orientarea științifică a universității, cuprinde

domeniile de teologie și medicină de pe timpurile lui Szkote Clowna (1862 - 1869), matematică și științe naturale, publicații străine în limbile germană, franceză etc. Colecția *rossica* provine din perioada ocupației ruse (1870 – 1915) și este cea mai bogată colecție nu numai din Polonia, ci și din întreaga Europă. Colecția *Polish*: reviste științifice, calendare și rapoarte administrative din sec. XIX este una dintre cele mai numeroase.

Colecția de hărți, peste 8 000 de unități, este constituită din hărțile apărute în sec. XVI – XX, în special hărțile Poloniei, regiunilor și orașelor (spre exemplu, planul urbanistic al Varșoviei de astăzi). Sînt de asemenea prezentate 5 globuri din secolul al XVII-lea și XVIII-lea, 67 de atlase tipărite înainte de 1801 și 61 de planșe și hărți. Această colecție s-a început cu donații provenite din bibliotecile mănăstirilor închise în sec. XIX și, de asemenea, de la bibliotecile particulare și bibliotecile publice.

Colecția *efemeră* se constituie din non - cărți, non-reviste printate, materiale: postere, notițe, programe ale diverselor evenimente, invitații, programe politice, anunțuri, texte și petiții, etc din viața socială și academică. Cele mai prețioase exemplare datează din sec. XIX – mijlocul sec. XX. Colecția conține aproape 110 000 de unități. Este deosebit de incitantă această pasiune a bibliotecii universitare din Varșovia, lucru, din păcate, neglijat de biblioteca noastră. Așa cum aceste documente, la fel ca și altele, fac parte din istoria omeniirii, viața societății, a unei comunități, documente, după care, peste ani de zile, se poate reconstitui istoria actuală, consider că trebuie să dezvoltăm o colecție similară și în Biblioteca Universității din Bălți.

Biblioteca Universității posedă cea mai bogată colecție de manuale școlare din Polonia. Instituția deservește comunitatea Universității – 60 000 de studenți și 5 000 de cadre didactice și colaboratori. Anual, se efectuează mai bine de 1 870 000 de tranzacții de împrumut. Biblioteca Universității este înzestrată cu 310 PC din care 109 sînt destinate

accesului public: 14 numai pentru catalog; 55 - Internet și catalog; 29 - baze de date, CD-ROM și catalog; 9 - baze de date, CD-ROM, catalog și procesoare Word; 2- procesor Word, periodice curente și microformate.

OPACul ofera posibilitatea accesării informațiilor privind cărțile și publicațiile periodice deținute în acces liber și limitat. Cărțile Bibliotecii sînt catalogate, începând cu anul 1994 pînă în prezent, precum și publicațiile periodice curente. Se lucrează în continuare asupra retroconversiei. Mai mult ca atît, OPACul conține o colecție integră din sec. XV și o colecție de la A la B din sec. XVI. Începînd cu 1996, cîteva biblioteci de facultate au început să adauge înregistrările lor în catalogul electronic.

OPACul propune:

- = cercetări bibliografice cu brows-ul de căutare ori prin utilizarea metodelor de cercetare după cheie ori alte categorii: autor, titlu, subiect, clasificare, cuvînt - cheie. ;
- = cercetarea cărților on-line deținute în colecțiile de depozitului ;
- = rezervarea publicației;
- = posibilitatea verificării cardului personal în achizițiile cu Biblioteca.

Catalogul tradițional pe fișe este compus din:

- = catalogul alfabetic al cărților publicate după 1801 și achiziționate înainte de 1997 (ele nu sînt clasificate conform Clasificării Bibliotecii Congresului);
- = catalogul pe subiecte al cărților conține cărți achiziționate înainte de 1997;
- = catalogul publicațiilor periodice (conform clasificării BC) și este în acces liber.

Majoritatea computerelor disponibile în Bibliotecă sînt, de regulă, Pentium III PCs cu interfață Windows. Ele propun:

- = baze de date locale a CD-Rom , incluzînd colecția digitală a Bibliotecii;
- = baze de date, Internet

- = reviste electronice ale numeroaselor edituri și consorții (Elsevier Science, Springer Verlag, Kluwer Academic Publishers, etc);
- = full-texte electronice (EBSCO / eIFL, Swets-Wise, ProQuest);
- = full-texte din reviste poloneze digitizate;
- = alte resurse Internet;
- = aplicații software (Microsoft Office, Adobe Illustrator) .

În rețeaua *Ultra Net* pot fi consultate circa 40 baze de date. Peste 20 000 de reviste sînt abonate în format electronic grație participării Bibliotecii la numeroase consorții.

Biblioteca este accesibilă doar în baza permisului de intrare – un card, care costă 2 euro, pentru cardul folosit la xerografiere și printare cititorii achită 1,5 euro. Cititorii fac xerografiile în mod independent în spațiile libere, alături de bibliotecarii de referință.

În sălile de lectură, cititorii intră fără genți, poșete, umbrele și alte obiecte personale, toate acestea fiind lăsate la vestiar, telefoanele mobile sunt resetate. Aceste reguli sînt cu adevărat respectate de către utilizatori. Foarte strict și drastic este comportamentul colectivului Bibliotecii față de utilizatorii – restanțieri. Aceștia sînt obligați să restituie cărțile în termenii stabiliți, orice depășire este penalizată. În sălile de lectură se lucrează la calculatoarele care sînt așezate printre rafturile cu documente expuse în acces liber. Studenții sînt independenți în căutările lor, avînd o temeinică instruire preventivă, de aceea apelează rar la ajutorul bibliotecarului.

Publicațiile periodice, colecțiile speciale, bibliografiile, enciclopediile, dicționarele, cărțile rare, cărțile editate între anii 1918 – 1950, marcate ca unicate, rarități, nu sînt împrumutate la domiciliu.

Personalul care asigură gestionarea acestui bogat patrimoniu și buna funcționare a bibliotecii numără 289 de unități.

Va urma

O medalie – *AMINTIRE DE LA SFINTIREA CATEDRALEI*

Iulius POPA, ziarist

Recent, catedrala Sfinții Împărați Constantin și Elena a împlinit 71 de ani de la inaugurare. La 2 iunie 1935 frumosul locaș de cult a fost sfințit, ceremonie onorată de prezența regelui Carol al II, Marelui Voievod de Alba Iulia, Mihai, Prim-ministrului guvernului român, G. Tătărescu, altor personalități de anvergură națională și locală. La acest eveniment extraordinar pentru orașul Bălți au fost de față și foarte mulți țărani din satele vecine. În cinstea acestui eveniment memorabil a fost bătută atunci o medalie din cupru, în formă de romb.

Nu cunoaștem aproape nimic din istoria emiterii respectivei medalii: nici autorul, nici tirajul, nici măcar faptul dacă au apărut piese și din alte metale prețioase: argint, aur.

Medalia are un diametru de 55 mm X 44mm. Pe avers, în centru, contemplăm o iconiță ovală cu doi sfinți: împăratul Constantin, în stînga, ținînd un sceptru în mîna dreaptă, și împărăteasa Elena, mama, în partea dreaptă. Ambii se află lîngă (sub) o masivă cruce creștină. Iconița ovală, cu marginea crenelată, creează, vizual, impresia de a fi introdusă într-un cartuș, bogat ornamentat, în formă de cruce romboidală, culminînd cu o coroană regală (mitropolitană). Imediat sub coroană, în două rînduri, citim data „2 iunie”. Cifrele anului sunt fixate pe aripa stîngă a crucii romboidale „19” și pe cea din dreapta - „35”.

Pe aripa inferioară, sub iconița ovală, e reprodusă cu majuscule denumirea localității, BĂLȚI.

Reversul include inscripția, în formă circulară – AMINTIRI DE LA SFINTIREA CATEDRALEI. În

interiorul cercului oval, în două rânduri orizontale, urmează finalul textului: din Bălți. În partea inferioară, pentru a ocupa spațiul liber, creat după încrustarea textului circular, a fost reprodusă o cruciuliță.

Textul, pe avers și pe revers, este constituit din cifre și litere în excizie.

În partea superioară a reversului, sub crucea regală, s-a păstrat o pată, creată de restul unei soluții oxidate. Era locul de care fusese sudat un ac sau o agrafă, cu ajutorul căreia, însemnul, probabil împreună cu o panglică, era prins la haină.

Autorul piesei s-a abătut un pic de la reproducerea exactă a sfinților împărați Constantin și Elena, așa cum îi vedem pe ilustrata emisă în perioada interbelică „Cu aprobarea Sf. Sinod”. Împăratul Constantin poartă alt costum, iar în mîna dreaptă ține un glob și nu un sceptru ca pe medalie. Împărăteasa Elena cuprinde Crucea, cu mîna dreaptă - pe revers, cu cea stîngă - pe avers.

După 71 de ani de existență a Catedralei Sf. Împărați Constantin și Elena, a supraviețuit, din

cîte știm, o singură medalie, rămînînd a fi un neprețuit martor “metalic” al memorabilului eveniment de la 2 iunie 1935.

Alfabetul și tiparul **GLAGOLITIC**

Radu MOȚOC,

inginer, secretarul Asociației *Pro Basarabia și Bucovina*, filiala Galați

Marea descoperire a lui Johannes Gutenberg de la mijlocul secolului al XV-lea – miracolul multiplicării, un eveniment cu o semnificație deosebită, căruia abia acum, în zilele noastre, îi recunoaștem dimensiunile reale și impactul asupra societății. Producția mecanică a cărții a creat condițiile pentru o multiplicare de dimensiuni și un avânt pentru fabricarea hârtiei. Descoperirea lui Gutenberg nu s-a răsfrânt numai asupra zonei culturale unde era folosit alfabetul latin. În curând, a apărut tiparul cu litere glagolitice și chirilice. Alfabetul glagolitic a fost întocmit după modelul literelor mici grecești (fig. 1). În *Nouveau Dictionnaire Encyclopedique* (Paris, 1877), la pag. 120, se precizează faptul că alfabetul glagolitic se mai numea *bukvitza*. Această formă de scriere este atribuită lui Metodiu care, în 863, vine în Moravia. Virgil Olteanu, în lucrarea *Din istoria și arta cărții* (1992, pag. 22), completează informația referitor la alfabetul glagolitic. Se precizează că este primul alfabet slav creat în anul 863 de Chiril, misionar grec trimis de Bizanț în Moravia, pentru a tălmăci împreună cu fratele său Metodie, cărți de cult în limba slavă. Chiril a alcătuit alfabetul glagolitic, pornind de la scrierea minusculă greacă din secolul al IX-lea, la care a adăugat caractere de origine orientală. Avînd structură complicată și caracter mai puțin practic, acest alfabet cunoaște o existență scurtă, fiind substituit treptat de alfabetul chirilic. Cu excepția cîtorva semne izolate, intercalate în unele manuscrise, nu se cunosc texte în limba română scrise cu acest alfabet.

La 1483, a apărut prima tipăritură cu litere glagolitice, urmînd ca, în anul 1491, Sweipolt Fiol să

înființeze la Cracovia prima tiparniță chirilică. Alfabetul glagolitic s-a folosit un timp pentru scrierea și tipărirea textelor slavone vechi. Sfera lui de cuprindere a fost relativ restrînsă, localizîndu-se din punct de vedere geografic, la slavii de sud – sloveni și croați, iar ca arie religioasă la slavii de rit catolic. Din punct de vedere cronologic, alfabetul glagolitic l-a precedat pe cel chirilic, dar la începutul secolului al XIX-lea a fost complet părăsit. De cînd a apărut prima carte tipărită cu alfabet glagolitic, biserica catolică a patronat editarea cărților de cult în limba slavonă cu redactare croată pentru eparhiile catolice ale slavilor din sud. În secolele al XV-lea și al XVI-lea, cărțile glagolitice au fost editate de biserica catolică în provincia Veneția, în orașele **Fiume** și **Senj**. În a doua jumătate a sec. XVI-lea, au apărut o serie de cărți glagolitice editate de Primus Truber, un adept al reformatorilor, la **Tübingen**. Numărul total al cărților glagolitice nu este mare. Catalogul provizoriu, făcut de cercetătorii de la Biblioteca din Moscova (deținătorii celui mai mare număr de cărți glagolitice), estimează un număr de 58 de tipăriri apărute în perioada 1483 - 1791.

Veneția - leagăn al tiparului glagolitic. Prima tipăritură cu litere glagolitice *Liturghierul* a apărut în 10 februarie 1483, datat colofon (pe ultima filă), tipografiat de Andrea Torresano din Azula. Hîrtia utilizată a fost de proveniență venețiană. Tiparul folosit a utilizat culoarea neagră și roșie, textul cules pe două coloane, iar pe primele șase file este tipărit un calendar. Inițialele au fost desenate de mîină. Sunt cunoscute 14 exemplare, dintre care unele numai fragmente.

În ordine cronologică, cea de-a doua tipăritură glagolitică este un *Breviar*, exemplar venețian din 1491. În anul 1493, apare un alt *Breviar*, fiind cunoscute numai șase exemplare, dintre care unul se află la Biblioteca Brukenthal din Sibiu, de altfel, singurul exemplar cu tipăritură glagolitică din România. După o pauză relativ mare, în 1527, același tipograf, Andrea Torresano, scoate un *Abecedar* glagolitic bogat ilustrat. Din acest *Abecedar* se cunosc numai patru exemplare. Urmează cronologic un *Liturghier* din anul 1528, în croată. Se cunosc numai opt exemplare din acest *Liturghier*.

Ultima carte glagolitică tipărită la Veneția a fost *Breviarul* din 1561, la care tipograful din familia Torresano au folosit o nouă garnitură de litere mult mai mică și care consemnează în două locuri semnul tipografiei.

Senj - primul centru croat al tiparului glagolitic. La un deceniu după apariția primei tipărituri glagolitice la Veneția, în orașul croat Senj, se deschide o tiparniță a lui Silvestr Bedricic în care tipograful Blaz Baromic scoate un *Liturghier* glagolitic, care apare în data de 7 august 1494. Această tipografie a funcționat numai în perioada 1494 - 1508, timp în care au fost tipărite șapte cărți.

Fiume (Rijeka). La Fiume, în anul 1530, Simon Kozicic înființează o tipografie unde timp de doi ani tipograful Domenico și Bartolomeo au editat șase cărți. Prima din această serie de format mic cu 120 de file este *Slujba Fericitei Marii celei nepătate*. Toate celelalte cărți au fost tipografiate în anul 1531. Tipăriturile bogat ilustrate și ornamente, executate la Fiume, se remarcă și prin nivelul artei grafice.

Tübingen – Centru al tiparului glagolitic luteran pentru slavii de sud. Reforma bisericii din Germania a început să cîștige mulți adepți și printre alte

popoare, inclusiv de rit ortodox. În această perioadă, Biserica luterană face eforturi deosebite, tipărind în limbile slave, române și în greacă, Catehismul Luteran. Pentru croați și sloveni, care erau catolici, centru de răspîndire a religiei luterane devine orașul Tübingen din sudul Germaniei. Aici au fost înființate tiparnițe glagolitice sub conducerea tipografului Primus Truber. La această tiparniță foarte productivă, în numai trei ani, au fost imprimate 14 cărți cu un conținut mult mai variat ca pînă acum. Prima carte scoasă de Truber la Tübingen este considerată *Abecedarul* care poartă data din 1561 pe foaia de titlu. Cartea principală de propagare a Reformei luterane a fost însă *Catehismul lui Luther*, tipărit în secolul al XVI-lea în 17 limbi. Numai în Transilvania a apărut în limbile română, greacă, maghiară și germană. Tirajul ediției glagolitice trebuie să fi fost destul de mare pentru că în prezent se cunosc 20 de exemplare.

În perioada 1562 - 1563, perioadă deosebit de activă pentru tipografia glagolitică, s-au tipografiat alte trei cărți: *Noul Testament* cu foarte multe ilustrații și cu frumoase inițiale ornate, în limba croată, carte fundamentală în scopul propagării Evangheliilor în interpretare protestantă; *Profesiunea de credință de la Augsburg*, tipografiată în anul 1562, unde printre ilustrații apar și portretele celor doi traducători.

Tiparnița glagolitică a cărturarului croat Primus Truber și-a încetat activitatea în anul 1564, dar putem afirma cu certitudine că această tiparniță a scos cel mai însemnat număr de cărți glagolitice de limbă croată. Fiind într-o oarecare măsură precursorul tiparului chirilic și avînd puternice influențe grecești, trebuie să semnalăm ineficiența lor, ambele fiind abandonate în timp de țările care le-au practicat.

Note:

1. Olteanu, Virgil. *Din istoria și arta cărții*. București: Ed. Enciclopedică, 1992.
2. Demeny, Lajos; Demeny, Lidia. *Carte. Tipar...* Ed. Kriterion, 1986.

3. *Mic dicționar enciclopedic*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.

Presă bisericească din Basarabia:

revista *Misionarul*

Vasile SECRIERU, *preot*

Misionarul, publicație lunară a *Misiei Ortodoxe Române*, a apărut la Chișinău, în perioada 1929 - 1940 și 1941 - 1944, sub conducerea Secției culturale a Consiliului Eparhial din Chișinău, conținând materiale diverse despre dogma și metodele de acțiune misionară. Abonamentul anual, pe hârtie velină, costa 300 lei, iar pe hârtie simplă - 220 lei, iar pentru cititorii din străinătate - 4 \$.

Publicația urma să fie redactată de un comitet compus din șase membri: L. Trofimov, C. Tomescu, V. Burjacovschi, T. Rudiev, Gh. Scodigoz, Al. Scvoznicov.

La revista dată puteau colabora misionarii din toate eparhiile țării. Printre cei mai fideli și laborioși colaboratori s-au numărat: E. Tighineanu, episcopul Policarp, V. Țepordei, M. Ionescu, S. Roșca, C. Chircă, V. Prisăcaru, C. Grumăzescu, T. Gogoncea, I. D. Oporan, V. Hared, S. L. Gheorghiu, protosinghelul Ieraclie, protodiaconul Beladanu, ierodiaconu Serafim Gheorghiu ș.a.

În paginile revistei erau abordate numeroase probleme, cum ar fi, de exemplu, combaterea sectarismului și a propagandei ateiste, organizarea muncii misionare pe teren, consolidarea credinței celor nedeciși, întoarcerea în sânul Bisericii a celor rătăciți, polemica pronunțată cu publicațiile sectare.

Apariția *Misionarului* a fost salutăată cu entuziasm de către mai multe publicații teologice din țară și străinătate, dar și de o serie de personalități civile și bisericești. Astfel, mitropolitul Hrisostonus

al Atenei, într-o convorbire, întreținută cu preotul misionar eparhial Theodor Rudiev din Chișinău, declara, în legătură cu această publicație: "*Nu cunosc limba română, însă am început să învăț, ca să pot urmări literatura religioasă a dumneavoastră. Cele ce mi s-au tradus din revista **Misionarul**, de la începutul ei până astăzi, sunt lucruri de mare preț și numai bazat pe aceste considerațiuni pe care cred că o vor face toți ortodocșii care vor avea ocazia să facă cunoștință cu conținutul revistei*". Deci, *Misionarul* era tradus și în grecește și era atât de mult apreciat de către Prea fericitul Patriarh al Orientului, încât acesta lua lecții de limba română pentru a putea citi în original această publicație.

În paginile revistei erau puse în discuție diverse aspecte de ordin spiritual, moral, estetic, o tematică destul de variată, care și astăzi este actuală, prezentând un mare interes pentru teologi, istorici, psihologi, pedagogi și filosofi: *Problema educației generației tinere, Creștinism și patrimonism, Despre sinucidere, Mișcarea antireligioasă socialistă, Metodica misionară, Propaganda ateismului în Rusia sovietică, Despre teosofie, Biserica creștină și misionarismul ei*, etc. Pe lângă rubricile permanente **Cronica internă** și **Cronica externă**, au fost create și câteva speciale: **Bibliografii**, **Revistele sectarilor**, **Reviste teologice din străinătate**.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române recomandă clerului să sprijine revista *Misionarul* prin colaborare și abonare "*spre a-și ajunge scopul*

pentru care a fost pornită de Arhiepiscopia Chișinăului cu un cald entuziasm creștinesc și cu multe jertfe materiale”.

Președintele comitetului de redacție al *Misionarului* și, în același timp, un colaborator productiv, a fost preotul econom stavrofor, consilierul eparhial și publicistul Vladimir Burjacovschi. S-a născut la 23 mai 1891 în satul Sănătăuca, județul Soroca. A studiat la Seminarul Teologic din Chișinău, apoi la prestigioasa Academie Teologică din Kiev, dar din cauza evenimentelor revoluționare n-a avut posibilitate să-și termine studiile. Totuși, ceva mai târziu, obține licența la Facultatea de Teologie din Chișinău. A activat în calitate de profesor de religie la școlile secundare din Chișinău. A trecut în lumea celor drepti, la București, în 1959.

În anul 1944, *Misionarul* și-a suspendat apariția din cauza instaurării regimului totalitar comunist în Basarabia, reapărînd, după decenii, în 2004, serie nouă. Publicația apare cu sprijinul Mitropoliei Basarabiei, avîndu-l ca redactor-șef pe Anatol Telembici, redactor-șef adjunct - preotul Vlad Mi-

hailă, secretar de redacție - Viorel Bolduma, departamentul relații cu publicul - preotul Eugeniu Nazarciuc. Colegiul de redacție este constituit din Î. P. S. Mitropolit și Exarh Petru; prot. Anatolie Goncear, protopop de Chișinău; prot. Valeriu Cernei, protopop de Bălți; prot. Gheorghe Untilă, protopop de Edineț; prot. Mitropolit Gheorghe Eșanu, protopop de Ungheni, prot. Anatolie Balan, protopop de Tighina.

Revista *Misionarul* a revenit astăzi la aceleași obiective pe care le-a avut și în trecut: de a propovădui Cuvîntul lui Dumnezeu și de a ține mereu treaz spiritul ortodox al credinței noastre strămoșești.

Ar fi un lucru benefic, dacă ar putea fi reeditate toate numerele *Misionarului*, ca de altfel, și cele ale *Luminătorului*, numere de reviste care constituie o adevărată sursă de lumină și înțelepciune pentru creștinii ortodocși dornici de a gusta din Cuvîntul dumnezeiesc, dar și un izvor de informații prețioase pentru toți cei pasionați de trecutul Bisericii noastre.

Bibliografie:

1. *Chișinău. Enciclopedie*. Chișinău: Ed. Museum, 1977, 576 p.
2. Grossu, Silvia. *Presa din Basarabia în contextul sociocultural al anilor 1906-1944*. Ch.: Ed. Tehnica-INFO, 2003, 222 p.
3. *Istoria Basarabiei. De la începuturi și pînă în 1994*. București: Ed. Tempus, 1998, 194 p.
4. Negru, Nina. *Nu-l mai plîngeți pe acela Care veșnic singur nu-i*. In: Lit. și Arta, 19 mai, 1994, p. 8.
5. Păcurariu, Mircea. *Basarabia. Aspecte din istoria Bisericii și a Neamului românesc*. Iași: Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1993, 151p.
Viața Basarabiei. Chișinău, 1932, nr 4, 79 p.

EX LIBRIS

Radu MOȚOC

“În cărțile pe care le alege cineva, le păstrează cu îngrijire, le lasă după sine ca o moștenire scumpă, se vede icoana sufletului său”, afirma Nicolae Iorga. Poporul român a fost întotdeauna fascinat de mirajul cărții.

Termenul de **ex libris** (din, dintre cărțile) reprezintă o marcă de proprietate, manuscrisă sau tipărită, aplicată pe cărți de către posesor. Inițial, această expresie latinească preceda numele posesorului cărții. După invenția tiparului, marii bibliofili, inspirați poate de frumoasele mărci ale tipografilor, au adăugat mențiunii de proprietate o gravură sau un blazon de familie.

Așa au luat naștere **ex libris-ul heraldic**, cuprinzând stema familiei și **ex libris-ul figurativ**, compus dintr-un desen simbolic (o carte, o făclie, un peisaj, un motiv pastoral, un personaj legendar sau mitologic). Tipărite separat, sub forma unei etichete gravate, ex libris-ul heraldic sau figurativ se cașera pe verso copertei.

O largă răspândire a cunoscut și **ex libris-ul sigiliu** (ștampilă), aplicat pe foaia de titlu sau în cuprinsul cărții, pe manșeta albă a paginii.

La noi, cele mai vechi mențiuni de proprietate asupra cărților datează din epoca formării primelor biblioteci mănăstirești (sec. XII-XIV). De regulă, călugărul caligraf (copistul) nota, la sfârșitul textului, numele său, mănăstirea unde s-a executat copierea manuscrisului, anul transcrierii și dacă era cazul, numele domnitorului sau al boierului care a inițiat și finanțat această lucrare extrem de costisitoare. Un exemplu îl constituie însemnarea slavonă de pe *Apostol* din 1463, scris pe pergament, din porunca lui Ștefan cel Mare, la Mănăstirea Putna: “ Cu bunăvoința Tatălui și cu ajutorul Fiului și împlinirea Sfântului Duh, evlaviosul și iubi-

torul de Hristos domn, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu domnul Țării Moldovei, a dat și s-a scris acest Praxiu pentru mănăstirea sa Zograf din Sfântul Munte Athos în anul 6971 (1463)” Această carte se află la Muzeul Rumjancev din Moscova, fiind semnalată de Emil Turdeanu în lucrarea *Oameni și cărți de altădată*.

Ex libris-ul colophon (trecurt la sfârșitul textului) preciza nu numai daniile de cărți făcute de domnitori și boieri, mănăstirilor, ci și manuscrisele transcrise pentru biblioteca personală a copistului. “Această carte ce se chiamă Triodion am scris-o eu, Toma Cucoranul, jicnicer și este a mea...”.

Frecvente sînt și însemnările de proprietate, însoțite de teribile **blesteme**, menite a înspăimînta pe acel care ar încerca să-și însușească manuscrisul străin. Unele **ex libris-uri sub formă de blesteme** sînt de o mare frumusețe stilistică. De exemplu, blestemul preotului Ioan Munteanu, scris pe un exemplar din *Învățăturile creștine*, tradus din grecește și tipărit la Snagov în 1700: “...Această cârticică este a preotului Ioan Munteanu, iar cine s-ar ispiti a o fura sau a o înstrăina, să fie afurisit și blestemat de domnul nostru Isus Hristos și de prea curata lui maică și de 318 sfinți apostoli de la Nicheea; să-l lovească cutremurul lui Cain; buzele lui Gheez; hierul și peatra să putrezească, iar trupul celui după moartea lui să stea întreg. Amin. Amin. Amin. Ioan” .

Sub influența umanismului european a pătruns în țările românești și **ex libris-ul autograf**. Stolnicul Constantin Cantacuzino, fost student al universității din Padova, scria pe toate cărțile și manuscrisele din biblioteca sa, într-o splendidă ortografie latinească: *Ex libris Constantin Cantacuzino*.

Paralel a folosit și forma grecească a ex libris-ului.

Gramatică latină din biblioteca lui Ion Creangă are pe lângă un blestem apocaliptic la pag. 56 “Această gramatică latină este a me cumpărată cu prețul 22 di lei și 20 parale. Și cine o va fura să fie afurisit cu tot neamul lui, în vecii vecilor amin. Creangă Ioan. Aprilie 1856” și o marcă de proprietate cu pretenții cărturărești “Ex libris meis, 1858, Creangă Ioan”.

Tot din biblioteca lui Ion Creangă face parte și cartea *De obște Gheografie - Iași, 1795*. Pe o filă a cărții Creangă a notat: “Din cărțile subscrisului Ion Creangă 1878. Dăruită mie de d-l Mihai Eminescu eminentul scriitor și cel mai mare poet al Românilor. 1878. Nu lipsește din ea nici o filă. I. Cr.”

De multe ori, însemnările autografe erau înlocuite cu **sigiliul personal** al posesorului de carte. Posesorii de sigilii, în acele timpuri, erau domnitorii, boierii, marii negustori și egumenii. Aceștia foloseau sigiliul atât pentru actele oficiale, cât și pentru însemnarea cărților personale. Astfel, domnitorul Constantin Brâncoveanu aplica sigiliul domnesc pe tipăriturile și manuscrisele afierosite (dăruite) mănăstirii Hurezu, ctitoria sa. Se păstrează în muzeul mănăstirii, un exemplar din *Biblie de la București* (1688) într-o splendidă legătură românească de epocă, purtând pecetea domnitorului ctitor, pe ultima filă numerotată a prefaței și la pagina 932.

De la ultimul domn pămîntean al Țării Românești, Ștefan Cantacuzino, au rămas două valo-

roase manuscrise: *Învățăturile lui Neagoe Basarab* și o compilație de cronici muntene, pe foile cărora a fost imprimată, cu cerneală roșie, pecetea inelară a voievodului.

Odată cu înființarea, după 1830, a primelor biblioteci publice românești, la București, Craiova și Iași, a apărut o nouă formă de **ex libris: sigiliul (stampila) bibliotecii**. Se cunosc astăzi în diferite variante, ștampilele Bibliotecii naționale de la Colegiul “Sf. Sava”, devenită după 1864, Biblioteca Centrală a Statului și ale Bibliotecii Academiei Mihailene din Iași

În a doua jumătate a sec. XIX-lea, pe măsură ce ștampila de bibliotecă își pierde treptat valoarea sa ornamentală, devenind numai un document de evidență materială, se dezvoltă și se diversifică sub raport artistic, **ex libris-ul figurativ**. Numele posesorului de cărți este încadrat într-un ansamblu compozițional alcătuit din desene și gravuri simbolice (peisaje, scene mitologice, interioare de bibliotecă etc.) Sub această formă, ex libris-ul și-a prelungit existența pînă în timpurile noastre. Biblioteca Univeristății din Cluj a introdus un ex libris care reprezintă cunoscuta emblemă a Romei antice, lupoaica și cei doi eroi legendari, Romulus și Remus.

„Să ne închinăm dar în fața Cărții, această lespede de marmură, pe care timpul n-o poate nicicînd nimici”, spunea regretatul iubitor de carte rară, Corneliu Dima Drăgan.

Note:

1. Dima – Drăgan, Corneliu. *Ex Libris*. București, 1973.
2. Kirileanu, G. I.. *Notițe asupra manuscriselor lui I. Creangă, Șezătoare*. Fălticeni, 1899.
3. Turdeanu, Emil. *Oameni și cărți de altădată*. București: Ed. Enciclopedică, 1997.

Revista **ARHIVELE BASARABIEI**

Vasile **SECRIERU**, preot

Revista de Istorie și Geografie a Moldovei dintre Prut și Nistru, *Arhivele Basarabiei*, a apărut trimestrial, sub conducerea profesorilor universitari Toma G. Bulat și Constantin N. Tomescu, în perioada 1929 - ianuarie 1938, la Tipografia Eparhială *Cartea Românească* din Chișinău. Abonamentul anual era de 200 lei. În *Cuvînt înainte* din primul număr, ianuarie 1929, direcția scria că „*Prin aceste nouă Arhive reluăm o preocupare de mulți ani, ce-am avut-o în ținutul oltean. În publicația ce începe, se va studia pămîntul și fapta românească dintre Prut și Nistru. Dar dînd „specificul basarabean” - atît cît este - de natură istorică și geografică, îl vom integra însă în sfera de gîndire și acțiune generală românească. Cadrul nostru de studiu al sufletului moldovenesc de aici va fi cît mai larg și credem, că, nu ni se va lua în nume de rău, dacă vom aduce contribuțiuni, care par a trece hotarele consacrate ale acestor două științe - istoria și geografia. Astfel, pornim la muncă. Avem însă și o dorință, aceea, ca jertfele de tot felul, ce aducem prin această modestă contribuție la știința românească, să fie înțelese în cercurile cu răspundere ale Țării*”.

Primul număr al revistei (ianuarie - martie 1929) cuprindea: *Cuvînt înainte*; T. G. Bulat *Basarabia după Grigorie Ureche*; C. N. Tomescu *Veștminte pentru Basarabia*; T. G. Bulat *Un conflict între domnul Moldovei și Profesorul Demetru Gobeladas*; C. N. Tomescu *Înființarea eparhiei Chișinăului și Hotinului, 1813*; T. G. Bulat *Poșta în Valahia la 1811*; C. N. Tomescu *Insemnări pe cărțile mănăstirii Dobrușa, (Soroca)*; T. G. Bulat *Biserica armeană din Hotin*; T. G. Bulat *O statistică a Moldovei din 1809*; C. N. Tomescu *Documente basa-*

rabene; I. Simionescu *Bibliografie românească asupra Basarabiei*; P. Hadji *Bibliografie rusească asupra Basarabiei*; rubricile *Dări de seamă*; *Cronică*; *Un apel - document*. Amintim doar cîteva studii din numerele 2, 3 și 4: T. G. Bulat *Moșiile mănăstirii Sucevița (Bucovina) în Basarabia de Jos*; C. N. Tomescu *Înființarea eparhiei Chișinăului și Hotinului, 1813*; L. T. Boga *Documente din secolul al XVI-lea*; C. N. Tomescu *Documente din secolul al XVIII - lea*; Visarion al Hotinului *Pentru istoria monahismului din Moldova*; T. G. Bulat *Știri mărunte despre Mitropolitul Țării Românești Dositei Filitti*; Visarion al Hotinului *Documente basarabene*; C. N. Tomescu *Acte de la Mănăstirea Curchi (jud. Orhei)*; Lovin Glicherie *Protos Acte de la mănăstirea Dobrușa (jud. Soroca)*; L. T. Boga *Documente din secolul al XVII - lea și altele*.

Mai mulți teologi și profesori au elaborat studii și cărți referitoare la viața bisericească basarabeană din cele mai vechi timpuri și pînă în contemporanietatea lor. Astfel, au fost publicate numeroase documente prețioase despre unele biserici și mănăstiri din Basarabia. Pot fi menționate, aici, cercetările întreprinse de către istoricul Ștefan Berechet, care a scris mai multe studii despre mănăstirile din Basarabia, publicate în această revistă. Trebuie să amintim și contribuțiile, în acest domeniu, ale lui Paul Mihail, Iustin Ștefan Frățiman, Gheorghe Bezviconi, Toma G. Bulat, Constantin N. Tomescu, Nicolae Popovschi și alții.

Unul din cei doi redactori ai *Arhivelor Basarabiei* a fost istoricul și profesorul de Teologie **Tonta G. Bulat**, născut în 18 august 1887, la Tunari, județul Dolj. Trece la cele veșnice la 12 mai 1979, în București. Studiază la Seminarul

Central (1899 - 1907), cu diferență de liceu la Craiova, urmează Facultatea de Teologie din București (1907 - 1911, luîndu-și licența în 1912); studii de istorie la Universitățile din Leipzig (1913 - 1914), Dijon (1914 - 1921), unde obține licența în Istorie, Geografie și Pedagogie, în 1921, își dă doctoratul în Istorie cu teza „La croisade de Nicopolis”, în 1924, apoi în Teologie, cu lucrarea „Personalitatea religioasă a lui Neagoe IV Basarab”, ambele la Universitatea din București. A predat Istoria și Geografia la liceele și seminariile din Râmnicu Vâlcea, Năsăud și Craiova. În calitate de profesor de Istorie bisericească medie și modernă, a activat la Facultatea de Teologie din Chișinău (1927 - 1941), apoi la cea din București (1941 - 1947). Este autorul a peste 500 studii de istorie a Bisericii românești. A înființat și condus mai multe publicații. O mare valoare științifică prezintă lucrările: *Încercări de bibliografie a istoriei românilor* (Râmnicu Vâlcea, 1919, 143 p.); *Contribuții documentare la istoria Olteniei (Sec. XV-XVIII)*, Râmnicu Vâlcea, 1925, 143 p.; *Din corespondența episcopului Calinic al Râmnicului (1850 - 1868)*, Râmnicu Vâlcea, 1927, 56 p.; *Personalitatea religioasă a lui Neagoe Basarab al IV-lea*, Craiova, 1927, 72 p.; *Întemeierea mănăstirii Văratec. Câteva momente. 1803 - 1845*, Chișinău, 1931, 25 p. Un deosebit interes prezintă și studiile publicate în *Arhivele Basarabiei: Asistența socială și pensionării Țării Românești la începutul secolului al XIX-lea*; *O conspirație boierească contra mitropolitului Ignatie Grecol al Ungrovlahiei (1811)* ș.a. A întocmit numeroase manuale de Istorie bisericească, Geografie și Religie pentru învățământul secundar. Este autor a patru manuale pentru învățământul elementar: *Istoria Bisericii Române*, manual pentru clasa a IV-a, licee, școli normale, școli profesionale și seminarii, București, 1935, 175 p. (ed. II-a, 1936); „Istoria Bisericii universale”, pentru cl. a III-a secundară, București, 1935, 151 p.; *Carte de religie* pentru clasele I - IV

primare (în colaborare cu Gheorghe I. Arghiropol) și altele.

Cel de-al doilea redactor a fost profesorul universitar *Constantin N. Tontescu* (1890 - 1983), originar din Constanța. Studii la Seminarul *Veniamin* din Iași (1904 - 1912), apoi la Facultatea de Teologie din București (1912 - 1916), care-i va conferi și titlu de doctor în teologie, în 1927. Merge voluntar în primul război mondial (1916 - 1918). După război, ocupă funcția de director al Cancelariei (secretar general) al Arhiepiscopiei Chișinăului (1919 - 1942) și consilier referent cultural; profesor suplinitor (1926), agregat (1927) și titular (1930) la catedra de Istoria Bisericii Române de la Facultatea de Teologie din Chișinău (1926 - 1941), încadrat apoi la cea din Cernăuți - Suceava (1941 - 1946); membru mirean în Adunarea eparhială a Arhiepiscopiei Chișinăului și în Congresul Național Bisericesc; a organizat pelerinaje la Muntele Athos și în Țara Sfântă, fapt pentru care i s-a decernat titlul de „mare dicheofilax” al Patriarhiei Ecumenice și Crucea Sf. Mormînt a Patriarhiei Ierusalimului. A suferit mai mulți ani de detenție în temnițele comuniste. A scris mai multe lucrări valoroase de Istorie și Teologie: *Episcopia Hotinului. Date istorice și statistice*, Chișinău, 1925, 200 p.; *Rolul Bisericii Ortodoxe în viața neamului românesc. Curs de inaugurare*, Chișinău, 19 p.; *Mitropolitul Grigorie IV al Ungrovlahiei*, teză de doctorat, Chișinău, 1926, IV - 307 p.; *Documente și scrisori din familia Andronachi Donici*, Chișinău, 1928, 57 p.; *Exarhul Gavriil și mitropolitul Ignatie al Ungrovlahiei, 1810*; *Știri catagrafice din Biserica Moldovei din 1809*; *Tipografia duhovnicească exarhală din Chișinău*; *Știri catagrafice din Bisericile Principatelor la 1810*; *Iarăși despre detronarea mitropolitului Ungrovlahiei Dositei Filitti*; *Diferite știri din Arhiva Consiliului eparhial Chișinău*; *Conducători bisericești din Principate la 1811 și din Basarabia între 1816 - 1837 inclusiv*, toate aceste studii au fost publicate în revista *Arhivele Basarabiei*. A

contribuit, alături de Visarion Puiu, Ștefan Berechet, Ștefan Ciobanu și Leon T. Boga, la apariția volumului *Documente basarabene*, 2 voi., Chișinău, 1928 - 1938. Împreună cu profesorul Serghe Bejan, a tradus lucrarea preotului rus Pavel Svetlov, *Învățătura creștină în expunere apologetică*, 2 vol., Chișinău, 1935-1936, V - 648 - 116 p. (I) și IV - 625 p. (II). A publicat diferite *Rapoarte (Dări de seamă)* asupra vieții bisericești din cuprinsul eparhiei Chișinăului, *Calendare eparhiale*, articole cu caracter istoric sau teologic - misionar în diverse publicații ale vremii.

Prin ostenelele lor cărturărești, profesorii universitari Leon T. Boga și Constantin N. Tomescu, acești doi fii de seamă ai Basarabiei, au contribuit la evoluția învățămîntului și culturii românești din această provincie. Ei au demonstrat, prin preocupările lor, că au fost atît istorici, cît și teologi

merituoși. Galeria personalităților basarabene ar fi incompletă fără aceste două nume. Despre viața și opera acestora trebuie să se scrie nu numai studii, ci chiar și monografii.

Revista *Arhivele Basarabiei* a fost o publicație de prestigiu, cu o ținută științifică înaltă, iar, în prezent, constituie o sursă nesecată de informații inedite pentru istorici, geografi, teologi, etnologi, sociologi, bibliologi ș.a. Considerăm că ar fi necesar și util ca *Arhivele Basarabiei* să reapară într-o serie nouă. Această revistă, alături de alte periodice care au circulat în Basarabia interbelică, și-a adus aportul la dezvoltarea științei și a fortificat valorile moral - spirituale ale populației băștinașe. Presa basarabeană, atît laică, cît și cea bisericească, reprezintă neîndoelnic o filă aparte în istoria culturii și civilizației românești.

Bibliografie:

1. *Arhivele Basarabiei*. Ch., (ianuarie - martie), 1929, nr 1.
2. *Idem*, Nr.I (aprilie - iunie), 1929.
3. *Idem*, Nr.I (iulie - septembrie), 1929.
4. *Idem*, Nr.I (octombrie - decembrie), 1929.
5. Moraru, Anton. *Istoria românilor. Basarabia și Transnistria (1812 - 1993)*. Ch.: Ed. Universul, 1995.
6. Păcurariu, Mircea. *Basarabia. Aspecte din istoria Bisericii și a Neamului românesc*. Iași: Ed. Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1993.
7. *Idem*. *Dicționarul teologilor români*. București: Ed. Univers enciclopedic, 1996.
8. *Presa basarabeană de la începuturi pînă în anul 1957. Catalog*. Ch.: Ed. Epigraf, 2002.
9. Șpac, Ion. *Arhivele Basarabiei: probleme, sugestii, personalități*. In: Destin românesc. 1998. nr 2, p. 54-62.

O monografie despre metodele de cercetare ale ionosferei

Eugen PLOHOTNIUC, *dr. conf. univ., șef Catedă Informatică aplicată și Tehnologii informaționale, Facultatea TFMI*

În monografie* sunt sintetizate datele experimentale și teoretice ale proceselor dinamice în plasma ionosferică, obținute prin metode moderne de cercetare: sondarea cu unde radio modulate liniar în frecvență; metoda reflexiei parțiale a undelor radio; metoda răspîndirii undelor radio; încălzirea ionosferei cu un fascicul de unde radio de mare putere; injectarea în ionosferă a norilor de plasmă; modelarea proceselor fizice pe calculator. În cazul fiecărei metode concrete se efectuează analiza comparativă a datelor experimentale, rezultatelor prognozelor teoretice și calculelor numerice.

Materialul prezentei monografii este dedicat, în special, evidențierii metodelor de perspectivă în cercetarea proceselor dinamice în ionosferă și a rezultatelor obținute prin aplicarea lor de către echipele de cercetători de la Universitatea de Stat *Alecu Russo* din Bălți (R. Moldova) Institutul de Radiofizică din Nijni Novgorod (Rusia), Institutul Politehnic din Ioșcar - Ola (Rusia).

Noțiunea „dinamica ionosferei” înglobează o multitudine de procese importante în fizica ionosferei și absolut diferite după modul de desfășurare

în timp și spațiu. Astfel de procese, cum ar fi procesele de difuzie a plasmei, deriva plasmei și transferul componentelor neutre, concomitent cu ionizarea gazelor atmosferice și re-combinarea particulelor marcate, de-termină distribuția concentrației, temperaturii particulelor ionosferei la diferite altitudini și latitudini și condițiile de propagare a undelor radio prin canale ionosferice. Aceste procese determină, de exemplu, apariția neomogenităților, dezvoltarea turbulenței și undelor în plasma ionosferică – mișcări turbionare în at-

mosferă, de la undele Rossbi pînă la undele acustico-gravitaționale, diverse unde în componenta ionizată a ionosferei plasate în câmpul magnetic. Pentru a pătrunde în esența fenomenelor ionosferice dinamice și a condițiilor de propagare a undelor radio prin ionosferă, sunt necesare metode de cercetare experimentale și teoretice moderne.

În capitolul întâi, sunt prezentate caracteristicile plasmei ionosferice, sunt descrise procesele de transfer, de ionizare și de recombinație a parti-

culelor în ionosferă care trebuie luate în considerație în cazul cercetărilor experimentale și teoretice ale proceselor de formare și evoluție ale neomogenităților de proveniență naturală (urme de meteoriți, formațiuni sporadice) sau artificială (injectarea substanțelor chimice active, încălzirea ionosferei cu un fascicol de unde radio de mare putere).

În capitolul al doilea, sunt prezentate metodele active de cercetare la distanță a ionosferei, metodele și rezultatele cercetărilor neomogenităților ionosferice artificiale, metodele de diagnoză a ionosferei cu ajutorul *efectului Ghetmanțev* și neomogenităților periodice artificiale de dimensiuni mari, medii și mici, metodele de cercetare ale turbulenței ionosferice artificiale, inclusiv, metoda de diagnostic „modelarea ionosferei cu un fascicol de unde radio de mare putere” și problemele legate de utilizarea eficientă ulterioară a acestor metode.

În capitolul al treilea, este analizată evoluția perturbațiilor puternice ale plasmii ionosferice, create în rezultatul ejectării jeturilor de plasmă de pe bordul aparatului cosmic. Ejectarea jeturilor de plasmă au deschis posibilități mari în modelarea fenomenelor naturale și diagnoza plasmii circumferențiale propriu-zise.

În capitolul patru, sunt prezentate metoda reflexiei parțiale, metoda împrăștierii racurs a undelor radio, geometria împrăștierii racurs a undelor radio, estimarea parametrilor neomogenităților, responsabile de împrăștierii racurs a undelor radio și caracteristicile spectrale ale semnalelor radio în banda de frecvență 1...30 MHz (în monografie se mai folosește și noțiunea de „unde scurte”). Metoda reflexiei parțiale permite determinarea profilurilor concentrației electronilor, frecvența ciocnirilor electronilor cu moleculele, viteza vântului de plasmă, caracteristicile neomogenităților la altitudinea 60...100 km.

Capitolul cinci este dedicat problemelor propagării semnalelor permanente modulate liniar în frecvență, deformărilor disperse ale semna-

lelor radio de tip impuls modulate liniar în frecvență. Aceste fenomene au o importanță practică de prim - plan în implementarea canalelor radioionosferice. Sunt prezentate noțiunile fundamentale ale propagării semnalelor modulate liniar în frecvență prin ionosfera naturală, este evaluată capacitatea de rezoluție a metodei de sondare cu semnale modulate liniar în frecvență, sunt analizate condițiile aplicării semnalelor modulate liniar în frecvență pentru sondarea stratului D al ionosferei, este prezentată metoda determinării profilurilor $N(h)$ și vitezei mișcării particulelor marcate $V(h)$ în plasma ionosferică.

Metodele experimentale de cercetare a proceselor dinamice în ionosferă și propagării undelor radio prin ionosferă naturală, elaborate în ultimii 25 de ani, sunt caracterizate prin tendința de a obține un volum maxim de informație. Atingerea acestui scop este posibilă prin utilizarea unor metode de cercetare active și a aparatului modern precum: stații cu disipație incoerentă a undelor radio, ionosonde cu semnale modulate în frecvență, echipament de sondare plasat la bordul stațiilor cosmice. În legătură cu aceasta, un loc principal în monografie (vezi capitolul șase) îl ocupă descrierea principiului de funcționare și caracteristicilor tehnice ale ionosondelor cu semnale modulate liniar în frecvență (ionosondelor MLF) pentru sondarea verticală, oblică și oblică - indirectă, pentru diagnoza canalelor ionosferice de radiocomunicație în banda de frecvență 1...30 MHz și pentru diagnoza regiunii D a ionosferei. Aceste echipamente, caracterizate de o înaltă capacitate de rezoluție, cu potențial energetic redus și o înaltă mobilitate a aparatului utilizat, se bucură în ultimii ani de o răspândire tot mai largă în diagnoza ionosferei naturale și modificate, în prognoza canalelor ionosferice radio în banda de frecvență 1...30 MHz în regim de timp real.

Autorii prezentei monografii au organizat și au efectuat sondări verticale, oblice și oblice-indirecte

ale ionosferei naturale și modificate cu ajutorul ionosondelor MLF în anii 1980–2005. Unele rezultate obținute în acești ani în procesul sondării ionosferei la latitudini medii pe trasee cu lungimea 220, 2700, 5830 și 7120 km pentru condiții naturale și artificial modificate, inclusiv analiza lor, sunt prezentate în capitolul șapte. Tot aici, este efectuată comparația datelor experimentale cu datele obținute în rezultatul modelării numerice. Un interes deosebit prezintă datele obținute în procesul sondării ionosferei pe trasee cu lungimi mari (Alma-Ata – Nijni Novgorod, Habarovsk – Nijni Novgorod, Dușanbe – Bălți, Habarovsk – Bălți) cu ajutorul iono-sondelor cu o putere de emisie $P < 200$ W.

În anii 1980 – 2005, au fost introduse în mod intensiv în geofizică metode teoretice de cercetare din domeniul fizicii plasmei. Perioada indicată se caracterizează și prin dezvoltarea metodelor de modelare matematică a proceselor dinamice în ionosferă. Pentru interpretarea rezultatelor experimentale obținute în procesul sondării ionosferei, au

fost elaborate modele fizico - matematice (vezi capitolul opt) care au permis modelarea mono-, bi- și tridimensională a evoluției configurației neomogenităților de plasmă naturale și artificiale în ionosfera neomogenă în altitudine și în prezența câmpurilor electromagnetice. Au fost realizate programe de sinteză a ionogramelor pentru sondare verticală și orizontală a ionosferei cu neomogenități naturale și artificiale.

Monografia este destinată specialiștilor în domeniul geofizicii, radiofizicii, propagării undelor radio în medii ionizate. Ea este recomandată, de asemenea, doctoranzilor, studenților cursurilor superioare specializați în radiofizică, geofizică și radiocomunicație.

* **Valeriu Ureadov, Vladimir Ivanov, Eugen Plohotniuc, Lev Eruhimov, Natan Blaunștein, Nicolae Filip. *Procese dinamice în ionosferă - metode de cercetare.* Iași: Tehnopress, 2006, 283 p.**

Imposibilul *Tratat de Uniune* reevaluat

Nicolae ENCIU,

doctor hab., conf. univ., șef Catedră Disciplini socioumanistice, Facultatea Drept

Așa cum afirmă cercetătorii „secolului extremelor” (este vorba de secolul XX, denumit astfel de către **Eric Hobsbawm**), e imposibilă înțelegerea sensului perioadei respective dacă nu ne preocupă unicitatea experimentelor revoluționare făcute atât de stînga, cît și de dreapta pentru reconstrucția condiției umane în numele unor preținse legi inexorabile. Acesta este secolul cînd – așa cum atât de inspirat a spus-o **Leszek Kolkowski** – diavolul s-a incarnat în Istorie.

Dezbaterea în curs asupra naturii și legitimității (sau chiar a acceptării) comparației (analogiilor)

între cele două tiranii revoluționare determinate de ideologie din secolul XX – comunismul radical (sau cum preferă unii, leninismul), pe de o parte, și fascismul radical (sau, mai precis, nazismul), pe de altă parte, prelungește interpretarea răului politic absolut în impactul lui asupra condiției umane.

Găsim o perfectă încapsulare a naturii convergente ale celor două sisteme (comunist și fascist) în afirmația lui **Boris Souvarine**, autorul unei biografii de bază pentru studiul vieții lui Stalin, publicată la mijlocul anilor '30: „În primii ani ai revoluției ruse era lesne de pus totul pe seama sufletului slav; apoi, evenimentele considerate a fi

un fenomen exclusiv slav au fost observate în Italia sau Germania. Când se eliberează bestia din om, consecințele sunt aceleași, oricât de diferite apar la suprafață, indiferent dacă omul e latin, german sau slav. Scris în 1937, diagnosticul lui Souvarine a intuit exact strania fuziune dintre barbarie și modernitatea deraiată în despotismul ideologic al extremei drepte și al extremei stîngi.

În pofida multiplelor și valoroaselor contribuții ale unor intelectuali de marcă din cele mai diverse țări ale lumii, nu se poate spune despre nici una dintre aceste experiențe că a fost suficient evocată. Are dreptate **Alain Besancon** afirmînd că există o amnezie față de crimele comunismului și o hiper-mnezie cu privire la cele comise de nazism. Originile acestui fenomen trebuie căutate în felul cum comunismul a fost considerat progresist, antiimperialist și, mai important chiar, antifascist. Comunismul a știut să se prezinte ca moștenitor al Iluminismului și mulți s-au lăsat înșelați de pretențiile lui umaniste și raționale.

Din perspectiva celor expuse, recenta investigație de o amploare impresionantă a **dr. Gheorghe E. Cojocaru***, cercetător științific coordonator la Institutul de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Moldovei prezintă un interes științific cu totul deosebit. Apărut la prestigioasa Editură Civi-tas într-o excelentă ținută poligrafică, **Tratatul de Uniune Sovietică** al dlui. Gheorghe E. Cojocaru constă din Introducere (Paradigma imperială), În-cheiere (Imposibilul Tratat de Uniune reevaluat) și 20 de capitole – Proiectul federativ al Revoluției ruse din Februarie 1917; Bolșevicii și problema națională (1917-1922); Formarea URSS; Cadrul politic și juridic al evoluției Uniunii Sovietice (1925-1985); Perestroika și deșeptarea etniilor minori-tare din

URSS; Congresul deputaților poporului din URSS – o tribună a aspirațiilor naționale și politice; Platforma națională a PCUS, factorul extern și problema pactului Molotov - Ribbentrop; Abolirea art. 6 din Constituție și decretarea instituției prezidențiale; Legiferarea cadrului juridic al relațiilor dintre centru și periferie; Inițierea procesului de negociere a noului Tratat unional; Concepția generală a Tratatului unional și Congresul al IV-a al deputaților poporului din URSS; Înapoi în „Kremlag”: atentate asupra libertății națiunilor baltice; Referendumul (pan) unional din 17 martie 1991; O avalanșă de proiecte anticriză; Procesul „Novo – Ogariovo”; Puciul din August '91 și eșuarea semnării Tratatului unional; „Uniunea pentru salvarea lui Gorbaciov”; Ultima tentativă de păstrare a imperiului; Funeraliile URSS; O Comunitate a Statelor Independente pe ruinele fostei URSS.

Tratatul de Uniune Sovietică este prima lucrare de acest gen în istoriografia general - românească contemporană, în care fenomenul nașterii statului bolșevic, al formării, extinderii și disoluției acestuia este examinat și analizat în toată profunzimea și complexitatea sa – calități unanim menționate de remarcabile personalități ale vieții științifice și culturale de pe ambele maluri ale Prutului (**prof. univ. dr. Ioan Scurtu, prof. univ. dr. Mihai Retegan, acad. Alexandru Moșanu, prof. univ. dr. hab. Anatol Petrencu**) în cadrul recentului simpozion științific organizat de Filiala din Republica Moldova a Forumului European pentru Istorie și Cultură (Chișinău, octombrie 2006).

În accepția autorului Tratatului, dintre întrebările ce apar în legătură cu subiectul investigat, două își merită o explicație fundamentală: a) *care au fost elementele ce i-au asigurat plămădirea, coeziunea și rezistența în timp a imperiului sovietic*

la alterare și corozivare istorică ? și b) care au fost factorii definitorii care au concurat la trecerea în neantul istoriei a ultimului imperiu din secolul XX ?

Recurgând la o comparație istorică, autorul afirmă, pe bună dreptate, că, dacă formarea și consolidarea Statelor Unite ale Americii s-a datorat unui set de trei factori (*legii, dolarului și drumurilor*), raportat la realitățile Rusiei țariste sau sovietice, - nici unul dintre factorii menționați nu este relevant, statul rus sprijinindu-se pe alți trei factori vitali: *aparatură birocratică, armata și sindromul pericolului extern*.

Oferind un cadru explicativ cât se poate de util, teza cu privire la „cele trei agrafe” este urmărită cu atenție de către autor pe parcursul cercetării, accentul fiind pus pe consecințele confiscării statului de către aparatul de partid și, ulterior, pe urmările separării / excluderii acestuia din urmă din mașinăria statului și anulării statutului excepțional de care beneficia, prin art. 6 al Constituției URSS, Partidul Comunist. În acest context, locul și rolul PCUS în ansamblul URSS, omniprezența aparatului de partid, politica națională a forurilor comuniste de la origini și până în ultimii ani ai imperiului sovietic, precum și sfidarea ei de către „factorul național” constituie subiectul central al demersului autorului.

Drept punct de plecare cronologic al investigației dlui Gheorghe E. Cojocaru servește momentul Revoluției Ruse din februarie 1917, nu numai pentru faptul că în acea epocă era spulberat Imperiul Țarilor, dar și pentru că anume atunci, precum afirmă autorul, s-a cristalizat un program de emancipare națională și politică a etniilor minoritare captive care, întrerupt la mijloc de cale de regimul bolșevic dictatorial, va reverbera puternic într-un tîrziu în anii de liberalizare a vieții politice din URSS. Fără a scăpa din vizor consecințele politicii bolșevice de făurire, adeseori artificială, a națiunilor, tematica apariției, lărgirii și dispariției URSS de pe hărțile politice ale lumii este examinată în contextul larg al diverselor realități, prefaceri sociale și inițiative etnoculturale și politice, reușite sau ratate,

din epocile lui Lenin, Stalin, Hrușciiov, Brejnev, Andropov, Cernenko și, cu precădere, a perestroikăi lui Gorbaciov.

Naționalismele democratice din URSS, trezite la viață de perestroika lui Gorbaciov, competiția lor cu autoritățile centrale / imperiale și impactul lor asupra politicii Kremlinului, în egală măsură cauzele de natură economică ale colapsului colosului sovietic, constituie subiecte disecate în cuprinsul lucrării avizate.

Demnă de remarcat este opinia autorului, potrivit căreia, la cei trei factori determinanți pentru istoria Imperiului rus – aparatul birocratic, armata și sindromul pericolului extern – este necesar de adăugat și un al patrulea – „factorul Gorbaciov” – decisiv pentru destinul URSS. Polemizînd cu afirmațiile potrivit cărora Gorbaciov ar fi dorit intenționat dezintegrarea URSS, Gheorghe E. Cojocaru susține, cu justificat temei că, „mai curînd, captivat de ideea înnoirii URSS, el și-a supraestimat forțele, a ignorat factorii de risc care îl pîndeau în această întreprindere fără precedent în istoria imperiului sovietic”. „Factorul Gorbaciov” este considerat de autor nu numai în termenii contribuției sale la diverse sfere ale politicii, dar și în corelație cu puterea politicii pe care o deținea, cu concepția sa despre lume și stilul său. Prin prisma acestor considerente, „factorul Gorbaciov” este examinat de autor în corelație cu antipodul său, „factorul Elțin”, iar analiza obiectivă a tuturor evoluțiilor în jurul promisiunilor, proiectelor, tentativelor reale și rateurilor lui Gorbaciov de „a înnoi” Uniunea Sovietică constituie un alt obiectiv major al investigațiilor autorului Gheorghe E. Cojocaru.

La o privire de ansamblu asupra volumului *Tratatul de Uniune Sovietică* constatăm că autorul a realizat o investigație de pionierat în istoriografia contemporană a Republicii Moldova, dar și în cea general-românească, tratînd în profunzime și în manieră obiectivă o problemă de o indubitabilă actualitate și certă valoare teoretico-științifică și prac-

tică, precum este fenomenul formării, extinderii și disoluției statului sovietic.

Pe parcursul ultimului deceniu, dl Gheorghe E. Cojocaru s-a afirmat drept un erudit cunoscător al fenomenului URSS, participând cu rapoarte și comunicări la o serie de conferințe, simpozioane și mese rotunde naționale și internaționale, intervențiile sale fiind înalt apreciate de forurile științifice respective. Autorul a publicat, de asemenea, numeroase studii și articole la tema cercetată în reviste de specialitate, precum: *Revista de istorie a Moldovei*, *Cugetul*, *Contrafort*, *Caiete de Istorie*, *Revista istorică* (București), *Transylvanian Review* (Cluj - Napoca) etc. Putem afirma, în așa mod că, prin noutatea investigațiilor sale, documentarea

temeinică, expunerea obiectivă și imparțială a obiectului de studiu, aleasa ținută științifică și limbajul academic elevat, caracterul interdisciplinar al cercetării prin toate aceste calități, Gheorghe E. Cojocaru a reușit să inițieze o nouă perspectivă de analiză și interpretare a istoriei apariției, evoluției și destrămării Uniunii Sovietice.

Avem certitudinea că lucrarea dlui Gheorghe E. Cojocaru va fi receptată cu un real interes în cercurile științifice din Republica Moldova și de peste hotarele ei, de publicul cititor și, în special, de cadrele didactice și mediile studentești.

* **Gheorghe E. Cojocaru. *Tratatul de Uniune Sovietică*. Ch.: Editura Civitas, 2005, 735p.**

Ispita istoriei

Lidia PĂDUREAC,

doctor, lector superior univ., Catedra Disciplini Socioumanistice, Facultatea Drept

Polemicele timpului, referitoare la aprecierea evenimentelor din trecut, sfidează înțelegerea conceptuală a noțiunii de Istorie ca valoare a științei. Mulți istorici s-au simțit obligați să riposteze neadevărului și absurdității

Nicolae Enciu, cunoscut cercetător, dotat cu simț al observației care nu conține să înregistreze și să numească adevărul, doctor habilitat, conferențiar universitar, Laureat al Premiilor Academiei de Științe a Republicii Moldova, autor a unui număr impunător de studii, articole, manuale, sinteze, a răspuns provocării prin cea mai eficientă și convingătoare acțiune care de-

nunță orice iluzii – editarea manualului de **Istorie universală contemporană*** pentru clasa a XII-a. E un caz unic în Republica Moldova când același autor semnează setul complet de manuale la istoria contemporană pentru clasa a XII-a (manualul **Istoria românilor epoca contemporană** a fost editat în 2001, Editura Civitas) în conformitate cu curriculumul liceal de istorie în vigoare.

Triada cuvintelor: trecut, prezent, viitor continuă să păstreze legătura de interdependență (prin trecut înțelegi prezentul și poți relativ prognoza viitorul) impulsionează dorința de a cunoaște istoria. Cronologic, sîntem în nemijlocită vecinătate a sec XX, secol în care s-a întesit extraordinar ritmul

vieții, fiecare segment fiind suprasaturat de evenimente, dar și veac în care omenirea s-a dezvoltat sub semnul con-tradictoriului.

Nicolae Enciu sistematizează informația ce se referă la sec. XX pentru a oferi elevilor de liceu un instrument eficient de formare intelectuală.

Compozițional, **Istoria universală contemporană** este structurată în zece capitole conform celor X subiecte propuse în curriculum liceal de istorie pentru cl. XII-a.

Pentru redarea tabloului complex al sec XX, autorul prezintă 16 studii de caz și 8 lecții de sinteză, astfel, particularismul unor situații sau evenimente vine să consolideze trăsăturile generale ale epocii. Informația expusă în fiecare temă permite cititorului să-și cultive viziunea proprie despre fenomen sau eveniment, deoarece autorul oferă numeroase date statistice, un bogat documentar, diverse surse istoriografice. Autorul refuză atitudinile partizane și exclusiviste, realitățile fiind explorate și chestionate permanent din unghiuri de vedere deosebite.

Capitolul I se referă la progresul economic și tehnico – științific al principalelor state ale lumii. Expunerea echilibrată a informației face posibilă sesizarea principalelor cauze ce au determinat geneza și dezvoltarea acestui fenomen care evoluează și în prezent.

Una din cele mai complicate teme se conține în *capitolul II – Țările democratice și regimuri totalitare*. Cu ajutorul textelor, documentelor, datelor statistice, cititorul este în stare să-și formuleze o atitudine proprie, să conceapă esența valorilor democratice, să fixeze circumstanțele, cauzele, caracteristicile regimurilor totalitare.

Capitolul III pune la dispoziția cititorului informații concludente despre viața socială și modul de viață în sec. XX. Elevul poate compara situații generale și particulare, sesizând transformările care au intervenit în ansamblul condițiilor materiale și spirituale în comparație cu epoca precedentă.

Relațiile internaționale, războaiele ca fenomene specifice secolului XX, organizațiile internaționale și rolul lor în lume sînt caracterizate în *capitolele IV-VII*. Autorul evită comentariul evenimentelor, lăsînd interpretarea materialului informativ și studiul istoriografic care urmează la discreția eventualilor cititori – în acest mod este evitată impunerea ostentativă a unui singur punct de vedere.

Discrepanța dintre dezvoltarea statelor democratice și viața complicată din colonii începe a fi anihilată prin destrămarea sistemului colonial. Acest fenomen, precum și consecințele sale, sînt concretizate în *capitolul VIII*.

Capitolele IX și X se referă la dezvoltarea științei și culturii și la problemele globale ale sec. XX-lea.

La fiecare temă, sînt oferite nu doar definițiile, ci întreg conceptul noțiunii, fapt care înlesnește aplicarea noțiunilor în contextul potrivit. Autorul subliniază caracterul științific al terminologiei, asociind semnificația noțiunilor în raport cu domeniul de referință.

Un compartiment separat îl formează lecțiile de sinteză prin care sînt propuse pentru discuție probleme controversate ale sec. XX. Nicolae Enciu prezintă o tematică ce presupune dezvoltarea gândirii critice. Bunăoară, la tema *Trei valori ale democratizării în sec. al XX-lea*, autorul numește studiul istoriografic *Democrația sec XX: succese și riscuri*, prezentînd surse care, fiind analizate, determină cititorul să nu aprecieze problema studiată unilateral, ci să poată prognoza teoretic riscurile posibile.

Autorul acordă o atenție deosebită metodelor grafice care s-au dovedit a fi dintre cele mai eficiente în studierea istoriei: scheme tematice, grafice care condensează structurat un material informațional vast. Manualul conține un impresionant volum informațional – selectarea conținuturilor esențiale, sistematizarea acestora se realizează prin scheme. În acest context, deosebit de utile

sunt schemele comparative bine elaborate de N. Enciu. În baza acestor informații grafice, cititorul își poate formula propria opinie.

Manualul *Istoria universală contemporană*, elaborat de N. Enciu, este unul autentic, cultivă înclinații spre toleranță și înțelegere reciprocă, reprimă adversitățile ilogice, menține spiritul critic pentru a demola clișee mentale, evită capcanele etichetărilor și ale generalizărilor, este axat pe repere con-

ceptuale, conținuturi, sugestii documentare, sinteze metodologice. De aceea, sîntem siguri, va contribui la cultivarea unei personalități cu viziuni complexe și atitudini proprii asupra evoluției istorice a omenirii în sec XX.

***Nicolae Enciu. *Istoria universală contemporană*, manual pentru cl. a XII-a, Ch.: Editura Civitas, 2006, 216 p.**

Destine dăruite studenților

Elena SCURTU,

șef Serviciu Informare, Documentare bibliografică

Ținem să prezentăm cititorilor două biobibliografii recent apărute (alcăt A. Nagherneac, red. resp. E. Harconiță), consacrate decanilor a două facultăți ale Universității de Stat *Alecu Russo*.

*Biobibliografia Lidia Stupacenco** (colecția Universitari bălțeni) reflectă principalele momente ale vieții și activității didactico - științifice ale ex-decanului Facultății *Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială* (1994 - 2006), dr. în pedagogie, conf. univ. **Lidia Stupacenco**, cercetătoare cu contribuții notabile în domeniul pedagogiei.

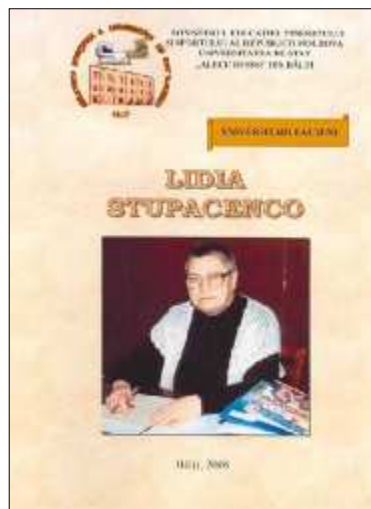
Secvența liminară *Un destin dăruit facultății și studenților* rezumă principalele momente ale activității dnei Lidia Stupacenco: coordonator al activității instructiv - educative la facultate, autor a mai multor proiecte care au rezultat cu

implementarea noilor tehnologii educaționale și informaționale de predare – învățare în școala superioară.

Urmează aprecieri, considerațiuni despre vocația pedagogică a dnei L. Stupacenco, caligrafiate de colegii de breaslă din țară și străinătate: Maria Pereteatcu, Valentina Prițcan, Lora Ciobanu, Maria Mihailov, Elena Belinschi, Gary S. Schnellert ș. a., precum și de foștii discipoli: Nelly Oprea, Viorica Mătilă - Parfeni, Dorina Rusu, Mihail Rotaru.

Compartimentul **Bibliografie** înregistrează, în ordine cronologică, 70 de titluri de manuale, studii, teze ale co-municărilor, suporturi de curs, publicate de L. Stupacenco pe parcursul anilor.

Descrierile bibliografice respectă standardele în vigoare: *Descrierea*

bibliografică a documentelor 7.1-2003”, Prescurtări de cuvinte și ex-presii tipice românești 8256-82.

Lucrarea mai conține un CV în care sînt consemnate cele mai semnificative momente din itinerarul bio-grafic parcurs de protagonistă și un interviu realizat de A. Nagherneac, dialog în care sînt luate în dezbateră problemele școlii contemporane în viziunea și aprecierea dnei Lidia Stupacenco. Biobibliografia are versiuni în limba rusă și engleză.

Cea de a doua biobibliografie (alcăt. A. Nagherneac, red. resp. E. Harconiță) deschide colecția *Scriitori universitari bălțeni* și este dedicată scriitoarei **Maria Șleahțițchi**, decanului Facultății Filologie, membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și Uniunii Scriitorilor din inteligența, grația, harul, bunul simț, cumsecădenia, sinceritatea, atractivitatea etc.

Tabelul cronologic cuprinde cele mai importante momente din biografia scriitoarei Maria Șleahțițchi.

Opera protagonistei este structurată în 4 compartimente: *Ediții aparte*, *Receptări*, *Didactică universitară*, *Referințe critice*. Unele compartimente au versiuni în franceză și engleză.

Compartimentul *Ediții aparte* conține operele de autor, coautor, coordonator, antologator; prezențe literare în antologii, volume colective, presă; traduceri; publicistică; anchete, dialoguri.

Referințele critice oferă informație despre preocupările critico - literare ale scriitoarei, studii, cronici, recenzii apărute pe paginile celor mai importante publicații de specialitate din țară.

Cele peste 120 de înregistrări bibliografice respectă STAS-urile:

Descrierea bibliografică a documentelor 7.-2003,

România, membru al PEN Clubului, Filiala din Republica Moldova, redactor șef - adjunct al revistei literare *SEMN*.

Lucrarea* reflectă creația și activitatea multiaspectuală a dnei M. Șleahțițchi: profesor, coordonator, poet, prozator, dramaturg, critic literar, eseist.

Portretul de creație e conturat de colegii: Margareta Abramciuc, Zinaida Tăriță, Gh. Popa, Lucia Țurcanu, Nicolae Leahu, Anatol Moraru, Adrian Ciubotaru, aprecieri elogioase care confirmă renumele unei profesoare înzestrate, precum și alte calități notabile ale acestei personalități distincte:

Prescurtări de cuvinte și expresii tipice românești 8256-82.

Criteriul de structurarea al materialului este cel cronologic.

Pentru înlesnirea utilizării biobibliografiei au fost întocmiți următorii indici auxiliari: nume, titluri, inclusiv și ale tezilor de licență / magistru coordonate de dna M. Șleahțițchi, publicații periodice și surse electronice cercetate.

* **Lidia Stupacenco:** bibliogr./ Univ. De Stat „Alec Russo”; alcăt. Anișoara Nagherneac; ed. îngrijită de Elena Harconiță; trad. în lb. engleză de Iulia Ignatiuc, în lb. rusă de Marina Șulman. Bălți, 2005, 129 p. (Universitari bălțeni)

* **Maria Șleahțițchi:** bibliogr. / Univ. De Stat „Alec Russo”; alcăt. Anișoara Nagherneac; red. coord. Elena Harconiță; red. Dora Caduc; trad. în lb. franceză de Elena Dragan în lb. engleză de Iulia Ignatiuc, Bălți, 2005, 112 p. (Scriitori universitari

bălțeni).

Prima revistă științifică de profil fizico - tehnic

Alexandru BALANICI, dr. conf. univ., decanul Facultății TFMI

Pînă în anul 2005, în cadrul Facultății *Tehnică, Fizică, Matematică și Informatică (TFMI)* au activat mai multe colective de cercetare științifică, care efectuau investigații a unor teme de comandă, conform unor granturi obținute sau unor tematici aprobate de catedre și de structurile universitare abilitate. În anul 2004, Academia de Științe a elaborat *Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova*, potrivit căruia pot fi realizate cercetări după teme de comandă doar în cadrul unor profiluri de cercetare și de echipe care au în componență nu mai puțin de 13 doctori în științe, specialiști într-o anumită direcție de cercetare. Pentru a putea continua cercetările în cadrul temelor de comandă, Consiliul facultății TFMI a decis, în martie 2005, să înființeze profilul de cercetare „Proprietățile fizice ale substanțelor în diverse stări” și să solicite acreditarea a acestei direcții de cercetare.

După o muncă intensă, într-un timp scurt, a fost elaborat un Raport de autoevaluare și prezentat Consiliului Național de Acreditare și Atestare (CNAA).

Una din cerințele de bază pentru acreditarea profilului de cercetare menționat, era editarea unei reviste științifice de specialitate, în care să fie posibilă publicarea celor mai importante rezultate obținute în cadrul cercetărilor desfășurate. Astfel, la 28.09.05, Camera Națională a Cărții din R. Moldova a înregistrat revista științifică **Fizică și tehnică: Procese, modele, experiențe**, atribuindu-i codul ISSN 1857-0437.

A urmat propriu-zis perioada de construcție a revistei: a fost ales Colegiul de redacție, elaborate

exigențele privind structura lucrărilor științifice, au fost stabilite sursele de finanțare, expediate scri-sori de intenție administrațiilor diferitor Universități din R. Moldova, România, Rusia, Ucraina, fiind solicitată în special colaborarea cercetătorilor profi-lului de cercetare etc.

Din componența Colegiului de redacție fac parte: Nicolae Filip, academician al Academiei Internaționale a Școlii Superioare, rector al Universității de Stat *Alecu Russo* (redactor șef), Dumitru Ghițu, academician al A. S. din Moldova,

Petru Stoicev, prof., dr. hab., Universitatea Tehnică din Moldova, Gheorghe Popa, prof., dr., Universitatea *Al. I. Cuza*, România, Valeriu Ureadov, dr. hab., Institutul de Radio-fizică, Nijni Novgorod, Rusia, Eugeniu Plohotniuc conf. dr., Universitatea de Stat *Alecu Russo*, Moldova, Virgil Cheptea, conf. dr., Universitatea de Stat *Alecu Russo*, Moldova, Alexandru Balanici, conf. dr. Universitatea *Alecu Russo* (secretar științific).

Deocamdată, revista va apărea de două ori pe an, în lunile iunie și decembrie. Fondatorul publicației științifice este Universitatea de Stat *Alecu Russo*.

În lunile decembrie 2005 - martie 2006, redacția a primit 17 articole. A urmat apoi o muncă migăloasă de redactare, recenzare... În rezultat, primul număr al revistei **Fizică și tehnică: Procese, modele, experimente***, în cele 96 de pagini, formatul B5, conține 12 articole (2 studii țin de domeniul radiofizicii, 6 - de domeniul fizicii și 4 - de domeniul tehnicii și tehnologiilor de prelucrare

mecanică). Articolele sînt semnate de Eugen Plohotniuc, Simion Băncilă, Virgil Cheptea, Pavel Topală, Valeriu Abramciuc, V. Șaragov, Mihai Popa, Alexandru Balanici, toți colaboratori la profilul de cercetare „Proprietățile fizice ale substanțelor în diverse stări”. Salutăm, de asemenea, efortul cercetătorilor: A. Nicorici, A. Rusu, A. Todasciuc (Laboratorul Internațional de Supraconductibilitate și Electronica Solidului al A. S. din R. Moldova), V. Ursu (Institutul de Fizică Aplicată), I. Borisova (Colegiul Feroviar, Bălți).

Revista mai are în pagini peste 50 de figuri, scheme, desene, 10 tabele și un număr impunător de relații matematice. Toate articolele au rezumate în limbile română / rusă și, în mod obligatoriu, în engleză.

Colegiul de redacție construiește noi strategii ale revistei și așteaptă colaborări cît mai fructuoase.

*Fizică și tehnică: *Procese, modele, experimente* / Univ. de Stat „Alec Russo”. 2006, nr 1.

BiblioPolis, nr.3, 2006

Numărul recent al revistei *BiblioPolis* (3 / 2006), se remarcă, în comparație cu cele precedente, printr-o ținută grafică de excepție (alt concept al copertei, alt design interior, alt corp de literă, chiar și altă hîrtie). Astfel că *BiblioPolis*-ul poate fi citit, începînd cu acest număr, fără binoclu marin.

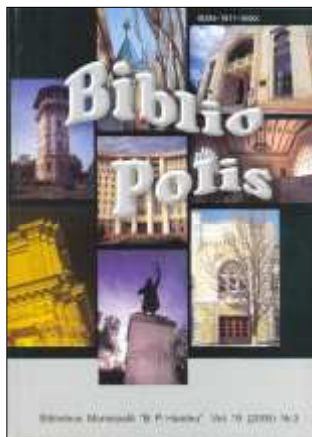
În editorialul *Biblioteca văzută din interior*, scris, ca de obicei, în peniță vioaie, Vlad Pohilă crede nimerit să abandoneze un exercițiu anual – inserarea de materiale consacrate Zilei profesionale a bibliotecarului, semnate, de regulă, de nume reprezentative ale intelectualității basarabene și să afle: ”ce cred cititorii de rînd, utilizatorii ”de rutină” despre bibliotecă”. Întreprinderea s-a soldat cu succes, majoritatea impresiilor cititorilor vis-à-vis de activitatea cotidiană a bibliotecii fiind, normal, elogioase. Vlad Pohilă semnează și un consistent studiu *Dualul ex-iugoslav: ieri și azi, posibil și mîine*, o analiză competentă a problemei limbii sîrbo - croate, ajunsă astăzi o ”dramă lingvistică”. Autorul, aici pe rol de cercetător științific, va trece în revistă relațiile sîrbei și croatei

cu limba română, va efectua o incursiune în biografia constituirii Iugoslaviei ca stat la 1.12.1918, evoluția ei interbelică și postbelică, fără a neglija ”realitățile de coșmar” actuale. Se reține și inventarierea similitudinilor și diferențelor dintre

Iugoslavia și URSS, autorul blamînd, în continuarea schemei, tratamentul șovin căruia a fost / este supusă acolo minoritatea română. În final, Vl. Pohilă reali-zează un foarte bun breviar al literaturii sîrbe. Redactorul șef semnalează, într-o recenzie, apariția *Manualului pentru studenții specialității Biblioteconomie și Asistență informațională Organizarea informației: Analiza documentară (f)*. Prezență copioasă în acest număr, Vl. Pohilă vorbește în *Ultima carte a Mioarei Avram* despre volumul *Studii de morfologie a limbii române*

(București, Edi-tura Academiei Române, 2005), el reușind cu brio ”să prezinte cu pietatea pe care o merită” și pe Mioara Avram și cartea ei.

Un material bine scris și deosebit de util pentru specialiștii de profil, *Bibliotecile ca structuri orga-*

nizaționale, este semnat de Victor Petrescu, director BJ "Ion Heliade Rădulescu" Tîrgoviște.

Lidia Kulicovski, în *125 de ani de lectură publică la Brăila*, vorbește în termeni elogioși despre cei 125 de ani de activitate a Bibliotecii Județene Panait Istrati din orașul de pe malul Dunării și despre bogăția și diversitatea colecției instituției date. Directorul *BiblioPolis*-ului semnează și un instructiv material, intitulat ușor patetic, *Prin Polonia: Bib-lioteca Națională, Sanctuar al spiritului polon*. Din acest studiu aflăm date suficiente despre activitatea Bibliotecii Naționale Polone, despre obiectivele și prioritățile ei.

În *Ioan Bianu – "Un mare suflet și un mare exemplu"* Genoveva Scobioală realizează "o fișă bibliografică" despre activitatea intelectuală și managerială a unuia din "cei mai desăvârșiți bibliotecari și bibliologi români."

Salutabilă și pe deplin justificată, decizia redacției de a relua un interviu al lui Robert Șerban realizat cu "unul dintre cel mai importanți intelectuali ai României contemporane"- Matei Călinescu și publicat în revista timișoreană *Orizont* (nr. 6, 2006). Acest "dialog magistral", realizat cu mult rafinament, e capabil să producă veritabile satisfacții intelectuale.

Remarcăm cronica lui Nicolae Rusu *Maistru, dar și calfă*, o disociere cu metodă a calităților volumului *Între somn și veghe*, de Andrei Burac.

Reține atenția și exercițiul de "arheologie literară", semnat de Silvia Grossu "*Basarabia"- prima publicație în limba română la est de Prut*. Autoarea investighează contextul social - politic în care a apărut prima publicație în română, menționând și contribuția intelectualilor basarabeni din epocă la reușita întreprinderii. Savuroase și *Spovedaniile scriitoricești* relatate de Alexandru Ho-rațiu Frișcu.

Mai semnează în acest număr Taisia Foiu, *Breviar Bibliografic și CID - un deceniu în serviciul comunității chișinăuiene*; Ion Șpac, *Ne-a părăsit, copleșit de frumoase proiecte de creație...* (Vlad Chiriac 1936-2005); Claudia Slutu-Gama, *Al nostru bun dascăl, coleg și prieten de la București*; Tamara Gorincioi, *Un testament iorgian artistico-filozofic, valabil peste timpuri*, Sergiu Cogut, *Un "roman" dedicat orașului nopților albe* ș.a.

Felicitări dirigitorilor *BiblioPolis*-ului, dar și cititorilor, pentru această fericită colaborare a unor conținuturi demne de apreciere, turnate în "forme grafice frumoase".

Anatol MORARU

SEMN, nr.2, 2006

Nicolae Leahu semnează editorialul *Poetul și poezia cea de toate zilele*, subiectul căruia derivă din revizuirea statutului operei lui Mihai Eminescu în plină postmodernitate. Textul nu propune o imagine fixă a ceea ce este „poetul național”, astfel evitând căderea în extremisme, ci codifică o atitudine, care montată într-un registru al lucidității,

relativizează „mitizarea și demitizarea [...], unelte speculative, vîrfuri de lance ale retoricii persuasiunii”. Iată ce declară autorul editorialului în final: „Eminescu fascinează și irită (pe unii mai slabi de hire, dar nu numai), pentru că domină hegemonic dinamica poeticității românești, substanțializînd-o și proiectînd-o înspre un viitor / trecut care scapă

vederii comune. A-l canoniza (precum propunea recent un grup de preoți și intelectuali) tocmai pe cel care vertebreează canonul literar (și cultural!) românesc, va părea un gest și întârziat și redundant”.

În mare parte, acest număr cuprinde diverse exerciții analitice, dar și beletristice, reunite sub blazonul **Scriitorul și copilăria**. Diferite ca sub-stanță, dar și ca formulă acestea explo-rează un subiect adesea ignorat de exegeză. Întregul proiect al revistei **Semn** rezonează cu triada modalităților de raportare a copilăriei la literatură, propusă de Adrian Ciubotaru: „Copilăria ca temă a literaturii, literatura ca îndeletnicire a copilăriei și copilăria ca stare a literaturii. În primul caz, copilăria este un produs al ficțiunii, în al doilea – o receptare specifică a acesteia, în al treilea – condiția umană a celui care creează ficțiunea”. În funcție de aceste perspective de cercetare se și diversifică textele: Emilian Galaicu - Păun (**Rhesus - conflict**), Nichita Danilov (**Litera A și Litera B**) realizează scrieri de natură beletristică; Margareta Curtescu (**Copilăria „ostașilor propășirii”**), Maria Șleahțișchi (**Brand-ul Guguță**), Adrian Ciubotaru (**Copilărie și copilăreală**), Mircea V. Ciobanu (**O carte pentru deliciul lui Eugen Lungu**), Constantin Cubleșan (**Copilăria ca literatură**) creează texte de o factură analitică; Lucia Țurcanu (**Șerban**

Foață și copilărie(re) a limbajului poetic) punctează manifestările spiritului creator prin grila intenției ludice pe care o cere comunicarea de tip artistic.

Găzduind, prin vocea Elenei Istrati, un debut în poezie, acest număr cuprinde și o serie de poeme *inedite* semnate de Andrei Țurcanu, moment menit să reperițe un traiect evolutiv al liricii interrriverane.

Rubrica *Cronică literară* găzduiește un text semnat de Anatol Moraru **Pluta cu moldoveni**, recenzie la volumul **Naufrajul** de Nicolae Rusu. Intenția cronicarului este de a provoca o dezbatere în jurul prozei din spațiul prutonistean. În aceeași serie a „textelor de întâmpinare”, se înscrie și **Poezia ca sinucidere ritualică** de Natalia Ivasișen, text ce interesează mai ales prin fixarea unui debut editorial al omului politic, Angela

Aramă, cu volumul **Și totuși...am înnebunit!**

Scenariul *Semn*-ului *didactic*, realizat de Raisa Leahu, este organizat pe mai multe paliere (*Cum citim un psalm*, *Compunerea gramaticală*, *Fabula și Exerciții de lectură*) și conține sugestii ce răspund imperativelor metodicii moderne.

Revista **Semn** demonstrează (a căta oară !) că presa culturală din Basarabia nu este o fantomă, ci un produs al unei sensibilități artistice inedite.

SEMN, nr. 3, 2006

Molotovenii și molotoveneasca, text ce deschide aventura surprinderii pitorescului în Basarabia, sau cum îi zice autorul Molotova, realizează legătura cu o temă mai veche, **Basarabia și basarabenii**, explorată într-un alt număr al **Semn**-

ului (nr. 3 - 4, 2002). „Toponimica” funcționează aici dublu, atât în calitate de reper geografic, cât și în calitate de unul ideologic. Pentru a înregistra pulsațiile acestor intervenții ludice, se accede la o formulă a dialogului, care, transfigurată ironic după

scenariul din multcunoscuta satiră eminesciană, vibrează într-un registru al lucidității sau absenței acesteia. Pelerinajul interlocutorului, “un cinstit călător asiatic”, permite, după modelul Montesquie, introducerea unei viziuni “din afară” în acest tablou al pitorescului “molotovenesc”, viziune ce se desprinde din discursul naratorului: “Ce vei vedea în continuare, dragă pelerin peste milenii pe urmele lui Gengis - Khan, e deja o chestiune de cultură generală și, în special, plastică, întreaga pictură universală grotescă aflându-se într-o febrilă competiție pentru dreptul de a ilustra pitorescul acestor dealuri - văi & „cîmpii mănoase” care culminează în defileurile Bîcului, pîrful pe care navighează într-un singur sens, de vreo șaiszeci de ani, barcazul amestecat de filfîit de barză albă al politicii moldovenești [...]”. Tehnica metaviziunii permite scindarea obiectivității și a subiectivității. Prezent în text ca să vorbească „cu cerneală verde” și nu numai, naratorul formulează parametrii conceptului de *pitoresc* în varianta sa autohtonizată, articulîndu-și atitudinea prin resursele ironiei, dar și ale ludicului, acesta din urmă asigurînd originalitatea numelui pe care-l găsește.

Nișa pitorescului, concept ce permite eficientizarea (auto)evaluării prin diversitatea semnificațiilor fenomenului în varianta sa „molotovenizată” (și nu numai), este constituită din texte semnate de Eugen Lungu (*Jurassic Parkul ca model al pitorescului*), Călina Trifan (*Apele din care bea*

curcubeul), Ghenadie Nicu (*Despre țigănalul istoriei*), Vasile Gîrmeț (*„Pitoresc și tragedie” (trei secvențe)*), Mircea V. Ciobanu (*Adevărul literar și artistic al lui Serafim Saka*), Nicolae Popa (*Zebrele și zăbrelele Chișinăului*), Vasile Vasilache (*Alba ca „terminus” (Plecăciune haltei Unțești)*), Nicolae Enciu (*Basarabia interbelică în oglinzile Europei*), Anatol Moraru (*„Intră Stalin ca un tată...”*). Deși sînt expresii ale unor formule stilistice inedite, toate textele converg spre evidențierea lipsei lucidității, care, de fapt și reperează instituția pitorescului în Basarabia.

Păstrînd atmosfera anunțată încă din debutul revistei, articolul *Țapii ispășitori ai zilelor noastre: Intelectualii* de Mihai Șleahțișchi nuanțează tabloul printr-o „metronomizare” a fenomenului, deri-vată din specificul *mitului intelectualului iresponsabil*.

Pigmentînd tabloul în varianta sa „pitorească”, *Semn-ul* nu ignorează și alte subiecte, cum ar fi *traducerile (Scriituri poli-tice* de Roland Barthes (traducere de Alex. Cistelecan)), *exercițiile de sinteză (Proza rusă a ultimului deceniu* de Tatiana Susanskaia (traducere de Adrian Ciubotaru)), *cronica literară (Apocalipsa după Guvernator sau pagini dintr-un „manual de fumigații”* de Adrian Ciubotaru), *„semn”-e didactice (Colindul popular, Mitul și literatura cultă, Cum citim o secvență epică)* de Raisa Leahu.

CRENGUȚA, nr. 1, 2006

Apărută într-o ediție specială (100 de ani de la fondarea Liceului „Ion Creangă”), revista *Crenguța*, nr 1, 2006, propune un impunător, dar, în același timp, eterogen material didactic. Această

ediție, ocazională în esență, se vrea un reper al creativității pentru profesori și elevi, găzduind o serie de texte cu caracter didactic, cu caracter beletristic, dar și cu caracter informativ. În funcție de

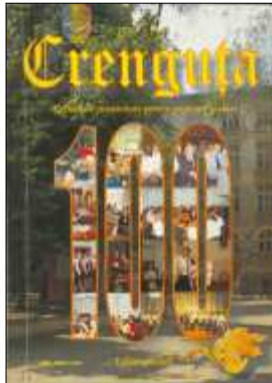

aceste directive și se organizează scenariul revistei, titlurile rubricilor fiind mai mult decât sugestive (**Editorial, Interviu revistei, Lecturi crengiene, Pro didactica, Oameni ca-re au fost..., Pagina încercărilor li-terare, Biblioteca științifică, Divertis-ment școlar**).

Titlul revistei, funcționând în calitate de mediatizant, este produsul unui exercițiu riscant, mai ales prin asumarea unui registru diminutiv, maioreșcianiza-rea aprecierii date derivând din nota afectivă, diminuantă chiar a acestuia.

Faza liminară a revistei conține două elemente componente: *imaginea lui Ion Creangă*, preambulată de spusele lui Ga-rabet Ibrăileanu, moment ce potențează o atmosferă de epocă, și *imnul liceului*, care, deși apare într-un timp al ieșirii de sub autoritatea textelor imnificante, se înscrie și el pe unda „solemnizării” discursului.

Păstrînd scenariul unei reviste, **Crenguța** debutează cu un editorial semnat de Elena Harpailă. Intitulîndu-și textul **Parte de carte la Bălți**, autoarea surprinde coordonatele acestei nișe intelectuale: date istorice, nume de rezonanță, absolvenți ai liceului, corpul profesoral, meditații asupra importanței unei aventuri intelectuale, sau, cum îi zice autoarea „drum spre Carte”: „Liceul „Ion Creangă” mai înseamnă și posibilitatea de a acumula nu doar cunoștințe profunde în diferite domenii, dar și șansa de a deveni cetățean destoinic și de folos Țării”. Cu toate acestea, finalul editorialului este pus sub semnul posibilului, realizabilului, ceea ce întrerupe acea armonioasă legătură stabilită cu istoria acestui liceu: „Să ne ajute Dumnezeu să

modelăm oameni frumoși la suflet, mărinimoși, altruști. Să avem parte de cît mai multă Carte la Bălți”.

Rubrica **Interviu revistei** conține un dialog cu Petru Roman, directorul lice-ului, dialog ce nu deviază de la specificul textelor ocazionale, el își propune „să întregască imaginea unei personalități care stă în fruntea a două instituții”.

Prezentate în capitolul **Pro didactica**, materialele didactice semnate de profesorii acestei instituții (Axenia Saulea, Galina Mostovic, Lia Pascari, Elena Condratiuc, Elena Harpailă, Irina Mutruc, Cătălina Bucătaru, Aurica Bețivu) reprezintă segmentul instructiv – educativ al activității liceului și sînt structurate în funcție de obiectul de studiu.

O altă directivă a revistei presupune promovarea elevilor creativi și este susținută de **Pagina încercărilor literare**, care edifică un prim pas spre antologia de texte literare, aparținînd elevilor.

Aspectul informativ este susținut de Elena Harconiță, directorul Bibliotecii Științifice a Universității de Stat **Alecu Russo**, cu un material care vizează importanța bibliotecii în procesul formării unei personalități (**În templul intelectului**) și de Valentina Topalo, șef Centru Activități Culturale și Promoționale, cu articolul **Cooperare de durată**, care-și propune să structureze parametrii interrelației dintre aceste două instituții.

Revista **Crenguța** întregeste tabloul publicațiilor din Basarabia, presupunînd un fericit aliaj dintre raportul elev — profesor, conjugat aici în contextul creativității.

Natalia IVASÎȘEN, asistent universitar, Catedra Literatură Română și Universală,
Facultatea Filologie

